

Algemene beleidsnota

(Z)1696

26 oktober 2017

Algemene beleidsnota voor het jaar 2018

Opgesteld in uitvoering van artikel 25, §5, derde lid, van de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt

Niet-vertrouwelijk

INHOUDSOPGAVE

INHOUDSOPGAVE.....	2
INLEIDING	5
1. METHODOLOGIE.....	7
2. AS NR. 1: Geliberaliseerde activiteiten.....	9
2.1. THEMA 1: TOEZICHT OP DE PRIJZEN	9
2.1.1. Doelstellingen van de CREG.....	9
2.1.2. Uit te voeren activiteiten.....	10
2.1.3. Lijst van deliverables voor het jaar 2018.....	12
2.2. THEMA 2: TOEZICHT OP DE WERKING VAN DE GROOT- EN KLEINHANDELSMARKTEN	13
2.2.1. Doelstellingen van de CREG.....	13
2.2.2. Uit te voeren activiteiten.....	15
2.2.3. Lijst van deliverables voor het jaar 2018.....	17
2.3. THEMA 3: BESCHERMEN VAN DE BELANGEN VAN ALLE BELGISCHE CONSUMENTEN	18
2.3.1. Doelstellingen van de CREG.....	18
2.3.2. Uit te voeren activiteiten.....	18
2.3.3. Lijst van deliverables voor het jaar 2018.....	22
2.4. THEMA 4: BEVORDEREN VAN DE SAMENWERKING MET OVERHEDEN EN ANDERE INSTANTIES IN BELGIË	24
2.4.1. Doelstellingen van de CREG.....	24
2.4.2. Uit te voeren activiteiten.....	25
2.4.3. Lijst van deliverables voor het jaar 2018.....	30
2.5. THEMA 5: SAMENWERKEN MET INSTANTIES OP EUROPEES EN INTERNATIONAAL NIVEAU	32
2.5.1. Doelstellingen van de CREG.....	32
2.5.2. Uit te voeren activiteiten.....	33
2.5.3. Lijst van deliverables voor het jaar 2018.....	37
3. AS NR. 2: Gereguleerde activiteiten	40
3.1. THEMA 6: WAARBORGEN VAN EEN ADEQUATE EN DOELTREFFENDE WERKING VAN DE NETTEN EN HUN BEHEERDER IN HET BELANG VAN HUN GEBRUIKERS	41
3.1.1. Doelstellingen van de CREG.....	41
3.1.2. Uit te voeren activiteiten.....	47
3.1.3. Lijst van deliverables voor het jaar 2018.....	55
3.2. THEMA 7: ONTWIKKELEN VAN NETWERKCODES EN CONTROLE VAN HUN CORRECTE TOEPASSING	57
3.2.1. Doelstellingen van de CREG.....	57
3.2.2. Uit te voeren activiteiten.....	61
3.2.3. Lijst van deliverables voor het jaar 2018.....	62

3.3. THEMA 8: VASTSTELLEN van DE NETTARIEVEN (EX ANTE EN EX POST).....	64
3.3.1. Doelstellingen van de CREG.....	64
3.3.2. Uit te voeren activiteiten.....	68
3.3.3. Lijst van deliverables voor het jaar 2018.....	70
3.4. THEMA 9: ONTWIKKELING EN OMKADERING VAN DE MARKT VAN DE ONDERSTEUNENDE DIENSTEN EN DE STRATEGISCHE RESERVE (ELEKTRICITEIT).....	72
3.4.1. Doelstellingen van de CREG.....	72
3.4.2. Uit te voeren activiteiten.....	74
3.4.3. Lijst van deliverables voor het jaar 2018.....	76
3.5. THEMA 10: SAMENWERKEN MET INSTANTIES OP EUROPEES EN INTERNATIONAAL NIVEAU	78
3.5.1. Doelstellingen van de CREG.....	78
3.5.2. Uit te voeren activiteiten.....	78
3.5.3. Lijst van deliverables voor het jaar 2018.....	80
4. AS NR. 3: Energietransitie, integratie van de hernieuwbare energiebronnen en hogere flexibiliteitsbehoeften	81
4.1. THEMA 11: BEVORDEREN VAN EEN MAXIMALE UITBOUW VAN FLEXIBILITEIT OP DE BELGISCHE MARKT	82
4.1.1. Doelstellingen van de CREG.....	82
4.1.2. Uit te voeren activiteiten.....	83
4.1.3. Lijst van deliverables voor het jaar 2018.....	84
4.2. THEMA 12: OPVOLGEN VAN DE ONTWIKKELINGEN OP HET GEBIED VAN BEVOORRADEINGSZEKERHEID	85
4.2.1. Doelstellingen van de CREG.....	85
4.2.2. Uit te voeren activiteiten.....	85
4.2.3. Lijst van deliverables voor het jaar 2018.....	86
4.3. THEMA 13: REGULEREN VAN DE OFFSHORE-ENERGIEMARKT	87
4.3.1. Doelstellingen van de CREG.....	87
4.3.2. Uit te voeren activiteiten.....	87
4.3.3. Lijst van deliverables voor het jaar 2018.....	88
4.4. THEMA 14: BEVORDEREN VAN INNOVATIE IN HET BELANG VAN DE EINDCONSUMENT	89
5. WERKING EN COMMUNICATIE.....	91
5.1. INTERNE ORGANISATIE.....	91
5.1.1. Visie van de CREG	91
5.1.2. Uit te voeren activiteiten.....	92
5.1.3. Lijst van deliverables voor het jaar 2018.....	93
5.2. EXTERNE COMMUNICATIE.....	93
5.2.1. Visie van de CREG	93
5.2.2. Uit te voeren activiteiten.....	94
5.2.3. Lijst van deliverables voor het jaar 2018.....	94

BIJLAGE 1: lijst van afkortingen	95
BIJLAGE 2: lijst van deliverables	98

INLEIDING

De COMMISSIE VOOR DE REGULERING VAN DE ELEKTRICITEIT EN HET GAS (hierna "CREG") stelt haar beleidsnota voor het jaar 2018 voor. Deze nota is opgesteld in uitvoering van artikel 25, § 5, derde lid van de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt (hierna "elektriciteitswet").

De beleidsnota zet de **doelstellingen uiteen die de CREG in 2018 zal nastreven**. Bij het vastleggen van die doelstellingen houdt de CREG rekening met haar wettelijke taken. De doelstellingen kaderen ook in de strategische richtsnoeren die het federale parlement en de federale regering hebben vastgelegd op het vlak van energie. Elke specifieke doelstelling wordt uitvoerig beschreven, net als de activiteiten die eruit voortvloeien voor het jaar 2018 met een lijst van deliverables en een vermelding van een indicatieve uitvoeringstermijn.

In al haar acties en al het werk dat ze verricht, zal de CREG erop toezien dat er **actief samengewerkt** wordt met alle overheden, operatoren, actoren en belanghebbende partijen en dat zowel op Belgisch als op Europees en internationaal niveau. Deze samenwerking zal ofwel een informele invulling krijgen, ofwel een formele door de samenwerking in kwestie te kaderen in een vooraf bepaald proces (bv. consultatieprocedure, overleg, ...). Dit als uiting van een bereidheid om enerzijds de dialoog tussen de stakeholders te bevorderen en om anderzijds een aangepaste regelgeving te kunnen voorstellen, die zo dicht mogelijk aanleunt bij de realiteit op het terrein.

De CREG zal haar onderzoek naar de mogelijke impact van de nieuwe voorstellen van de Europese Commissie op de markt voortzetten en de eventuele gevolgen voor alle consumenten blijven identificeren. Met dat doel voor ogen zal de CREG actief **samenwerken met de gewestelijke regulatoren** voor materies die onder hun bevoegdheden vallen **alsook met andere instanties bevoegd** op federaal niveau, zoals met name de Directie Energie van de FOD Economie, KMO, Middenstand en Energie die in dat verband rondetafelgesprekken organiseren.

De CREG zal tevens doorgaan met haar proactieve bijdragen binnen de Raad van Europese Energieregulatoren (CEER) en het Agentschap voor de samenwerking tussen energieregulatoren (ACER), met name om te wegen op de Europese standpunten die verdedigd zullen worden.

Het streven van de CREG om aansluiting te vinden bij een actieve samenwerkingsdynamiek, geeft blijk van haar verlangen om een zekere maturiteit te bereiken inzake onafhankelijke regulering. Om haar doelstellingen na te streven in naleving van haar wettelijke taken en in het kader van de strategische richtsnoeren op energievlak, wil de CREG alle evoluties van de sector in aanmerking nemen, evenals de onderling verbonden realiteit van de verschillende sectoren. Een dergelijke onderlinge samenwerking maakt het voor de regulator mogelijk om een zekere vorm van controle te genieten en voor een aangepaste regulering te zorgen.

De CREG zal bijzondere aandacht blijven besteden aan een **begrijpelijke en transparante externe communicatie**, zowel naar eindverbruikers als naar marktspelers en -operatoren toe. Zowel de website van de CREG als de CREG Scan moeten verbruikers toelaten zich te wapenen om de markt beter te begrijpen en onderbouwde keuzes te maken. Energieprofessionals vinden er dan weer een meer gebruiksvriendelijke voorstelling van openbare raadplegingen en publicaties evenals de lijst van deliverables met vermelding van de indicatieve uitvoeringstermijn.

De CREG zal ook haar **interne communicatie versterken** via het opzetten van een intranet. Dit interne platform voor het delen en uitwisselen van informatie moet de samenwerking tussen de directies verder faciliteren.

Tot slot zullen er ook **voldoende middelen** voorzien moeten worden om alle doelstellingen en uitdagingen die 2018 voor ons in petto heeft, tot een goed einde te kunnen brengen.

Deze beleidsnota en de bijbehorende begroting voor 2018 zullen op gedetailleerde en gemotiveerde wijze worden voorgesteld in de Kamer van Volksvertegenwoordigers in het kader van de goedkeuring van de begroting van de CREG. Tijdens deze parlementaire hoorzittingen zullen deze twee complementaire documenten worden besproken tijdens een vraag- en antwoordronde. Op basis hiervan zal het directiecomité het rapport aan de parlementsleden vervolledigen.

Op 26 oktober 2017 keurde het directiecomité van de CREG deze algemene beleidsnota goed. Voor het comfort van de lezer is in bijlage 1 van dit document een lijst van afkortingen opgenomen.

1. METHODOLOGIE

Krachtens de elektriciteitswet moet de CREG elk jaar een beleidsnota opstellen. Deze beleidsnota bevat een beschrijving van de thema's waaraan de CREG zal werken en dit zowel op korte als op middellange termijn. Deze nota is gericht op de identificatie van de doelstellingen waarvoor de CREG een aantal activiteiten zal uitvoeren.

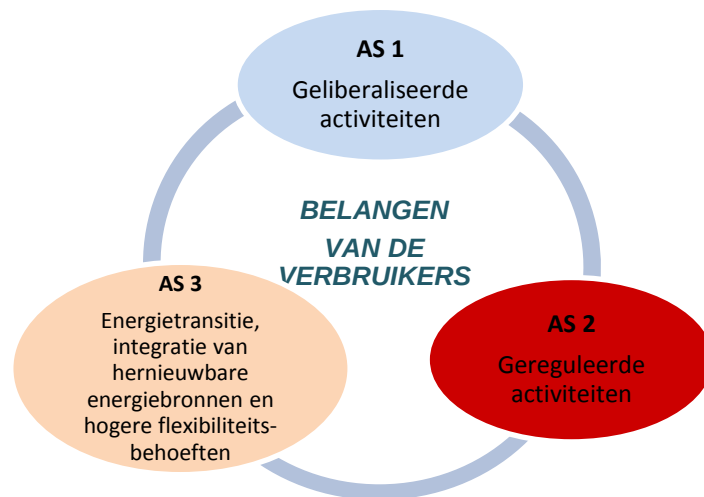
Net zoals voor 2017 vormen ook nu weer bepaalde activiteiten te leveren prestaties die duidelijk kunnen worden geïdentificeerd voor 2018 en waarvoor een indicatieve uitvoeringstermijn kan worden vastgelegd. Deze deliverables worden per doelstelling en – in bijlage – chronologisch opgesomd, met vermelding van de uitvoeringstermijn. De realisatie van elke deliverable is telkens gebaseerd op de synergie van bevoegdheden die eigen zijn aan elk van de directies van de CREG. Het behelst tevens een aanzienlijke en moeilijk kwantificeerbare voorbereidende werklast (bijv. procedure voor raadpleging van de marktspelers, behandeling van de vertrouwelijkheid, ...). In dit opzicht weerspiegelt het opgestelde overzicht van de deliverables niet noodzakelijk de onderliggende daadwerkelijke werklast voor de CREG.

Andere activiteiten vormen dan weer een werk op langere termijn. Deze activiteiten kunnen gespreid zijn in de tijd. Het is dan ook mogelijk dat een aantal van de voor 2018 vastgelegde doelstellingen terugkomen in de beleidsnota van volgend jaar of latere jaren.

Bijkomend zal de CREG bijdragen aan de opstelling van het werkprogramma van de CEER en ACER en aan de verwezenlijking van de deliverables die erin vermeld staan. Door een gebrek aan zichtbaarheid op het ogenblik van de opstelling van deze nota met betrekking tot de exacte en precieze inhoud van het werkprogramma van de CEER en ACER is het geheel van deliverables die op dit gebied moeten worden verwezenlijkt door de CREG niet noodzakelijk opgenomen in de beleidsnota van de CREG.

De CREG zal in 2018 werken aan alle doelstellingen in haar beleidsnota, maar het is evenwel van belang om rekening te houden met verschillende elementen zoals de verdere evolutie van de wetgeving, de tijd die nodig is voor overleg met de betrokken actoren of de periode die de markt nodig heeft om te reageren op of zich aan te passen aan het nieuwe wettelijke kader. Het is dan ook mogelijk dat bepaalde activiteiten en bepaalde deliverables worden uitgesteld omwille van specifieke vragen die worden geformuleerd of een specifieke evolutie in de sector. De doelstellingen op lange termijn moeten op hun beurt binnen het vastgelegde kader de richting aangeven waarin het energiesysteem verwacht wordt te evolueren.

Om de taak en voornoemde doelstellingen te ondersteunen en tot een goed eind te brengen, zijn er drie strategische assen geïdentificeerd vanuit het standpunt van complementariteit en onderlinge versterking.

2. AS NR. 1: GELIBERALISEERDE ACTIVITEITEN

Geliberaliseerde activiteiten inzake productie, invoer-uitvoer en levering van elektriciteit en gas moeten, hoewel ze onderhevig zijn aan mededinging, worden onderworpen aan een monitoring door de CREG zodat een efficiënte en duurzame werking van de markten wordt bevorderd. De CREG beschikt hier slechts over een **bepaalde beslissingsbevoegdheid**, maar zij voert een controle uit en kan voorstellen doen aan de instanties teneinde de belangen en behoeften van de consumenten beter te verdedigen.

Deze monitoringopdracht heeft betrekking op:

- de vorming van de groothandelsprijzen en de prijzen die worden gefactureerd aan de verschillende categorieën van verbruikers; en
- de werking van de elektriciteits- en gasbeurzen – met inbegrip van productie en invoer/uitvoer, openstelling voor concurrentie en ontwikkeling van de elektriciteits- en gasmarkten.

In het kader van haar opdracht voor toezicht op de prijzen en werking van de groot- en kleinhandelsmarkten zal de CREG bijzondere aandacht besteden aan de bescherming van de belangen van alle consumenten, van de allergrootste tot de meest kwetsbare, inclusief kmo's en zelfstandigen.

2.1. THEMA 1: TOEZICHT OP DE PRIJZEN

2.1.1. Doelstellingen van de CREG

In het kader van haar bevoegdheid van toezicht op de groot- en kleinhandelsprijzen, wil de CREG een beter overzicht geven van:

- de samenstelling van de energieprijzen;
- de evolutie van de diverse componenten van de energieprijzen;
- de verhouding tussen de energieprijzen in België en in de buurlanden; en
- de onderliggende redenen achter de vastgestelde ontwikkelingen om er algemene conclusies uit te trekken en eventueel aanbevelingen te formuleren.

Rekening houdend met de integratie van de Belgische elektriciteits- en gasmarkt in de Europese regionale markten zal het door de CREG gehouden toezicht op de prijzen tevens betrekking hebben op de supranationale fundamentele elementen die de drivers van deze markten uitmaken.

Daarnaast zal de CREG in 2018 in het kader van haar opdracht op het vlak van het toezicht op de prijsvorming op de klein- en groothandelsenergiemarkt haar databanken, die een volledig beeld geven van de bestaande energieproducten (types producten, samenstelling en berekening van de commodity prijzen, marktaandelen op leveranciers- en productniveau, ...) voor residentiële verbruikers en kmo's, verder ontwikkelen. In dit kader zal de CREG ook (aangekondigde) vernieuwingen (bijvoorbeeld MIG-6¹), die een impact zullen hebben op de energiemarkt, opvolgen en analyseren. Tevens zullen de bestaande databanken in het kader van de internationale prijsvergelijkingen verder aangevuld en geoptimaliseerd worden.

¹ MIG: *Market Implementation Guide*.

De CREG is eveneens belast met opdrachten in het kader van de levensduurverlenging van de kerncentrale Tihange 1 en de berekening van de winstmarge van de kerncentrales die onderworpen zijn aan de repartitiebijdrage.

De CREG zal in 2018 deze belangrijke opdrachten inzake algemeen en specifiek toezicht uitvoeren teneinde de naleving en verdediging van de belangen van de consumenten te waarborgen.

2.1.2. Uit te voeren activiteiten

➤ Permanent toezicht op de elektriciteits- en gasprijzen

Wat betreft de elektriciteits- en gasprijzen op de groothandelsmarkt in België zal de CREG:

- de vastgestelde evoluties en hun onderliggende oorzaken analyseren;
 - de CREG Scan up-to-date houden, die een overzicht geeft van alle bestaande energieproducten voor particulieren en kmo's;
 - op haar website periodiek:
 - een boordtabel publiceren met daarin de evolutie van de Belgische groothandelsmarkt voor elektriciteit en gas. Deze boordtabel zal onder meer de evolutie (over een periode van 3 maanden) van een reeks kerncijfers van de energiemarkt bevatten;
 - infografieken publiceren voor particulieren en kmo's die per regio een overzicht geven van o.a. de actieve leveranciers, de bestaande producten en de besparingspotentiëlen;
 - grafieken publiceren voor particulieren en voor kmo's & zelfstandigen die per regio de opbouw van de totale energieprijz weergeven, alsook de evolutie van de energieprijz in België versus de buurlanden (Nederland, Frankrijk, Duitsland en het Verenigd Koninkrijk) voor zowel de zuivere energiecomponent als voor de totale energieprijz;
 - op semesterbasis een internationale vergelijking publiceren van de energieprijzen in België met de buurlanden (Nederland, Frankrijk, Duitsland en het Verenigd Koninkrijk). De grafieken geven een overzicht van de verschillende componenten van een gemiddelde jaarfactuur voor energie, voor zowel particulieren als voor kmo's & zelfstandigen;
 - aan het begin van het jaar een stand van zaken publiceren van de groothandelsmarkt voor elektriciteit en aardgas met vermelding van de opmerkelijke feiten van het afgelopen jaar;
 - een jaarlijks monitoringsverslag publiceren betreffende de evolutie van de prijs op de groothandelsmarkt voor elektriciteit voor het voorgaande jaar. De CREG zal hierin voornamelijk de belangrijkste verschillen ten opzichte van de voorgaande jaren en de onverwachte gebeurtenissen aanduiden.
- Rapport met betrekking tot de relatie tussen de kosten en de prijzen op de Belgische aardgasmarkt in 2017 & studie met betrekking tot de prijzen die in 2017 zijn toegepast op de Belgische aardgasmarkt*

De studie over de Belgische aardgasmarkt die jaarlijks wordt uitgevoerd, zal de prijzen en kosten analyseren op het niveau van invoer, doorverkoop en levering aan de eindklant (huishoudelijke verbruikers, bedrijven en industrieën) en elektriciteitscentrales.

➤ Opdrachten in het kader van de levensduurverlenging van de kerncentrale Tihange 1 en berekening van de winstmarge van de kerncentrales onderworpen aan een repartitiebijdrage

Overeenkomstig artikel 4/1 van de wet van 31 januari 2003 houdende de geleidelijke uitstap uit kernenergie voor industriële elektriciteitsproductie (hierna wet "op de kernuitstap") en de Conventie

Tihange 1 heeft de CREG een opdracht inzake de verificatie van de jaarlijkse vergoeding die berekend is op basis van een marge.

Deze verificatieopdracht van de inkomsten en kosten verbonden aan de exploitatie van Tihange 1 zal in 2018 worden uitgevoerd voor de periode van 1 januari 2017 tot en met 31 december 2017. De CREG zal de diverse componenten bestuderen van het verschil tussen, enerzijds, de opbrengst uit de elektriciteitsverkoop en, anderzijds, het geheel van de werkelijke kosten verbonden aan de exploitatie van de centrale en een globale vergoeding tot dekking van de kost van het project voor levensduurverlenging. De CREG brengt hierover verslag uit in haar rapport aan de bevoegde minister.

De Minister van Energie heeft verder aan de CREG gevraagd om de verificatie uit te voeren van de toezegging van de Belgische Staat ten gevolge van de verlenging van de exploitatieduur van de kerncentrales Tihange 1, Doel 1 en Doel 2 zoals beschreven in het besluit C-2017-1516 van de Europese Commissie van 17 maart 2017.

De CREG heeft verder, ingevolge de aanpassing van de wet van 11 april 2003 betreffende de voorzieningen aangelegd voor de ontmanteling van de kerncentrales en voor het beheer van de splijtstoffen bestraald in deze centrales, sinds 2017 een bijkomende opdracht om een advies uit te brengen over de winstmarge van de kerncentrales van Doel 3, Doel 4, Tihange 2 en Tihange 3 op basis van de bepalingen vermeld in de bijlage bij voormelde wet. Dit advies wordt overgemaakt aan de minister bevoegd voor energie, aan de Algemene Directie Energie bedoeld in artikel 2, 28° van de elektriciteitswet en aan de kernexploitanten en de vennootschappen bedoeld in artikel 24, § 1. van de wet van 11 april 2003.

➤ *Opvolging van de distributienettarieven*

Niettegenstaande de regionalisering van de distributienettarieven op 1 juli 2014 zal de CREG de evolutie hiervan in de drie gewesten blijven opvolgen, zodat zij de tarieven en de componenten ervan kunnen worden opgenomen in de totale prijs voor de verschillende categorieën van verbruikers.

Sinds 2008 maakt de CREG op jaarbasis een studie over de componenten van de elektriciteits- en aardgasprijzen, waaruit belangrijke inzichten volgen in de evolutie van de specifiek samenstellende delen van deze prijs aan de eindgebruiker. In dit kader stelt de CREG een databank op die voor de drie regio's de distributienettarieven in detail opvolgt.

Om een gepaste opvolging van de evolutie van de distributienettarieven mogelijk te maken, zal de CREG, binnen Forbeg actief samenwerken met de gewestelijke regulatoren.

➤ *Vangnetmechanisme*

Het einde van het vangnetmechanisme, dat van start ging op 1 januari 2013, is voorzien op 31 december 2017. Tijdens haar specifieke monitoringopdrachten heeft de CREG over de voorbije jaren geen marktversturende effecten kunnen vaststellen die specifiek toegewezen kunnen worden aan dit mechanisme.

Het gebruik van indexeringsparameters die rechtstreeks gelinkt zijn aan beursnoteringen voor elektriciteit en gas en de duidelijke naamgeving van deze parameters (beide maatregelen van kracht door de koninklijke besluiten van 21 december 2012 binnen het vangnet en binnen de contracttypes met een variabele prijsformule) zorgen voor meer transparantie in de informatie die ter beschikking wordt gesteld aan de marktpartijen.

Via haar advies (AR170517-069) onderschrijft de Adviesraad het belang van transparantie in de prijsvorming op de kleinhandelsmarkt. De leden van de Adviesraad stemmen in met de voortzetting van bepaalde aspecten van het vangnetmechanisme, met name: de monitoring door de CREG waarbij de databank van alle producten voor particulieren en kmo's wordt bijgewerkt en het behoud van de koninklijke besluiten van 21 december 2012 ter bepaling van de exhaustieve lijst van toegelaten criteria voor de indexering van de elektriciteits- en aardgasprijzen door de leveranciers.

De wetgeving dient dus te worden aangepast om deze bepalingen te handhaven ondanks de verdwijning van het vangnetmechanisme.

De CREG zal haar taken inzake het ter beschikking stellen van transparante informatie over de prijzen op de kleinhandelsmarkt ook in 2018 verderzetten. Het is op dit moment nog wachten op de wijzigingen in de regelgeving die vanaf 1 januari 2018 van kracht zullen zijn.

2.1.3. Lijst van deliverables voor het jaar 2018

Deliverable	Beschrijving	Einddatum	As – Doelstelling
2.1.2.	Boordtabel van de ontwikkeling van de groothandelsmarkt voor elektriciteit en gas in België	Maandelijks	Geliberaliseerde activiteiten – Toezicht op de prijzen
2.1.2.	CREG Scan up-to-date houden	Maandelijks	Geliberaliseerde activiteiten – Toezicht op de prijzen
2.1.2.	Infografieken voor particulieren en kmo's	Maandelijks	Geliberaliseerde activiteiten – Toezicht op de prijzen
2.1.2.	Grafieken: 1) opbouw totale energieprijis in 3 Belgische regio's, alsook 2) evolutie energieprijis en totale prijs in België en de buurlanden	Maandelijks	Geliberaliseerde activiteiten – Toezicht op de prijzen
2.1.2.	Verslag met betrekking tot de verhouding tussen de kosten en de prijzen op de Belgische aardgasmarkt in 2017	Q3	Geliberaliseerde activiteiten – Toezicht op de prijzen
2.1.2.	Studie met betrekking tot de prijzen op de Belgische aardgasmarkt in 2017	Q3	Geliberaliseerde activiteiten – Toezicht op de prijzen
2.1.2.	Rapport in het kader van de verificatieopdracht overeenkomstig de wet op de kernuitstap en de Conventie Tihange 1	Q2	Geliberaliseerde activiteiten – Toezicht op de prijzen
2.1.2.	Opdracht van verificatie van de toezegging van de Belgische Staat ten gevolge van de verlenging van de exploitatieduur van de kerncentrales Tihange1, Doel 1 en Doel 2	Q2	Geliberaliseerde activiteiten – Toezicht op de prijzen
2.1.2.	Advies betreffende de winstmarge van de industriële productie door splijting van kernbrandstoffen door de centrales onderworpen aan de repartitiebijdrage (Doel 3, Doel 4, Tihange 2 en Tihange 3)	Q2	Geliberaliseerde activiteiten – Toezicht op de prijzen

2.1.2.	Studie over de componenten van de elektriciteits- en aardgasprices	Q1	Geliberaliseerde activiteiten – Toezicht op de prijzen - Opvolging van de distributietarieven
2.1.2.	Publicatie van een internationale vergelijking van de energieprijzen in België met de buurlanden	Halfjaarlijks	Geliberaliseerde activiteiten – Toezicht op de prijzen

2.2. THEMA 2: TOEZICHT OP DE WERKING VAN DE GROOT- EN KLEINHANDELSMARKTEN

2.2.1. Doelstellingen van de CREG

- *Algemene doelstelling op het gebied van toezicht op de werking van de groot- en kleinhandelsmarkten*

Via dit toezicht dat wordt uiteengezet in haar jaarlijkse rapporten, wenst de CREG de werking van de geliberaliseerde markt te verbeteren. In het geval van aanwijzingen van een gebrekkige marktwerking, kunnen er eventueel grondigere *ad-hoc* onderzoeken van de groothandelsmarkten plaatsvinden. Dit soort gebrekkige werking kan optreden in het geval van:

- restrictieve mededingingspraktijken;
- marktmanipulatie;
- misbruik van voorkennis; of
- schending van Europese en nationale regelgeving.

De CREG zal meer bepaald de volgende doelstellingen nastreven:

- Voor wat betreft elektriciteit:

De CREG zal de volgende aspecten van de groothandelsmarkt voor elektriciteit analyseren:

- elektriciteitsproductie, meer bepaald de evolutie van de productie, de beschikbare marktcapaciteit en de combinatie van de gebruikte technologieën;
- elektriciteitsverbruik, meer bepaald de evolutie van het totale en industriële verbruik;
- uitwisselingen van elektriciteit, korte- en langetermijnmarkt;
- interconnecties met de buurlanden; en
- *balancing*.

In het geval van elektriciteitsschaarste kan de CREG genooddaakt zijn om specifieke toezichtopdrachten uit te voeren.

- Voor wat betreft aardgas:

Wat betreft de aspecten van de groothandelsmarkt voor aardgas, zal de CREG de volgende aspecten analyseren:

- levering van aardgas;

- grensoverschrijdende handel in aardgas;
- aardgasverbruik;
- beschikbaarheid en gebruik van transportcapaciteit;
- marktintegratie en prijsconvergentie;
- LNG;
- opslag; en
- *balancing*.

➤ *Specifieke doelstelling voor toezicht in het kader van de REMIT-verordening*

Verordening (EU) nr. 1227/2011 van het Europees Parlement en de Raad van 25 oktober 2011 betreffende de integriteit en transparantie van de groothandelsmarkt voor energie (hierna "*REMIT-verordening*") heeft als doel het opzetten van een Europees kader op het gebied van transparantie en integriteit voor de groothandelsmarkt teneinde de werking ervan te verbeteren en in voorkomend geval vastgestelde misbruiken (marktmanipulatie, poging tot marktmanipulatie of misbruik van voorkennis) te bestraffen. De doelstelling bestaat er dus in om elk gedrag te ontmoedigen dat kan leiden tot oneerlijke concurrentie en het vertrouwen van de actoren op de energiemarkt kan schaden.

Overeenkomstig de Belgische wetgeving tot tenuitvoerlegging van de REMIT-verordening staat de CREG in voor het toezicht op en de controle van de handel in voor de groothandel bestemde energieproducten, zoals bedoeld in deze verordening, met inachtneming van de respectieve bevoegdheden van de Belgische Mededingingsautoriteit (hierna "*BMA*") en de Autoriteit voor Financiële Diensten en Markten (hierna "*FSMA*").

In het geval van schendingen van de artikelen van de REMIT-verordening die betrekking hebben op misbruik van voorkennis of marktmanipulatie beschikt de CREG over een sanctiebevoegdheid. De CREG heeft als doel om haar bevoegdheden uit te breiden inzake sancties voor marktspelers die wel actief zijn in België, maar waarvan de maatschappelijke zetel in een ander land gevestigd is.

Bij de uitoefening van haar opdrachten werkt de CREG op nationaal niveau samen met de BMA en de FSMA door informatie uit te wisselen en mee te delen, die nodig en relevant is voor de goede uitvoering van de REMIT-verordening, en verzekert hierbij de vertrouwelijkheid van de informatie. In deze context hebben de CREG en de FSMA ook samengewerkt voor de realisatie van de studie over de toepassing van de Europese en Belgische wetgeving in het kader van de transparantie van de Belgische groothandelsmarkten voor elektriciteit en aardgas uit 2017, die bijgewerkt zal worden in functie van de wetgevende ontwikkelingen (zie punt 3.1.1).

Bovendien zal de CREG blijven samenwerken met de nationale regulatoren in de buurlanden in het geval van waarnemingen met een transnationale impact en de samenwerking versterken met alle Europese nationale regulatoren en het Agentschap voor de samenwerking tussen energieregulatoren (hierna "*ACER*") door deel te nemen aan werkgroepen.

Teneinde de belangen van de Belgische consumenten te beschermen, speelt de CREG bovendien zoals vroeger een proactieve rol om beter inzicht te krijgen in de werking van de groothandelsmarkten in West-Europa en blijft ze deze belangrijke rol verder vervullen.

2.2.2. Uit te voeren activiteiten

- *Algemene activiteiten op het gebied van toezicht op de werking van de groot- en kleinhandelsmarkten*

De CREG zal alle verzoeken van stakeholders en/of marktspelers behandelen en zal de belangrijke of interessante gebeurtenissen met gevolgen voor de groot- en kleinhandelsmarkt voor energie grondig analyseren.

Wanneer bovendien een inbreuk op de artikelen 3, 4 of 5 van de REMIT²-verordening vastgesteld wordt, zal de CREG maatregelen treffen om dergelijk gedrag te corrigeren en/of zal ze sancties oplegging in overeenstemming met artikel 18 van REMIT, artikel 31 van de elektriciteitswet³ en artikel 15 van de gaswet⁴.

De CREG zal de stakeholders en/of de marktspelers op regelmatige basis op de hoogte houden van de resultaten van haar analyses van de groothandelsmarkten. Indien nodig zal zij hen maatregelen voorstellen om een einde te maken aan eventuele anomalieën of schendingen van de Europese en federale regelgeving die zij heeft vastgesteld teneinde de werking van de vrijgemaakte markt te verbeteren.

De CREG zal meer bepaald volgende taken uitvoeren:

- Voor wat betreft elektriciteit:

De CREG zal bijzondere aandacht besteden aan het fysieke gebruik van de interconnectoren en de commerciële uitwisselingen op de markten met diverse tijdshorizonten (lange termijn, *day-ahead*, *intraday* en *balancing*).

De CREG kan tevens op eigen initiatief studies publiceren met betrekking tot belangrijke of interessante gebeurtenissen (bijv. de vorming van hoge prijzen) en, in voorkomend geval, naar aanleiding van specifieke verzoeken van stakeholders en/of marktspelers. De CREG zal haar expertise en haar competenties op dit vlak blijven versterken.

- Voor wat betreft aardgas:

De CREG zal bijzondere aandacht besteden aan aardgaslevering (zowel op het niveau van volumes als prijzen), beschikbaarheid en gebruik van transportcapaciteit, marktintegratie en prijsconvergentie tussen de markten en fysiek gebruik van de infrastructuur.

- *Specifieke activiteiten in het geval van elektriciteitsschaarste*

De CREG zal *ad hoc* toezicht houden op de evolutie van de prijzen in het geval van elektriciteitsschaarste. De beschikbare commerciële importcapaciteit, het dagelijkse aanbod van hernieuwbare energie op de Belgische markt en de vooruitzichten met betrekking tot de vraag worden er in voorkomend geval geanalyseerd.

² Verordening (EU) nr. 1227/2011 van het Europees Parlement en de Raad van 25 oktober 2011 betreffende de integriteit en transparantie van de groothandelsmarkt voor energie.

³ Wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt.

⁴ Wet van 12 april 1965 betreffende het vervoer van gasachtige producten en andere door middel van leidingen.

De CREG blijft ter beschikking van de bevoegde instanties om in de toekomst, indien nodig, haar knowhow te verstrekken over verantwoordelijkheden bij afschakelingen of over een meer gedetailleerde definitie van de criteria van het koninklijk besluit en het ministerieel besluit.

- *Toezicht op de kleinhandelsmarkt voor elektriciteit en aardgas: correlatie tussen het aanbod en de samenstelling van de portefeuilles van de leveranciers (marktaandelen)*

De analyse van de kleinhandelsmarkten voor elektriciteit en aardgas kan bijdragen tot een beter inzicht in de wijze waarop energieleveranciers de consumenten behandelen en hun klantenportefeuilles opbouwen en differentiëren. De CREG volgt de evolutie van de productportefeuilles van de verschillende leveranciers verder op, verfijnt de data tot op het niveau van de regio's en realiseert een update van de vorige analyse. De CREG zal alle nodige gegevens verzamelen en deze verwerken in haar databanken voor particulieren, kmo's en zelfstandigen.

- *Specifieke activiteiten in het kader van de REMIT-verordening*

De CREG zal verder gaan met het registreren van de nieuwe marktspelers die transacties uitvoeren, opdat ze nadien hun gegevens zouden kunnen doorspelen aan ACER. Daarnaast zal de CREG ook de reeds geregistreerde actoren blijven opvolgen om het inschrijvingsregister van de marktspelers in België up-to-date te kunnen houden.

De CREG zal de marktspelers op de hoogte brengen van de evoluties van de REMIT-verordening en hun verplichtingen die eruit voortvloeien. De CREG zal hun plaatselijk contact blijven voor elke vraag over de toepassing van de REMIT-verordening.

De CREG zal ingaan op alle onderzoeksvragen van ACER in het kader van vermoede inbreuken op de REMIT-verordening alsook op alle klachten van marktspelers die zich door marktmisbruik benadeeld achten. Indien de CREG in het kader van deze onderzoeken uitvoeringsproblemen ondervindt, zal zij dit blijven melden aan de wetgever. De CREG zal alle onderzoeken binnen de vooropgestelde tijd afronden en de kwaliteit ervan handhaven om zo haar verplichtingen in het kader van de REMIT-verordening na te leven.

Vanaf 2018 zal ACER de krachtens de REMIT-verordening verzamelde gegevens met de CREG delen in naleving van het veiligheidsbeleid dat eigen is aan de REMIT-verordening. Vanaf de ontvangst van de gegevens zal de CREG evenwel letten op de kwaliteit hiervan alvorens deze te gebruiken door het opstellen van geldigheidstests. De door ACER verstrekte gegevens zullen uitsluitend beschikbaar zijn voor de personen die zich voor REMIT bezighouden met markttoezicht en -controle. Bij de behandeling van deze gegevens zou het nodig kunnen zijn om een tool te gebruiken om marktmisbruik op te sporen. De door ACER ontvangen gegevens kunnen tevens worden gebruikt voor de hele CREG, zodra de gegevens geanonimiseerd en/of geconsolideerd zijn. Om dit te doen zullen de personen die zich bezighouden met de REMIT-gegevens, zodra de kwaliteit van de gegevens is verzekerd, de gegevens dan ook ter beschikking moeten stellen van het personeel van de CREG en dit eventueel met externe hulp.

Gezien de toenemende interactie tussen de REMIT-verordening en het financiële domein zal de CREG de samenwerking met de FSMA blijven versterken en daarbij het protocolakkoord naleven dat in 2017 tussen de CREG en de FSMA ondertekend werd. De CREG zal daarnaast ook actief samen werken met de Belgische Mededingingsautoriteit (BMA) in het kader van de REMIT-verordening.

Wat de samenwerking met de aangrenzende nationale regulatoren betreft, heeft de CREG ook een partnerschap met de Nederlandse⁵ en Luxemburgse⁶ regulatoren om toezicht te houden op JAO⁷ zoals bedoeld in artikel 15 van de REMIT-verordening.

De CREG zal voorts deelnemen aan de werkgroep die de aangrenzende nationale regulatoren zal samenbrengen om ervaringen en kennis over gezamenlijke problemen uit te wisselen.

De CREG zal de samenwerking met alle Europese nationale regulatoren en ACER voortzetten door deel te nemen aan de verschillende werkgroepen en door gebruik te maken van de beveiligde communicatiekanalen om informatie door te spelen. De CREG zal middelen vrijmaken om een actieve rol te kunnen spelen in de uitwerking van richtlijnen voor de marktspelers ter verduidelijking van de interpretatie van REMIT.

➤ *Bedrijfsorganigrammen*

De CREG zal haar inzicht in de markten blijven verbeteren door de namen van de economische actoren die in de energiesector actief zijn, alsook de omvang van hun respectieve engagementen binnen de gereguleerde entiteiten te achterhalen, en dat op basis van de beschikbare gegevens, zoals dit het geval was voor de *offshore*-sector en voor de leveranciers van elektriciteit en gas.

2.2.3. Lijst van deliverables voor het jaar 2018

Deliverable	Beschrijving	Einddatum	As – Doelstelling
2.2.2.	Periodieke informatie over de resultaten van de analyses van de groothandelsmarkt	Q2	Geliberaliseerde activiteiten – Toezicht op de werking van de groot- en kleinhandelsmarkt
2.2.2	Verzamelen en verwerken data productportefeuilles leveranciers actief op de energiemarkten voor particulieren, zelfstandigen en kmo's (marktaandelen)	2018	Geliberaliseerde activiteiten – Toezicht op de werking van de groot- en kleinhandelsmarkt
2.2.2.	Nota over de opvallende evoluties op de groothandelsmarkten voor elektriciteit en aardgas in 2017	Q1	Geliberaliseerde activiteiten – Toezicht op de werking van de groothandelsmarkt
2.2.2.	Studie over de werking van en de prijsevolutie op de Belgische groothandelsmarkt voor elektriciteit – monitoringrapport 2017	Q2	Geliberaliseerde activiteiten – Toezicht op de werking van de groothandelsmarkt
2.2.2.	Studie over de aardgaslevering aan grote industriële klanten in België	Q2	Geliberaliseerde activiteiten – Toezicht op de werking van de groothandelsmarkt

⁵ Autoriteit Consument & Markt (afkorting ACM).

⁶ Institut Luxembourgeois de Régulation (afkorting ILR).

⁷ Joint Allocation Office.

2.2.2.	Uitvoering van analyses met betrekking tot opmerkelijke of interessante gebeurtenissen op de Belgische groothandelsmarkten voor energie	<i>Ad hoc</i>	Geliberaliseerde activiteiten – Toezicht op de werking van de groothandelsmarkt
2.2.2.	Onderzoeken van gesignaleerde verdachte transacties in het kader van de REMIT-verordening	<i>Ad hoc</i>	Geliberaliseerde activiteiten – Toezicht op de werking van de groot- en kleinhandelsmarkt

2.3. **THEMA 3: BESCHERMEN VAN DE BELANGEN VAN ALLE BELGISCHE CONSUMENTEN**

2.3.1. Doelstellingen van de CREG

Voor een goede werking van de energiemarkt is het van belang dat alle partijen die actief zijn op deze markt, kunnen beschikken over duidelijke en correcte informatie.

De CREG Scan, een tool ontworpen door de CREG die in 2017 online is gelanceerd, speelt in op die behoefte. De CREG Scan is geen klassieke prijsvergelijkingswebsite. Met de CREG Scan kan de consument zijn energiecontract vergelijken met alle contracten op de markt, ook de slapende contracten. De CREG Scan is op die manier complementair aan bestaande prijsvergelijkingswebsites, die enkel actieve energieproducten vergelijken

In 2018 zal de CREG verder blijven werken aan het waarborgen van de informatiestroom naar de consumenten via haar website en de nieuwsbrieven. Ze zal hiervoor haar databanken verder aanvullen en ontwikkelen. Deze gegevensbanken centraliseren alle relevante data over leveranciers, producten, prijzen en marktaandeelen. Ze vormen de basis voor een aantal recurrente publicaties en tools (bijvoorbeeld: CREG Scan, infografieken) en ad-hocanalyses (bijvoorbeeld: samenstelling product-portefeuilles leveranciers) van de CREG.

De overzichten van alle elektriciteits- en aardgasprijzen, het Charter voor goede praktijken voor prijsvergelijkingswebsites voor elektriciteit en gas en het Consumentenakkoord zijn evenzeer tools die zullen bijdragen tot de doelstelling van de CREG op het gebied van consumentenbescherming.

2.3.2. Uit te voeren activiteiten

➤ *Waarborgen van de informatiestroom naar de consument*

De identificatie van de informatiebehoeften van de consumenten en de ontwikkeling van nieuwe tools zijn gecentraliseerd binnen de interne taskforce "*consumenten*" van de CREG. Hierin zitten vertegenwoordigers van alle directies. Deze transversale samenwerking stelt de CREG in staat aan alle categorieën van verbruikers duidelijke en correcte informatie te verstrekken.

In 2018 zal deze taskforce onder meer:

- de aanzet geven voor duidelijke, leesbare en toegankelijke informatietools die online kunnen worden gebruikt op de website van de CREG;
- informatie blijven verzamelen die dient als basis voor de CREG Scan die particulieren, kmo's en zelfstandigen in staat stelt om hun contracten te vergelijken met het huidige marktaanbod;

- toegankelijke infografieken creëren over de markt bestemd voor residentiële verbruikers, kmo's en zelfstandigen;
- een overzicht geven van alle elektriciteits- en gasprijzen die van toepassing zijn op residentiële klanten en kmo's en de evolutie ervan;
- een overzicht van de huidige Belgische elektriciteitsmarkt en aardgasmarkt en de evolutie van de prijzen per gewest publiceren;
- de samenstelling en de evolutie van de productportefeuilles per leverancier verder opvolgen;
- op recurrente basis grafieken publiceren waarin de opbouw van de energieprijs in de Belgische regio's wordt weergegeven alsook de evolutie van de energieprijs en de totale energieprijs van de voorbije 13 maanden voor België en de buurlanden;
- de semestriële nota met een internationale vergelijking van de energieprijzen in België met de buurlanden (Nederland, Frankrijk, Duitsland en het Verenigd Koninkrijk) updaten. De grafieken geven een overzicht van de verschillende componenten van een gemiddelde jaarfactuur voor energie, zowel voor gezinnen als voor kmo's & zelfstandigen;
- een *scoreboard* actualiseren en publiceren (2x per jaar).

➤ *Inzicht geven in slapende producten en verlengingsproducten*

De CREG volgt sinds enkele jaren de problematiek van de slapende en verlengingsproducten. Een aanzienlijk deel van de energieconsumenten (particulieren, kmo's en zelfstandigen) beschikt over producten of productversies die niet meer verschijnen in de resultaten van de bestaande online prijsvergelijkers. In dit kader heeft de CREG, de CREG Scan ontwikkeld.

De CREG Scan onderscheidt zich van bestaande online prijsvergelijkers en vormt er tegelijkertijd een aanvulling op. De bestaande online prijsvergelijkers bieden de consument immers een gedetailleerd overzicht van het huidige aanbod op de energiemarkt. Historische, al dan niet slapende of verlengingsproducten, worden niet in de resultaten weergegeven. Het is voor de consument dan ook zo goed als onmogelijk om in te schatten of het product, waarvoor hij in het verleden heeft gekozen, ook vandaag nog interessant is.

De CREG Scan stelt de consument in staat om na te gaan hoe zijn contract zich verhoudt tot het huidige marktaanbod. Dit betekent dat hij beter op de hoogte is van de specifieke positie van zijn energiecontract waardoor hij, indien nodig, een betere keuze kan maken. Sinds de lancering midden februari 2017 hebben honderdduizenden bezoekers gebruik gemaakt van de CREG Scan. Deze webapplicatie biedt de consument informatie zodat hij beter ingelicht is dankzij duidelijke, leesbare en nuttige informatie zodat hij volop zijn rol kan spelen op de vrijgemaakte gas- en elektriciteitsmarkt.

➤ *Het Charter voor goede praktijken voor prijsvergelijkingswebsites*

Het Charter voor goede praktijken voor prijsvergelijkingswebsites heeft als doel een label te geven aan online prijsvergelijkers, zodat de consument zekerheid heeft dat hij bij een prijsvergelijking onpartijdige en accurate informatie krijgt over de producten die door de leveranciers worden aangeboden. In het kader van haar taak van bescherming van de consument ziet de CREG toe op de naleving van de bepalingen van het Charter.

De CREG heeft een openbare raadpleging georganiseerd over een aangepaste versie van het Charter voor goede praktijken. De CREG werkt momenteel het verslag van de openbare raadpleging af en moet dit voor advies aan de Adviesraad Gas en Elektriciteit voorleggen. De CREG zal vervolgens beslissen over het gevolg dat aan het dossier moeten worden gegeven.

➤ Kwetsbare verbruikers

De CREG zal erop toezien dat leveranciers de openbaredienstverplichtingen en de maatregelen ter bescherming van de meest kwetsbare verbruikers (beschermden en gedropte klanten) verder blijven toepassen. Zij zal desgevallend maatregelen voorstellen om de bestaande regelgeving te verbeteren.

Net zoals bij residentiële verbruikers en kmo's zal de CREG zorgen voor een goede communicatie van de informatie en de diensten die zij kan aanbieden aan kwetsbare verbruikers, onder meer door:

- verder te gaan met de berekening en halfjaarlijkse publicatie van de sociale tarieven voor elektriciteit en aardgas;
- toe te zien op de controle en goedkeuring van de vorderingen "*sociale tarieven*"⁸. Het gaat om de terugbetaling aan de betrokken leverancier van het verschil tussen het normale tarief⁹ en het sociale tarief via een fonds dat beheerd wordt door de CREG¹⁰; en
- aan de distributienetbeheerders de gegevens te blijven verschaffen die nodig zijn voor de berekening van de maximumprijzen voor de levering van elektriciteit en aardgas aan de niet-beschermden eindverbruikers van wie het leveringscontract werd opgezegd door hun leverancier.

➤ Grote verbruikers

In 2016 vergeleek PwC in opdracht van de CREG de energieprijzen voor zes types industriële verbruikers (vier in elektriciteit en twee in aardgas) in België en de vier buurlanden: Duitsland, Nederland, Frankrijk en het Verenigd Koninkrijk. In 2017 verscheen de updatestudie.

Voor elektriciteit zijn de resultaten in 2017 erg gelijklopend met de resultaten voor 2016, en de meeste conclusies gelden nog steeds. Uit een vergelijking van de opbouw van de prijzen blijkt voor elektriciteit een grote complexiteit als gevolg van overheidsinterventies die erop gericht zijn de elektriciteitskost voor sommige categorieën industriële verbruikers te verminderen.

Voor aardgas zijn de verschillen tussen de landen kleiner dan voor elektriciteit, en is de prijssamenstelling ook minder complex. Ook de waaier aan mogelijkheden binnen de landen is kleiner.

PwC maakt een belangrijk onderscheid tussen elektro-intensieve en niet-elektro-intensieve verbruikers. Dit onderscheid blijft prioritair vermits de situatie voor alle belangrijke industriële sectoren in België minder gunstig is wanneer deze vergeleken wordt met elektro-intensieve verbruikers in de buurlanden, dan wanneer deze vergeleken wordt met niet-elektro-intensieve verbruikers.

Het kan dus nuttig zijn stil te staan bij een eventuele hervorming op regionaal en federaal vlak van de huidige steun die erop gericht is de elektriciteitskost voor grootverbruikers te verminderen. Hierbij dient een duidelijk onderscheid te worden gemaakt tussen elektro-intensieve en niet-elektro-intensieve bedrijven en dienen, zoals in het buitenland, elektro-intensieve criteria uitgewerkt te worden.

⁸ Koninklijk besluit van 29 maart 2012 tot vaststelling van de regels voor het bepalen van de kosten van de toepassing van de sociale tarieven door de elektriciteitsbedrijven en de tussenkomstregels voor het ten laste nemen hiervan.

⁹ Sinds 2012 is het normale tarief de som van de referentie-energiecomponent (tweemaal per jaar berekend en gepubliceerd door de CREG) en de nettatarieven.

¹⁰ "*Het fonds ten gunste van de residentiële beschermden klanten bedoeld in artikel 21ter, eerste lid, 5°, van de wet, bestemd voor de financiering van de kost die resulteert uit de toepassing van sociale tarieven voor de levering van elektriciteit aan residentiële beschermden klanten*", zoals gedefinieerd in artikel 1, 6°, van het koninklijk besluit van 29 maart 2012 tot vaststelling van de regels voor het bepalen van de kosten van de toepassing van de sociale tarieven door de elektriciteitsbedrijven en de tussenkomstregels voor het ten laste nemen hiervan.

Deze studie van PwC in opdracht van de CREG is een bijzonder interessant werkdocument. Een diepgaande analyse van het Belgisch industrieel weefsel was noodzakelijk. De CREG heeft de conclusies en aanbevelingen vervat in het rapport overgemaakt aan de verschillende regeringen. Als onafhankelijke federale regulator staat de CREG immers enkel in voor het aanbrengen van bevindingen. Beslissingen over maatregelen ter verbetering van de concurrentiële positie van de Belgische bedrijven zijn de bevoegdheid van de verschillende regeringen. Voor de CREG blijft het wel van belang dat een monitoring van de overheidsinterventies in de buurlanden op zeer regelmatige basis gebeurt. Enkel op die manier kan het best worden ingespeeld op de snel evoluerende realiteit op het terrein.

Voor 2018 voorziet de CREG om de samenwerking met PwC verder te zetten. Immers, voor grote verbruikers wenst de CREG eveneens de toegang te waarborgen tot objectieve informatie die nodig is voor een goed inzicht in de energiemarkt en de concurrentiepositie van de Belgische industrie voor wat hun energiefactuur betreft.

➤ *Beheer van de fondsen*

De CREG zal in 2018 blijven instaan voor het beheer van de fondsen bestemd voor de financiering van bepaalde federale openbare dienstverplichtingen en voor de uitoefening van haar rol inzake controle van de goede werking van het cascadesysteem van de federale bijdragen elektriciteit en aardgas.

Ze zal haar methode voor de berekening van de eenheidswaarden van de federale bijdragen alsook de methode voor het controleren van de aanvragen tot terugbetaling van de degressiviteit in functie van de recente en toekomstige wetswijzigingen aanpassen.

Met dat doel voor ogen zal de CREG de distributienetbeheerders begeleiden teneinde hen voor te bereiden op de toekomstige regularisaties van hun saldi aan in 2018 geïnde federale bijdrage.

In het kader van dit strikte beheer brengt de CREG driemaandelijks verslag uit aan het federale parlement en aan de federale ministers van energie, begroting en financiën over:

- het overzicht en de evolutie van de fondsen die worden gespijsd door de federale bijdrage; en
- de uitgevoerde betalingen in het kader van de *offshore* toeslag.

De CREG zal na controle tevens zorgen voor de terugbetaling van ondernemingen die aan hun klanten kortingen hebben toegekend op de federale bijdrage elektriciteit en aardgas door middel van de degressiviteit en/of vrijstellingen die de internationale instellingen overeenkomstig de wet genieten.

De CREG zal toezien op de correcte toepassing van totale of gedeeltelijke vrijstellingen van de federale bijdrage aardgas voor de hoeveelheden aardgas die zijn afgenomen via het aardgastransmissienet of via een directe leiding met het oog op de productie van elektriciteit die in het elektriciteitsnet geïnjecteerd wordt.

Indien de CREG nieuwe fondsen moet beheren die zouden worden opgesteld bij koninklijk besluit overeenkomstig de bestaande wetgeving of indien bepaalde fondsen die nog beschikken over middelen die voorlopig niet zijn gebruikt (fonds ter compensatie van de inkomstenderving van de gemeenten en verwarmingsfonds), opnieuw zouden moeten worden geactiveerd of moeten worden afgeschaft, dan zal de CREG zorgen voor het beheer ervan of, in voorkomend geval, voorzien in de opheffing ervan.

Bovendien zal de CREG de verschillende eenheidswaarden van de federale bijdrage elektriciteit en aardgas voor 2019 berekenen en deze in december 2018 op haar website publiceren, zodat de betrokken marktspelers deze elementen vanaf 1 januari 2019 kunnen toepassen.

De CREG zal toezien op de correcte toepassing van de regelgeving inzake degressiviteit van de *offshore* toeslag, met inbegrip van de terugbetaling ervan, na controle, aan de energiebedrijven.

Tot slot zal de CREG haar juridische en economische competenties blijven aanbieden aan de overheid in het kader van de analyse van dossiers die verband houden met de federale bijdrage voor elektriciteit en aardgas, zoals de schrapping van het verwarmingsfonds of de inning van de federale elektriciteitsbijdrage bij de distributienetbeheerders.

➤ *Controleopdracht van de saldi uit het verleden van de federale bijdrage elektriciteit*

Vanuit een streven naar financiële neutraliteit voor de DNB voorzag het koninklijk besluit van 24 maart 2003 dat in het kader van de facturering van de federale bijdrage aan de eindklant de netverliezen in aanmerking konden worden genomen. De berekening houdt echter geen rekening met de gedecentraliseerde elektriciteitsproductie. Aangezien het volume aan elektriciteit dat afgenomen wordt door de klanten die op het distributienet aangesloten zijn, groter is dan het volume aan elektriciteit dat over het transmissienet vervoerd werd, wordt er bijgevolg aan deze eindklanten een groter globaal bedrag aangerekend dan strikt genomen noodzakelijk is om de fondsen van de nodige middelen te voorzien, overeenkomstig wat door de Koning opgelegd werd. Deze overschotten aan federale bijdrage werden nooit teruggestort door de distributienetbeheerders aan de CREG met het oog op de opname ervan in de fondsen.

Een ontwerp van Koninklijk Besluit voorziet in een wijziging van het koninklijk besluit van 24 maart 2003 om deze kwestie naar de toekomst toe te regelen – d.w.z. vanaf 1 januari 2018.

Voor de saldi van het verleden wil een wetsontwerp de netbeheerders toelaten, deze overschotten te herbestemmen ten gunste van de aangesloten eindklanten. De beoogde verbruiken hebben betrekking op de jaren 2009 tot 2017. Voor 2009 controleerde de CREG het saldo van de distributietarieven waarin impliciet de federale bijdrage was opgenomen; bovendien was het fenomeen van de gedecentraliseerde productie voor 2009 maar van gering belang.

Teneinde de correctheid van de ten gunste van de eindklanten te herbestemmen bedragen te kunnen nagaan, zullen de distributienetbeheerders voor elk jaar van de desbetreffende periode een afrekening van de overschotten inzake federale bijdrage moeten maken. Deze afrekeningen zullen door de CREG goedgekeurd moeten worden.

Deze controle en goedkeuringsbevoegdheid zal, in de loop van 2018, uitgevoerd worden door de CREG, op voorwaarde dat het huidige wetsontwerp wordt goedgekeurd.

2.3.3. Lijst van deliverables voor het jaar 2018

Deliverable	Beschrijving	Einddatum	As – Doelstelling
2.3.2.	Informatie over de toestand van de fondsen die gespijsd worden door de federale bijdrage aan de bevoegde ministers	Driemaandelijks	Geliberaliseerde activiteiten – Beschermen van de belangen van alle Belgische consumenten
2.3.2.	Informatie aan de bevoegde ministers en het parlement over de betalingen die worden uitgevoerd in het kader van de <i>offshore</i> toeslag	Driemaandelijks	Geliberaliseerde activiteiten – Beschermen van de belangen van alle Belgische consumenten

2.3.2.	Berekening van de verschillende eenheidswaarden van de federale bijdrage elektriciteit en gas	Q4	Geliberaliseerde activiteiten – Beschermen van de belangen van alle Belgische consumenten
2.3.2.	Infografieken van de energiemarkt	Maandelijks	Geliberaliseerde activiteiten – Beschermen van de belangen van alle Belgische consumenten - Waarborgen van de informatiestroom naar de consument
2.3.2.	CREG Scan up-to-date houden	Maandelijks	Geliberaliseerde activiteiten – Beschermen van de belangen van alle Belgische consumenten
2.3.2.	Grafieken: 1) opbouw totale energieprijz in 3 Belgische regio's, alsook 2) evolutie energieprijz en totale prijs in België en de buurlanden	Maandelijks	Geliberaliseerde activiteiten – Toezicht op de prijzen – Waarborgen van de informatiestroom naar de consument
2.3.2.	Publicatie van een internationale vergelijking van de energieprijzen in België met de buurlanden	Halfjaarlijks	Geliberaliseerde activiteiten – Beschermen van de belangen van alle Belgische consumenten - Waarborgen van de informatiestroom naar de consument
2.3.2.	Scoreboard actualiseren en publiceren	Halfjaarlijks	Geliberaliseerde activiteiten - Waarborgen van de informatiestroom naar de consument
2.3.2.	Evaluatie van de online prijsvergelijkers	<i>Ad hoc</i>	Geliberaliseerde activiteiten – Beschermen van de belangen van alle Belgische consumenten
2.3.2.	Berekenen en publiceren van de sociale tarieven voor elektriciteit en aardgas voor de periode februari-juli	Q1	Geliberaliseerde activiteiten – Beschermen van de belangen van alle

			Belgische consumenten
2.3.2.	Berekening en publicatie van de sociale tarieven voor elektriciteit en aardgas voor de periode augustus – januari	Q3	Geliberaliseerde activiteiten – Beschermen van de belangen van alle Belgische consumenten
2.3.2.	Controle van de tarieven van gedropte klanten voor elektriciteit en aardgas die zijn berekend door de DNB op basis van de gegevens die zijn verstrekt door de CREG (voor de tarieven van het tweede semester)	Q2	Geliberaliseerde activiteiten – Beschermen van de belangen van alle Belgische consumenten
2.3.2.	Controle van de tarieven van gedropte klanten voor elektriciteit en aardgas die zijn berekend door de DNB op basis van de gegevens die zijn verstrekt door de CREG (voor de tarieven van het eerste semester)	Q4	Geliberaliseerde activiteiten – Beschermen van de belangen van alle Belgische consumenten
2.3.2.	Controle en goedkeuring van de vorderingen "sociale tarieven" voor elektriciteit en aardgas	Q2 – Q4	Geliberaliseerde activiteiten – Beschermen van de belangen van alle Belgische consumenten
2.3.2.	Publicatie van de actualisering van de PwC-studie over een Europese vergelijking van elektriciteits- en gasprijzen voor grote industriële verbruikers	Q2	Geliberaliseerde activiteiten – Beschermen van de belangen van alle Belgische consumenten
2.3.2.	Controleopdracht van de saldi uit het verleden van de federale bijdrage elektriciteit	2018	Geliberaliseerde activiteiten – Beschermen van de belangen van alle Belgische consumenten

2.4. THEMA 4: BEVORDEREN VAN DE SAMENWERKING MET OVERHEDEN EN ANDERE INSTANTIES IN BELGIË

2.4.1. Doelstellingen van de CREG

In het kader van haar bevoegdheden, haar prerogatieven en haar onafhankelijkheid zal de CREG zowel op regionaal als nationaal niveau de bestaande samenwerkingen versterken ten voordele van het algemeen belang van de consumenten, ongeacht hun grootte.

In 2018 is de CREG dus, net zoals de vorige jaren, van plan om voldoende tijd te besteden aan geregelde contacten met de verschillende betrokken Belgische instellingen om te leren van hun ideeën op het gebied van de vrijmaking van de energiemarkt en de toekomstige evolutie ervan.

Er zal bijzondere aandacht worden besteed aan de Adviesraad Gas en Elektriciteit die de spelers van de Belgische energiesector samenbrengt en die essentieel is voor de bevordering van een positieve, open en oprechte dialoog die noodzakelijk is voor de goede werking van de energiemarkt.

De CREG verbindt zich tot een totale transparantie en de publicatie van deze informatie op haar website zodra deze contacten de vorm aannemen van concrete akkoorden die worden geformuleerd in een samenwerkingsakkoord of een protocolakkoord.

De door de CREG gewenste samenwerking *in extenso* met de verschillende Belgische instellingen en belanghebbenden heeft onder meer betrekking op:

- het federaal parlement;
- de federale regering;
- de gewestelijke parlementen en gewestelijke regeringen;
- de FOD Economie (en meer bepaald de Algemene Directie Energie)
- de Belgische Mededingingsautoriteit (BMA);
- de Autoriteit voor Financiële Diensten en Markten (FSMA);
- het Belgisch Instituut voor Post en Telecom (BIPT);
- de Federale Ombudsdienst voor Energie (FOE);
- de Regie der Gebouwen;
- de Nationale Bank van België (NBB);
- het Federaal Planbureau;
- de Adviesraad Gas en Elektriciteit (ARGE);
- het Forum van Belgische regulators voor elektriciteit en gas (Forbeg);
- de beroepsfederaties van de sector; en
- de universiteiten en hogescholen.

2.4.2. Uit te voeren activiteiten

De samenwerking met de verschillende openbare stakeholders zal in 2018 meer bepaald als volgt verlopen:

➤ *Federaal parlement en federale regering*

Rekening houdend met haar onafhankelijkheid en in het belang van de consumenten zal de CREG steun verlenen aan de besluitvorming door de federale instanties. Zij zal haar raadgevende taak uitvoeren, in het bijzonder via adviezen, voorstellen, studies en diverse simulaties maar ook via deelname aan werkgroepen m.b.t. materies die onder haar bevoegdheid vallen en waarvoor zij over expertise beschikt. Dit teneinde bij te dragen aan de verdere uitwerking van het Belgische energiebeleid.

➤ *Gewestelijke parlementen en gewestelijke regeringen*

De CREG zal een antwoord verstrekken op eventuele inlichtingenverzoeken van gewestelijke parlementen en gewestelijke regeringen evenals eventuele verzoeken om een hoorzitting door de gewestelijke parlementen en regeringen over onderwerpen die betrekking hebben op haar bevoegdheden.

➤ *Andere bevoegde Belgische openbare instanties*

- FOD Economie – Algemene Directie Energie

De CREG zal met inachtneming van de geldende regels zorgen voor optimaal overleg met de Algemene Directie Energie van de Federale Overheidsdienst Economie.

In het kader van de verdere ontwikkeling van Europese wetgeving, op basis van de gepubliceerde voorstellen van de Europese Commissie inzake het *Clean Energy for All package*, stelt de CREG zich verder beschikbaar voor het verstrekken van informatie en tekstuele input. Dit moet de Algemene Directie Energie toelaten met kennis van zaken het Belgische standpunt voor te stellen tijdens de besprekingen van de betreffende documenten in de Europese Raad en eventueel tijdens de daaropvolgende besprekingen op Europees niveau.

Het technisch reglement¹¹ (elektriciteit) wordt in 2018 aangepast om te beantwoorden aan de snelle evolutie van de markt en meer bepaald aan de nieuwigheden die voortkomen uit de Europese netwerkcodes. De CREG adviseert de bevoegde overheid om tegen eind 2018 tot een aanpassingsvoorstel van het technisch reglement te komen.

In uitvoering van artikel 15/13 van de gaswet zal de CREG actief samenwerken met de Algemene Directie Energie. Voor het jaar 2018 wordt een samenwerking verwacht in het kader van het jaarlijkse monitoringrapport inzake de bevoorradingszekerheid op het gebied van aardgas. Verder zal worden samengewerkt met het oog op de realisatie van specifieke taken die zullen worden opgelegd door de herziene Europese verordening betreffende maatregelen tot veiligstelling van de gaslevering (herziening Verordening (EU) nr. 994/2010). Eén van deze taken gaat over het opstellen van een risicoanalyse die de zwaktes in de aardgasbevoorradingsketen identificeert en de basis legt voor een preventief actieplan en een noodplan.

De gaswet belast de CREG met de opvolging en de controle van de toepassing van de gedragscode (koninklijk besluit van 23 december 2010), met inbegrip van de regels met betrekking tot de veiligheid en betrouwbaarheid van het vervoersnet (*cf.* artikel 15/14, § 2, 15° en 25°, van de gaswet). In dit kader zal speciale aandacht geschonken worden aan de begeleiding van de overgang in bevoorrading van L-gas naar H-gas, opdat de werking van de gasmarkt met zo weinig mogelijk belemmeringen zou worden geconfronteerd.

- Belgische Mededingingsautoriteit (BMA)

In uitoefening van haar toezicht- en controleopdrachten zoals voorzien in de REMIT-verordening en in het algemene kader van de opdrachten vervat in artikelen 23*bis* en 23*ter* van de elektriciteitswet en in artikelen 15/14*bis* en 15/14*ter*, § 3, van de gaswet zal de CREG actief samenwerken met de BMA.

¹¹ Koninklijk besluit van 19 december 2002 houdende een technisch reglement voor het beheer van het transmissienet van elektriciteit en de toegang ertoe.¹² Richtlijn 2009/73/EG van het Europees Parlement en de Raad van 13 juli 2009 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor aardgas en tot intrekking van Richtlijn 2003/55/EG.

Tevens dient de CREG bij de BMA aangifte te doen van:

- elk anti-competitief gedrag of elke oneerlijke handelspraktijk die een weerslag heeft of zou kunnen hebben op een goed werkende elektriciteitsmarkt in België; en
- de afwezigheid van de naar behoren verantwoorde verhouding tussen de prijzen en de kosten van een elektriciteitsbedrijf, evenals alle eventuele misbruiken van een machtspositie.

Tot slot zal de samenwerking tussen de CREG en de BMA in principe eind 2017 geformaliseerd worden door een koninklijk besluit, waarin onder meer het overleg tussen beide instanties, de uitwisseling van (o.m. vertrouwelijke) informatie en de samenwerkingsprocedures geregeld worden. In uitvoering van dit koninklijk besluit zal er in 2018 derhalve een meer systematische samenwerking tussen CREG en BMA worden opgezet, onder meer onder de vorm van jaarlijkse bijeenkomsten met het oog op overleg en algemene informatie-uitwisseling tussen beide instanties.

- Autoriteit voor Financiële Diensten en Markten (FSMA)

Bij de uitoefening van haar toezicht- en controleopdrachten in het kader van de toepassing van de REMIT-verordening zal de CREG actief samenwerken met de FSMA en met haar, in voorkomend geval wederkerig, informatie uitwisselen die nodig is voor de goede werking van de REMIT-verordening, overeenkomstig het in 2017 ondertekende protocolakkoord. Verder zou de CREG haar samenwerking met de FSMA eveneens moeten intensifiëren met het oog op de actualisering van de Transparantiestudie, REMIT en MiFID (zie thema 6).

Wanneer de CREG in het kader van haar toezicht- en controlefunctie informatie ontvangt van andere autoriteiten, zal zij hetzelfde niveau van vertrouwelijkheid waarborgen als de autoriteit die de informatie levert, overeenkomstig de elektriciteitswet en de gaswet.

- Belgisch Instituut voor postdiensten en telecommunicatie (BIPT)

Na een eerste dag van uitwisselingen tussen het BIPT en de CREG zal de CREG haar samenwerking met het BIPT in 2018 voortzetten. Naar rato van twee dagen per jaar zullen de CREG en het BIPT van gedachten wisselen over gezamenlijke thema's. Bij wijze van voorbeeld had de eerste ontmoeting die in 2017 plaatsvond, betrekking op de consumenten en de digitalisering van de sectoren. Bij die gelegenheid wisselden de CREG en het BIPT van gedachten over de voor de consumenten bestemde prijsvergelijkingstools alsook over de manier om met nieuwe sectorale realiteiten om te gaan. Een dergelijke uitwisseling van ervaring laat toe om die hulpmiddelen te identificeren, die het meest geschikt zijn om aan de nieuwe realiteiten tegemoet te komen of om specifieke problemen aan te pakken.

De volgende workshops voor 2018 zouden betrekking moeten hebben op *governance*, onafhankelijkheid en samenwerking, met name in het kader van de Europese ontwikkelingen op het vlak van regulering en de rol van de verschillende instanties, de manier waarop de te raadplegen instantie te werk gaat qua overleg en sectorale raadpleging, enz.; of nog op meer technische thema's, zoals de tarificatie, de ontwikkeling van netwerken en de toegang tot deze laatste. Deze workshops maken het onder meer mogelijk om van gedachten te wisselen inzake reguleringstechniek, om desgevallend respectieve processen te verbeteren en om synergieën mogelijk te maken, wanneer sectoren met elkaar in contact komen.

- Federale Ombudsdienst voor Energie (FOE)

In 2018 zal de CREG de bevoegde federale en gewestelijke diensten verder ondersteunen bij de behandeling van klachten en vragen over energie.

Zoals sinds 2011 reeds het geval is, zal zij tevens blijven deelnemen aan de vergaderingen die regelmatig door de FOE worden georganiseerd in aanwezigheid van de bevoegde diensten binnen de gewestelijke energieregulators (BRUGEL, CWaPE en VREG) en de FOD Economie, K.M.O., Middenstand en Energie (Algemene Directie Economische Inspectie en Algemene Directie Energie) tijdens dewelke deze diensten hun ervaring delen, hun expertise ter beschikking stellen en hun standpunten over vastgestelde problemen uitwisselen.

- Regie der Gebouwen

De CREG zal de bijstand die zij tijdens de laatste zes jaar aan de Regie der Gebouwen verstrekt, voortzetten en zal haar expertise vrijwillig ter beschikking van deze instantie blijven stellen voor het opstellen van voorschriften betreffende de markten voor de levering van elektriciteit en aardgas.

- Nationale Bank van België (NBB)

De CREG zal haar samenwerking met de Nationale Bank van België voortzetten en dit onder meer in het kader van adviezen over de prospectieve studie over de bevoorradingszekerheid voor elektriciteit en aardgas.

- Federaal Planbureau

De CREG zal samenwerken met het Federaal Planbureau en dit onder meer in het kader van het jaarlijkse monitoringverslag over de opvolging van de bevoorradingszekerheid voor elektriciteit en aardgas.

- *Adviesraad Gas en Elektriciteit (ARGE)*

De CREG zal de vergaderingen van de diverse werkgroepen en de plenaire vergadering van de Adviesraad Gas en Elektriciteit blijven volgen en haar bijstand en expertise blijven verlenen.

- *Forum van Belgische regulators voor elektriciteit en gas (Forbeg)*

De CREG zal een actieve rol blijven spelen binnen Forbeg (denkplatform voor de CREG en de gewestelijke energieregulators) en desgevallend de noodzakelijke initiatieven nemen om de Belgische energieregulators in staat te stellen om adequaat te reageren op de verzoeken van zowel de Europese, de federale en de gewestelijke instanties als de energiesector. Elke regulator neemt om de beurt het voorzitterschap op zich en dit gedurende zes maanden.

In 2018 neemt de CREG het voorzitterschap van de werkgroepen "Informatie-uitwisseling", "Gas", "Europa" en "Distributiesystemen" op zich.

De CREG zal ten behoeve van een betere samenwerking binnen Forbeg een nieuw informaticaplatform ter beschikking stellen dat de vier regulators zal toelaten gezamenlijk en in volle transparantie met elkaar documenten en standpunten uit te werken.

De CREG zal in 2018 tevens zorgen voor de coördinatie en opstelling van het Nationaal Rapport van België dat aan de Europese Commissie en ACER, met inbegrip van de desbetreffende indicatoren, wordt meegedeeld. Het nationale rapport dat de CREG in haar hoedanigheid van nationale reguleringsinstantie elk jaar aan de Europese Commissie en ACER dient over te maken conform de bepalingen van de gas-¹² en de elektriciteitsrichtlijn¹³, zal opgesteld worden in samenwerking met de gewestelijke regulators in de schoot van Forbeg en de Federale Ombudsdienst voor Energie voor alle

¹² Richtlijn 2009/73/EG van het Europees Parlement en de Raad van 13 juli 2009 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor aardgas en tot intrekking van Richtlijn 2003/55/EG.

¹³ Richtlijn 2009/72/EG van het Europees Parlement en de Raad van 13 juli 2009 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor elektriciteit en tot intrekking van Richtlijn 2003/54/EG.

aspecten die hen respectievelijk aanbelangen. De structuur van dit verslag wordt overeengekomen binnen de *Raad van Europese energieregulators* (hierna "*CEER*").

Bijkomend verzamelt en coördineert de CREG tevens de bijdragen, input en commentaren voor België m.b.t. het jaarlijkse *ACER/CEER Joint Market Monitoring Report*, evenals de antwoorden op bijkomende vragenlijsten voor dit rapport in samenwerking met de gewestelijke regulators.

De vier (federale en gewestelijke) energieregulators publiceren elk jaar een gezamenlijk verslag betreffende de ontwikkeling van de gas- en elektriciteitsmarkten in België. In 2018 zal de CREG tevens zorgen voor de vergaring van de noodzakelijke basisgegevens en de algemene coördinatie, zodat de vooraf overeengekomen termijnen worden nageleefd.

De CREG brengt in haar jaarverslag een beknopt overzicht uit van haar activiteiten binnen Forbeg en haar overleg met de gewestelijke regulators zodat de nationale activiteiten zo goed mogelijk worden weerspiegeld.

De werkgroep "Gas" van Forbeg zal in 2018 de volgende onderwerpen behandelen:

- in gebreke blijvende *shipper*;
- noodleverancier;
- samenwerking TNB – DNB;
- Atrias en impact op transport en aansluitingscontract;
- aansluitingscontract TNB-DNB;
- productie biomethaan op distributienet;
- conversie L-gas naar H-gas.
- Europese regelgeving aardgas.

Europese dossiers die in behandeling zijn, worden samen met de gewestelijke regulators opgevolgd, om hun toe te laten hun bezorgdheden en reacties mee te geven, teneinde de CREG toe te laten de Belgische bekommernissen en belangen zo goed mogelijk te verdedigen.

De CREG neemt actief deel aan de overige werkgroepen, zoals *ad-hoc* werkgroepen, voorgezeten door een van de gewestelijke regulators, zoals: "*Elektriciteit*", "*Tarieven*", "*Strategie*" en "*Hernieuwbare energiebronnen*".

In dat kader gaat de CREG ervan uit dat ze in 2018 nog structurele inspanningen zal moeten leveren met betrekking tot het overleg over tariefkwesties binnen Forbeg: de federale tariefstructuur en de ondertussen geregionaliseerde en regelmatig wijzigende tariefmethodologieën van de distributienet-beheerders zullen elkaar wellicht verder wederzijds beïnvloeden, waarna bijkomend overleg binnen Forbeg nodig zal zijn. Dat geldt ook voor de voor 2018 voorziene aanpassingen van de technische reglementen in het kader van de Europese netwerkcodes en een aantal beslissingen die naar aanleiding van deze netwerkcodes genomen moeten worden, waarbij bijzondere aandacht nodig is voor de blijvende coherentie tussen de gewestelijke technische reglementering voor de beheerder van de plaatselijke transmissienetten enerzijds en de federale tarifaire bevoegdheid voor deze netten met een transmissiefunctie.

➤ *Beroepsfederaties van de sector*

De CREG zal haar samenwerking met de beroepsfederaties van de Belgische elektriciteits- en gassector voortzetten met het oog op de behandeling van actuele onderwerpen.

➤ *Universiteiten en hogescholen*

De CREG werkt samen met universiteiten en hogescholen en participeert in colloquia betreffende de energiesector die zij organiseren. In 2018 zullen de wetenschappelijke bijdragen die met het oog op de jaarlijkse conferentie van de CREG voor het jaar 2017 verzameld werden, het voorwerp uitmaken van een publicatie in een speciale editie van de *European Journal of Risk Regulation*. De CREG neemt tevens, op verzoek, deel aan wetenschappelijke activiteiten van universiteiten en hogescholen.

Daarnaast zal de CREG, net als de vorige jaren, ook in 2018 twee universitaire eindschrijftjes (één Franstalige, één Nederlandstalige) ondersteunen, die direct verband houden met de energiesector. In het kader hiervan zal zij de “CREG-prijs” en een beurs van 2.500 euro toewijzen aan de twee projecten die worden geselecteerd.

2.4.3. Lijst van deliverables voor het jaar 2018

Deliverable	Beschrijving	Einddatum	As – Doelstelling
2.4.2.	Organisatie van een tweejaarlijkse workshop CREG-BIPT	Q2 – Q4	Geliberaliseerde activiteiten – Bevorderen van de samenwerking met overheden en andere instanties in België
2.4.2.	Installatie van een nieuw informaticaplatform ter ondersteuning van de werkzaamheden in het kader van Forbeg	Q1	Geliberaliseerde activiteiten – Bevorderen van de samenwerking met overheden en andere instanties in België
2.4.2.	Opstelling en kennisgeving van het Nationaal Rapport van België	Q3	Geliberaliseerde activiteiten – Bevorderen van de samenwerking met overheden en andere instanties in België
2.4.2.	Jaarlijks ACER/CEER <i>Joint Market Monitoring Report</i>	Q1-Q3	Geliberaliseerde activiteiten – Bevorderen van de samenwerking met overheden en andere instanties in België
2.4.2.	Jaarlijks activiteitenverslag en vergelijkend verslag van de doelstellingen en de verwezenlijkingen van de CREG	Q2	Geliberaliseerde activiteiten – Bevorderen van de samenwerking met overheden en andere instanties in België
2.4.2.	Planning en organisatie van de Forbeg werkgroep “Gas”	2018	Geliberaliseerde activiteiten – Bevorderen van de samenwerking met

			overheden en andere instanties in België
2.4.2.	Planning en organisatie van de Forbeg werkgroep “Informatie-uitwisseling”	2018	Geliberaliseerde activiteiten – Bevorderen van de samenwerking met overheden en andere instanties in België
2.4.2.	Planning en organisatie van de Forbeg werkgroep “Europa”	2018	Geliberaliseerde activiteiten – Bevorderen van de samenwerking met overheden en andere instanties in België
2.4.2.	Planning en organisatie van de Forbeg werkgroep “Distributiesystemen”	2018	Geliberaliseerde activiteiten – Bevorderen van de samenwerking met overheden en andere instanties in België
2.4.2.	Adviseren van het Algemeen Bestuur Energie inzake de aanpassingen van het technisch reglement	Q4	Geliberaliseerde activiteiten – Bevorderen van de samenwerking met overheden en andere instanties in België
2.4.2.	Adviseren van het Algemeen Bestuur Energie inzake de verdere evolutie van Europese Energieregelgeving	Q1-Q2	Geliberaliseerde activiteiten Bevorderen van de samenwerking met overheden en andere instanties in België
2.4.2.	Jaarlijks activiteitenverslag van Forbeg geïntegreerd in het jaarverslag van de CREG	Q2	Geliberaliseerde activiteiten – Bevorderen van de samenwerking met overheden en andere instanties in België
2.4.2.	Kennisgeving van de beleidsnota voor 2019 aan de Kamer van volksvertegenwoordigers	Q4	Geliberaliseerde activiteiten – Bevorderen van de samenwerking met overheden en andere instanties in België
2.4.2.	Gezamenlijk rapport over de ontwikkeling van de elektriciteits- en aardgasmarkten in België – jaar 2017	Q3	Geliberaliseerde activiteiten – Bevorderen van de samenwerking met overheden en andere instanties in België

2.4.2.	Publicatie van de wetenschappelijke bijdragen voor de jaarlijkse CREG-conferentie van 2017 in de <i>European Journal of Risk Regulation</i>	Q1	Geliberaliseerde activiteiten – Bevorderen van de samenwerking met universiteiten en hogescholen
2.4.2.	Organisatie van de jaarlijkse conferentie van de CREG	Q2	Geliberaliseerde activiteiten – Bevorderen van de samenwerking met universiteiten en hogescholen

2.5. THEMA 5: SAMENWERKEN MET INSTANTIES OP EUROPEES EN INTERNATIONAAL NIVEAU

2.5.1. Doelstellingen van de CREG

In het kader van de bepalingen van het Derde Energiepakket en met het oog op de oprichting van de interne energiemarkt zal de CREG op Europees niveau haar nauwe samenwerking en het overleg met ACER, de CEER, de Europese Commissie en de reguleringsinstanties van de lidstaten van de Europese Unie en van derde landen voortzetten. Daarnaast zal de CREG in 2018 ook blijven deelnemen aan het Franstalige netwerk van energieregulators genaamd RegulaE.Fr¹⁴ dat recent werd opgericht.

De Europese thema's waaraan de CREG in de nabije toekomst aandacht zal besteden, zijn de volgende: de praktische toepassing van de REMIT-verordening, de activiteiten voor permanent toezicht op de markten, de ondersteuning en bescherming van de rechten van de energieconsumenten, het volgende wetgevende pakket inzake energie (in de bepaling van de standpunten van Raad, Commissie en Parlement) en meer algemeen de verschillende initiatieven die zijn genomen in het kader van de *Clean Energy for All package van 2016*.

- *Specifieke doelstellingen van de CREG binnen het Agentschap voor de samenwerking tussen energieregulators (ACER)*

Binnen ACER zal de CREG de integratiedoelstellingen van de Europese markten nastreven met als gemeenschappelijke doelstelling met ACER en de Europese regulators de wens voor oprichting en ontwikkeling van:

- een geïntegreerde markt met meer keuze voor de consumenten¹⁵;
- het toezichtskader op de groothandelsmarkt voor energie voor het opsporen en vermijden van uitwisselingen op basis van voorkennis en marktmanipulatie;
- een gecontroleerde en transparante energiemarkt die consumenten billijke, kostengeoriënteerde prijzen garandeert en oneerlijke praktijken verbiedt¹⁶; en

¹⁴ www.regulae.fr.

¹⁵ Dit punt wordt meer in detail uiteengezet in de secties 3.1 en 3.2 hieronder.

¹⁶ http://www.acer.europa.eu/The_agency/Pages/default_nl.aspx.

- de uitvoering van het tweede *Gas Target Model*, om rekening te houden met de onzekerheid inzake de toekomstige vraag naar aardgas.

➤ *Specifieke doelstellingen van de CREG binnen de Raad van Europese Energieregulatoren (CEER)*

De CEER ondersteunt de ontwikkeling van een competitieve, doeltreffende en duurzame Europese interne energiemarkt¹⁷. Zijn werk vormt een aanvulling op het werk van ACER en beoogt dezelfde doelen. ACER richt zich evenwel op de taken die het moet uitvoeren met het oog op de Europese wetgeving, terwijl de CEER zich buigt over de regulering van energie in de brede zin, waarbij ook andere aspecten aan bod komen dan enkel de wettelijke en reglementaire aspecten.

Net zoals bij ACER zal de CREG in 2018 een actieve rol blijven spelen binnen de CEER om een transparant en competitieve geliberaliseerde markt te bevorderen. De prioritaire aandacht van de CREG zal uitgaan naar:

- de stijgende actieve betrokkenheid van de gebruiker in de ontwikkeling van de energiemarkt;
- de versterking van de consumentenbescherming om hen toe te laten actief deel te nemen aan de energiemarkten, waarbij hoofdzakelijk gesteund wordt op de uitwerking van de CEER visie 2020 voor de Europese energieconsumenten;
- de interactie tussen de groot- en kleinhandelsmarkt waarbinnen de rol van de distributie- en de transmissienetbeheerder wijzigt waardoor er een meer permanente opvolging en beoordeling van de efficiëntie noodzakelijk is;
- de ondersteuning van de internationale relaties met regulatoren binnen en buiten Europa om ervaringen uit te wisselen in het zoeken naar antwoorden op de groeiende interactie van de Europese interne energiemarkt met zijn buurmarkten;
- de promotie en ondersteuning van bevoorradingszekerheid (zie thema 12);
- de energietransitie.

2.5.2. Uit te voeren activiteiten

➤ *Europese en internationale deelname en vertegenwoordiging*

Net zoals voorheen zal de CREG in de praktijk de werking van de CEER (en van ACER) blijven ondersteunen en, op verzoek, in haar lokalen vergaderingen van de werkgroepen, seminars of algemene vergaderingen blijven organiseren. Bovendien zal de CREG meewerken aan bepaalde CEER-studies zoals de studie over FROG¹⁸ (lancering, opvolging en cofinanciering).

Met het oog op de verwezenlijking van de vooropgestelde objectieven ten aanzien van de geliberaliseerde activiteiten zoals hierboven vermeld, zal de CREG, vertegenwoordigd door de voorzitter van het directiecomité, in 2018, net zoals in 2017, de rol vervullen van vicevoorzitter van de CEER. Daardoor kan ze als lid van de CEER *Board*, mee de strategische accenten leggen om de Europese nationale energieregulatoren toe te laten de gepaste antwoorden te vinden op de uitdagingen die gecreëerd worden door de snel evoluerende energiemarkt van vandaag. Als vicevoorzitter van de CEER vertegenwoordigt zij de CEER bij verschillende gelegenheden en geeft zij op deze manier stem aan de Europese regulatoren tijdens colloquia en ander evenementen.

¹⁷ http://www.ceer.eu/portal/page/portal/EER_HOME/EER_ABOUT/CEER.

¹⁸ *Future Role Of Gas from a Regulatory Perspective*, deze studie zal de verschillende regulatoire implicaties in detail weergeven.

Op het vlak van de internationale uitstraling van de regulering van de energiemarkten zal de CREG mee haar schouders zetten onder de verdere uitbouw van een mondiaal netwerk van regulatoren, waarbij kennis wordt genomen van de beste praktijken. Dit houdt een deelname aan en de technische coördinatie van het *Regulatory World Forum* van 2018 in, evenals de uitbouw van de contacten binnen de groep van Franstalige regulatoren.

De CREG zal tevens een doelstelling inzake internationale coördinatie nastreven via het voorzitterschap van de *External Coordination Group* van de CEER. Op deze manier zal de CREG de actualiteit van nabij volgen en meer bepaald de strategie van de CEER ten aanzien van de groeperingen van regulatoren uit de naburige regio's van Europa, zoals MEDREG (*Mediterranean Energy Regulators*), de *Energy Community* en de *Eastern Partnership*. Zo zal zij van nabij de initiatieven volgen die onder meer worden genomen door het Internationale Energieagentschap, het Secretariaat van het Energiehandvest, de ronde tafel EU-VS en andere internationale conferenties van regulatoren. Indien de gelegenheid zich voordoet, zal de CREG deelnemen aan deze samenwerkingsinitiatieven.

De CREG blijft in 2018 een actieve rol spelen binnen de CEER als vicevoorzitter van de *Gas Security of Supply Task Force* (SoS TF).

➤ *Agentschap voor de samenwerking tussen energieregulatoren (ACER)*

De CREG werkt het jaarlijkse monitoringrapport uit betreffende de werking van de groothandelsmarkt voor elektriciteit en aardgas, de kleinhandelsmarkt voor elektriciteit en aardgas en consumenten, en dit voor alle activiteitssegmenten. In 2018 zal het rapport gericht zijn op de mogelijke verbetering van de efficiëntie van de energiemarkten zodat energie betaalbaarder wordt voor de consument. De CREG zal in het kader hiervan de vereiste Belgische gegevens verstrekken.

ACER is in staat om toezicht te houden op de *trading* in groothandelsenergieproducten en de werking en transparantie van verschillende marktsegmenten en de wijze van uitwisseling op jaarlijkse basis te evalueren. Gevallen van mogelijk marktmisbruik zullen worden geïdentificeerd en gemeld aan de CREG, die verantwoordelijk is voor het onderzoek en de uitvoeringsmaatregelen in België.

De uitvoering van het in 2015 ontwikkelde *Gas Target Model* is gebaseerd op een proces van zelfevaluatie door de nationale regelingsinstanties. In het kader hiervan worden structurele maatregelen voor regionale marktintegratie beoogd indien de ontwikkeling van de nationale markt niet voldoet aan de aanbevolen richtwaarden.

Over de periode 2017- 2019 zal het potentieel van de nationale markten gemonitord worden om de maturiteitsgraad van de aardgasmarkt te onderzoeken en maatregelen voor te stellen indien de doelstellingen niet bereikt zouden worden. Deze oefening zal voor België door de CREG uitgevoerd worden.

Voor het overige zal de CREG, in het kader van de talrijke vragenlijsten overgemaakt door ACER, er voortdurend op toezien dat die zo nauwkeurig mogelijk worden beantwoord en binnen de gestelde termijnen worden teruggestuurd, wetende dat deze vragenlijsten de basis vormen van talrijke verwezenlijkingen (*deliverables*) die door deze instantie worden verstrekt, voor zover de CREG op tijd alle informatie kan verzamelen wanneer zij zich moet richten tot andere instellingen of organismen.

➤ *Raad van Europese energieregulatoren (CEER)*

Net zoals in 2017 zal de CREG in 2018 attent blijven voor de door CEER georganiseerde opleidingsactiviteiten. Enerzijds zal ze hiervan gebruik maken om haar eigen personeel op te leiden, anderzijds zal zij ook optreden als docent tijdens verschillende trainingsprogramma's (PCI, CBA, ...). De CREG, die instaat voor het beheer van dit programma, zal het in de mate van het mogelijke optimaliseren en verfijnen in 2018.

In 2018 zal de CEER nationale reguleringsinstanties begeleiden bij het *assessment* aan de hand van de (metrische) indicatoren die zijn vastgelegd in de *Position Paper on Well-functioning Retail Energy Markets* en gedefinieerd in het gelijknamige handboek. Op basis van deze evaluatie zullen de nationale reguleringsinstanties de problemen in hun respectieve landen en de wijze waarop zij hun situatie kunnen verbeteren, identificeren. Evaluaties kunnen kaderen in een regionaal perspectief voor het onderzoek van de draagwijdte van een mogelijke integratie van de kleinhandelsmarkten (bijvoorbeeld: NordREG). Voor de CREG houdt dit werk de organisatie in van opleidingssessies voor de uitvoering van deze door de CEER geplande activiteit.

In 2018 worden de Europese benchmarkstudies voor aardgastransportoperatoren uitgevoerd. Dit zal gebeuren op basis van de genomen structurele initiatieven om zo een *benchmarking* en de uitwisseling van de nodige gegevens mogelijk te maken (die als strikt vertrouwelijk te behandelen zijn).

Voor het overige zal de CREG, in het kader van de talrijke vragenlijsten overgemaakt door CEER, er voortdurend op toezien dat die zo nauwkeurig mogelijk worden beantwoord en binnen de gestelde termijnen worden teruggestuurd (voor zover de CREG tijdig alle informatie kan verzamelen wanneer zij zich moet richten tot andere instellingen of organismen). Deze vragenlijsten vormen immers de basis voor talrijke verwezenlijkingen (*deliverables*) van deze instantie.

➤ *Europese Commissie*

De CREG zal informele en formele contacten onderhouden met de Europese Commissie en de betrokken Europese stakeholders om op de hoogte te blijven van de recente ontwikkelingen en relevante toekomstige initiatieven voor de goede uitoefening van haar reguleringsopdrachten en de intrede van een eengemaakte markt, zoals beoogd in het Derde Energiepakket. Raadplegingen en deelnemingsverzoeken van Europese instellingen, zoals de Europese Commissie of het Europees Parlement, zullen in de mate van het mogelijke, via ACER of de CEER, een uiterst nauwkeurig antwoord krijgen.

Om ook in 2018 het werk van de Europese Commissie te kunnen opvolgen, blijft de CREG zich inzetten binnen de *European Policy Unit* van de CEER, om relevante studies, mededelingen en andere publicaties van de Europese Commissie te analyseren en te bediscussiëren. De focus blijft de uitwerking van de in 2016 door de Europese Commissie gepubliceerde *Clean Energy for All Package*, dat tussen het Europese Parlement, de Commissie en de Raad bediscussieerd zal moeten worden. Het werk dat de CREG op dit gebied uitvoert, zal gebeuren in samenwerking met de gewestelijke regulatoren voor materies die onder hun bevoegdheid vallen en in samenwerking met andere federale instanties.

In het kader van de promotie en ondersteuning van energiezekerheid (zie thema 12), stelt de CREG zich ten dienste van de bevoegde instantie, met advies en expertise over de energiemarkten. Daartoe zal zij deelnemen als tweede permanente vertegenwoordiger van België naast de Algemene Directie Energie van de FOD Economie, aan de *Electricity Coordination Group* en, op uitnodiging van diezelfde Algemene Directie Energie, aan de *Gas Coordination Group* van de Europese Commissie. Voor elektriciteit staat hierbij, in 2018, de implementatie van het voorstel voor een verordening betreffende het waarborgen van de zekerheid in de elektriciteitssector en tot intrekking van Richtlijn 2005/89/EG¹⁹ op de agenda. Voor aardgas gaat de bespreking over de toepassing van de herziene verordening (EU) nr. 994/2010²⁰ die eind 2017 zal worden gepubliceerd. Deze nieuwe verordening zal nieuwe,

¹⁹ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/DOC/?uri=CELEX:52016PC0862&from=EN>.

²⁰ Verordening (EU) nr. 994/2010 van het Europees Parlement en de Raad betreffende maatregelen tot veiligstelling van de gaslevering en houdende intrekking van Richtlijn 2004/67/EG van de Raad.

bijkomende taken geven aan de CREG (en aan alle NRA's), waaronder een analyse van de impact op de marktwerking van preventieve niet-marktinstrumenten voor bevoorradingszekerheid.

De CREG zal tevens de werkgroepen opgericht door de Europese Commissie over de kwetsbare consumenten en de transparantie van de prijzen blijven volgen.

In het kader van de verlenging van deze activiteiten zal de CREG in 2018 actief deelnemen aan de fora voorgezeten door de Europese Commissie van gas, elektriciteit, verbruikers en infrastructuur.

➤ *Andere Europese nationale reguleringsinstanties*

De CREG zal een nauwere samenwerking nastreven met de reguleringsinstanties van de buurlanden om kennis en informatie uit te wisselen over de werkingsregels van de kleinhandelsmarkt, de manieren van prijsbepaling en de bescherming van de consument. De CREG zal dezelfde benadering toepassen op de werking van de groothandelsmarkten.

Deze bilaterale samenwerkingen kunnen de vorm aannemen van informele vergaderingen (zoals in het geval van de *Gas balancing*, zie thema 6) of leiden tot de ondertekening van een protocolakkoord (*Memorandum of Understanding*). De CREG streeft ernaar om jaarlijks minstens één bilaterale vergadering te organiseren met de reguleringsinstanties van elk buurland en met de instanties waarmee zij in het verleden een protocolakkoord heeft afgesloten.

Ten gevolge van de uitkomst van het referendum van 23 juni 2016 en de beslissing van het Verenigd Koninkrijk om uit de Europese Unie te stappen, zal de CREG de verdere praktische gevolgen voor de toekomstige regulering van de aardgas- en elektriciteitsinterconnectoren met het Verenigd Koninkrijk van nabij opvolgen. Hiertoe neemt zij deel aan de discussies binnen de taskforce opgericht door de bevoegde overheden, en zal zij de Belgische gas en elektriciteitswetgeving screenen om de consequenties van deze "Brexit" voor de energiebelangen van België in kaart te brengen.

➤ *EASEE-gas (European Association for the Streamlining of Energy Exchange-gas)*

In 2018 behoudt de CREG het statuut van buitengewoon lid van EASEE-gas, een vereniging die de gasindustrie in haar geheel, van producenten tot eindverbruikers, vertegenwoordigt en die de praktijken voor het vereenvoudigen en stroomlijnen van het fysieke transport van en de handel in gas promoot. Dankzij haar statuut binnen deze vereniging zal de CREG de kans hebben om de werken hiervan te evalueren tijdens de Algemene Vergadering.

➤ *RegulaE.Fr*

Het Franstalige netwerk van de energieregulators staat open voor alle regulators die de Franse taal met elkaar gemeen hebben. Het laat toe om informatie, ervaringen en goede praktijken uit te wisselen en de inspanningen rond opleiding en technische samenwerking te bevorderen.

De CREG neemt deel aan de activiteiten van dit netwerk sinds de oprichting ervan in 2016 en heeft de rol van tweede vicevoorzitter op zich genomen. In dat kader ondersteunt de CREG het secretariaat van RegulaE.Fr bij de organisatie van verschillende evenementen.

Het netwerk komt elk jaar twee keer samen: een eerste keer voor een workshop; een tweede keer voor de jaarlijkse conferentie. Als tweede vicevoorzitter neemt de CREG, vertegenwoordigd door de voorzitter van het directiecomité, eveneens deel aan de teleconferentie van de stuurgroep van het netwerk. Deze telefonische vergaderingen worden een keer om de zes weken georganiseerd.

De CREG zal ook in 2018 aan de activiteiten van RegulaE.Fr deelnemen.

2.5.3. Lijst van deliverables voor het jaar 2018

Deliverable	Beschrijving	Einddatum	As – Doelstelling
2.5.2.	Onderzoek en resterende voorbereiding van de Europese tweejaarlijkse structurele <i>benchmarking</i> van de efficiëntie van de gas-TNB	Q4	Geliberaliseerde activiteiten – Samenwerken met instanties op Europees en internationaal niveau
2.5.2.	Ondersteunen van de CEER en ACER in het kader van hun werking en de vertegenwoordiging van deze organisaties	2018	Geliberaliseerde activiteiten – Samenwerken met instanties op Europees en internationaal niveau
2.5.2.	Planning en organisatie van de <i>External Relations Group</i> van de CEER	2018	Geliberaliseerde activiteiten – Samenwerken met instanties op Europees en internationaal niveau
2.5.2.	De juridische analyses, Europese <i>benchmarking</i> oefeningen en monitoring van de energiemarkten vormgeven binnen de CEER en ACER	2018	Geliberaliseerde activiteiten – Samenwerken met instanties op Europees en internationaal niveau
2.5.2.	In voorkomend geval, identificatie van marktmisbruik op basis van het toezicht op <i>trading</i> activiteiten in groothandelsenergieproducten	<i>Ad hoc</i>	Geliberaliseerde activiteiten – Samenwerken met instanties op Europees en internationaal niveau
2.5.2.	Uitvoering van een proces voor zelfevaluatie over de implementering van het in 2015 ontwikkelde <i>Gas Target Model</i>	Q1	Geliberaliseerde activiteiten – Samenwerken met instanties op Europees en internationaal niveau
2.5.2.	Bijdragen aan vragenlijsten toegezonden door ACER en de CEER	2018	Geliberaliseerde activiteiten – Samenwerken met instanties op Europees en internationaal niveau
2.5.2.	Deelnemen aan en beheren van de door CEER georganiseerde opleidingsactiviteiten	2018	Geliberaliseerde activiteiten – Samenwerken met instanties op Europees en internationaal niveau

2.5.2.	Assessment aan de hand van (metrische) indicatoren vastgelegd in de <i>Position Paper on Well-functioning Retail Energy Markets</i> en gedefinieerd in het gelijknamige handboek	Q4	Geliberaliseerde activiteiten – Samenwerken met instanties op Europees en internationaal niveau
2.5.2.	Uitvoering van de Europese <i>benchmarking</i> studies voor aardgas- en elektriciteitstransmissieoperators	Q4	Geliberaliseerde activiteiten – Samenwerken met instanties op Europees en internationaal niveau
2.5.2.	Ingaan op raadplegingen en deelnemingsverzoeken van Europese instellingen	2018	Geliberaliseerde activiteiten – Samenwerken met instanties op Europees en internationaal niveau
2.5.2.	Bijdragen en deelnemen aan de opvolging van de priority issues binnen de <i>European Policy Unit</i> van de CEER	2018	Geliberaliseerde activiteiten – Samenwerken met instanties op Europees en internationaal niveau
2.5.2.	Onderzoek van de mededeling eind 2016 van de Europese Commissie in overleg met de gewestelijke regulatoren	2018	Geliberaliseerde activiteiten – Samenwerken met instanties op Europees en internationaal niveau
2.5.2.	Deelname aan de <i>Electricity Coordination Group</i> en de <i>Gas Coordination Group</i> vergaderingen	2018	Geliberaliseerde activiteiten – Samenwerken met instanties op Europees en internationaal niveau
2.5.2.	Opvolging van de werkgroepen opgericht door de Europese Commissie over de kwetsbare consumenten en de transparantie van de prijzen	Q4	Geliberaliseerde activiteiten – Samenwerken met instanties op Europees en internationaal niveau
2.5.2.	Actief deelnemen aan de fora over gas, elektriciteit, burgers en infrastructuur	2018	Geliberaliseerde activiteiten – Samenwerken met instanties op Europees en internationaal niveau

2.5.2.	Organiseren van minstens één bilaterale vergadering met de reguleringsautoriteit van elk buurland	2018	Geliberaliseerde activiteiten – Samenwerken met instanties op Europees en internationaal niveau
2.5.2.	Deelname aan de discussies binnen de taskforce opgericht door de bevoegde overheden, om de consequenties van de uitstap van het Verenigd Koninkrijk uit Europa op te volgen	2018	Geliberaliseerde activiteiten – Samenwerken met instanties op Europees en internationaal niveau
2.5.2.	Deelname aan de activiteiten van RegulaE.fr, waaronder de workshop 2018	Q2	Geliberaliseerde activiteiten – Samenwerken met instanties op Europees en internationaal niveau
2.5.2.	Deelname aan de jaarlijkse conferentie van RegulaE.fr	Q4	Geliberaliseerde activiteiten – Samenwerken met instanties op Europees en internationaal niveau

3. AS NR. 2: GEREGULEERDE ACTIVITEITEN

Binnen de energiesector maken gas en elektriciteit deel uit van de netindustrieën: zij hebben intrinsiek behoefte aan een specifiek net om de eindverbruiker te bereiken. De permanente behoefte aan een dergelijke netinfrastructuur zorgt ervoor dat het beheer van de netten een activiteit is die gebruikmaakt van aanzienlijk kapitaal en die bovendien een langetermijnvisie vergt op het gebied van planning, installatie en gebruik. Om deze redenen gaat deze activiteit gepaard met een wettelijk monopolie. In deze tijd van energietransitie op Europees niveau, ligt de nood aan investeringen ongeveer dubbel zo hoog als vroeger en moet een passend antwoord gevonden worden op de sterk stijgende vraag naar bijkomende financieringsnoden. Dat op datzelfde ogenblik de rente ook uitzonderlijk laag is, noopt tot diepere analyse over de billijkheid van de toe te kennen marge voor de in het net geïnvesteerde kapitalen waardoor de klassieke parameters van het CAPM²¹-model onder druk komen te staan.

De transmissienetten voor elektriciteit en aardgas zijn niet alleen belangrijk voor de bevoorrading met elektriciteit en aardgas, maar zijn dat eveneens voor de ontwikkeling van de mededinging en voor de optimale werking van de vrijgemaakte markt, zowel op nationaal als op Europees niveau. Hoewel kleine en middelgrote verbruikers zich nauwelijks bewust zijn van de regulering van deze transmissienetten, is deze opdracht van strategisch belang voor het verzekeren van optimale prijzen en diensten evenals voor een belangrijk aantal openbare dienstverplichtingen voor de transportnetbeheerder, die via *ad-hoc* tarieven en via toeslagen verrekend worden.

De CREG moet er dan ook bijzondere aandacht aan besteden in het kader van haar reguleringsbevoegdheden: bepaling (ex ante) van de tarieven voor het gebruik van het net, controle van de rekeningen van de transmissienetbeheerder, goedkeuring van de regels voor toegang tot en werking van de capaciteitsmarkt, controle van de vereisten inzake ontvlechting (*unbundling*), certificering, onafhankelijkheid en onpartijdigheid van de netbeheerders, enz. Voor de huidige regulatoire periode 2016-2019 heeft de CREG in haar tariefmethodologie een belangrijk aantal financiële stimulansen voorzien om de netbeheerder ertoe aan te zetten bepaalde richtingen te kiezen die de werking van de markt verbeteren en/of een gunstige impact hebben op de verbruiker.

De eerste concrete effecten van deze stimulansen voor het eerste jaar zijn bemoedigend te noemen en tonen het belang aan van het door de CREG geïmplementeerde incentivebeleid om de gebruikers van een optimale werking van de netwerken te verzekeren. Eind 2017 en vooral in 2018 zal de CREG al werk moeten beginnen maken van de gewenste tariefaanpak voor de periode 2020-2023, waaronder de stimulansen, in overleg met de netbeheerder. Daarin zal zeker een belangrijke rol weggelegd zijn voor de op Europees vlak over alle TNB toegepaste *benchmarking*techniek.

Naast deze activiteit oefent de CREG een controle uit op de transmissienetten en speelt zij de rol van facilitator op het gebied van niet-discriminerende toegang, transparantie, aanbod en gebruik van de capaciteiten van het net.

De CREG ziet er tevens op toe dat de transmissienetten op adequate wijze worden ontwikkeld, overeenkomstig de doelstellingen van het algemeen beleid voor energie en Europese integratie, de energie-efficiëntie en de integratie van de (decentrale) productie van elektriciteit die afkomstig is van hernieuwbare energiebronnen.

²¹ *Capital Asset Pricing Model*.

Meer algemeen hecht de CREG bijzonder veel belang aan de scheiding tussen gereguleerde en niet-gereguleerde activiteiten en meer bepaald de minimalisering van het risico op kruissubsidiëring tussen deze twee soorten activiteiten.

3.1. THEMA 6: WAARBORGEN VAN EEN ADEQUATE EN DOELTREFFENDE WERKING VAN DE NETTEN EN HUN BEHEERDER IN HET BELANG VAN HUN GEBRUIKERS

3.1.1. Doelstellingen van de CREG

De doelstellingen van de CREG op het gebied van de werking van de netten en hun beheerder zijn gegroepeerd rond de volgende elementen:

- de ontvlechting van de eigendomsstructuren ("*unbundling*") en certificering van de netbeheerders;
- de onafhankelijkheid en onpartijdigheid van de netbeheerders, ook door het uitsluiten van ongewenste financiële deelnemingen;
- de opvolging en aanmoediging van de integratie van de elektriciteits- en gasmarkten en dit zowel op Belgisch als Europees niveau;
- het toezicht op de investeringen van de transmissienetbeheerders;
- het komen tot een optimale financiële structuur van de netbeheerder;
- het oog hebben voor de eventuele participaties in andere TNB's, in het bijzonder indien deze minder ver gevorderd zouden zijn dan deze van de CWE-zone;
- de verbetering van transparantie, aanbod en gebruik van de capaciteiten van de transmissienetten; en tot slot
- de noodzaak tot het waarborgen van de niet-discriminerende toegang tot het net.

➤ *Ontvlechting van de eigendomsstructuren (unbundling) en certificering van de netbeheerders*

De CREG zal haar taken op het gebied van toezicht met het oog op een voortdurende naleving van de vereisten inzake *unbundling* door de transmissienetbeheerders, namelijk Elia System Operator, Fluxys Belgium en Interconnector (UK) Limited verder uitoefenen.

In het kader hiervan kan de CREG overeenkomstig de elektriciteitswet en de gaswet een certificeringprocedure openen in vier situaties:

- 1) wanneer een kandidaat-netbeheerder de commissie hierom verzoekt;
- 2) in geval van kennisgeving door de netbeheerder van een transactie die een nieuwe evaluatie van de manier waarop hij zich schikt naar de vereisten inzake *unbundling* kan verantwoorden;
- 3) op eigen initiatief, wanneer zij kennis heeft van het feit dat een voorziene wijziging in de eigendom of invloed uitgeoefend op de netbeheerder een overtreding kan uitmaken van de bepalingen inzake onafhankelijkheid, onpartijdigheid en vertrouwelijkheid of wanneer zij redenen heeft om te geloven dat een dergelijke overtreding kan zijn gepleegd; of
- 4) op een met redenen omkleed verzoek van de Europese Commissie.

De wet van 8 juli 2015 heeft in de gaswet een nieuwe Afdeling III bij Hoofdstuk IV ingevoegd, genaamd "*Afdeling 3: Gemeenschappelijke balanceringsonderneming*". In het kader van deze wijziging heeft de wetgever niet geopteerd voor een certificering van deze gemeenschappelijke onderneming, maar heeft in de plaats daarvan een ander regulerend kader uitgewerkt waarbij de CREG bevoegd is voor:

- 1) de voorafgaande goedkeuring van de "*nalevingsfunctionaris*", aan te duiden door de gemeenschappelijke onderneming. Deze functionaris dient strikte voorwaarden van onafhankelijkheid en beroepsbekwaamheid na te leven en de CREG beschikt over de bevoegdheid om instructie te geven aan de gemeenschappelijke onderneming om de nalevingsfunctionaris, in geval van gebrek aan onafhankelijkheid of beroepsbekwaamheid, te ontheffen uit zijn functie; en
- 2) een advies te verstekken over het nalevingsprogramma dat door de gemeenschappelijke onderneming moet worden opgesteld en nageleefd. Elke inbreuk door de gemeenschappelijke onderneming op het nalevingsprogramma moet door de nalevingsfunctionaris aan de CREG worden meegedeeld zodat de CREG met toepassing van de gaswet gepast kan optreden.

➤ *Onafhankelijkheid en onpartijdigheid van de netbeheerders*

De door de CREG nagestreefde doelstelling is zich vergewissen van de naleving door de netbeheerders van de wettelijke bepalingen die op hen van toepassing zijn op het gebied van onafhankelijkheid en onpartijdigheid. Zij zal bijzonder aandachtig zijn bij de aanstelling van onafhankelijke bestuurders binnen de transmissienetbeheerders.

Dat geldt ook voor de eventueel door de TNB beoogde participaties in ondernemingen die in de toekomst een belangrijke rol als leverancier zouden kunnen spelen, zelfs als dat nog niet het geval is: er moet vermeden worden dat een dergelijke participatie tot een minder objectieve houding zou leiden ten aanzien van de betrokken onderneming.

Dit principe geldt zowel voor een geregleerde participatie als voor een niet geregleerde participatie.

➤ *Opvolging en aanmoediging van de evolutie naar de integratie van de elektriciteits- en gasmarkten*

• Voor wat betreft de elektriciteitsmarkt:

Omdat de elektriciteitswet deze opdracht prioritair aan de netbeheerder heeft toegekend, zal de CREG de stappen die gaan in de richting van een betere integratie van de elektriciteitsmarkt blijven ondersteunen, zo nodig via passende aanmoedigingsmechanismen.

Om het belang van de integratie van de markten voor de transmissie van elektriciteit te benadrukken, heeft de CREG sinds begin 2016 drie tarifaire stimuleringsmaatregelen ingevoerd die betrekking hebben op:

- 1) de bevordering van de financiële participaties van Elia in het kader van initiatieven die gericht zijn op een meer diepgaande integratie van de elektriciteitsmarkt;
- 2) de vergroting van de interconnectiecapaciteit die ter beschikking wordt gesteld in de Belgische regelzone, door voornamelijk rekening te houden met de dagen waarop deze zone netto-invoerder van elektriciteit is; en
- 3) de gemeten verhoging van het totale (theoretische) welzijn in België en in de volledige CWE-zone.

De CREG is ervan overtuigd dat de inspanningen van de Europese TNB's met het oog op verdere marktintegratie eveneens gunstige effecten hebben voor de Belgische netgebruikers. Daarom houdt de CREG bij de kalibrering en bij de toekenning van voornoemde stimulansen ook voor een belangrijk gedeelte rekening met de inspanningen van de andere TNB's van de CWE-zone.

Om verdere grensoverschrijdende Europese projecten en in het bijzonder *Projects of Common Interest* te promoten, maakte de CREG in meerdere belangrijke beslissingen, waaronder deze van 7 juli 2016²² duidelijk dat de netbeheerder voor de tijdige realisatie van dergelijke investeringsprojecten mogelijk op een hogere vergoeding kon rekenen: de voorwaarden daartoe zijn opgenomen in de methodologie en de criteria voor de evaluatie van investeringen in elektriciteits- en gasinfrastructuur en de hiermee gepaard gaande grotere risico's (zie thema 8). De CREG hield bij de opstelling van voornoemde methodologie rekening met de specifieke risico's die opgesomd werden in de specifieke Aanbeveling van ACER. In overeenstemming met de Aanbeveling 03/2014 van ACER gaat het over:

- 1) de risico's op kostoverschrijdingen;
- 2) de risico's op overschrijdingen van de oplevertijd;
- 3) de risico's op een (scherpe) daling van de vraag naar de diensten die door middel van de investering kunnen worden aangeboden ("*stranded assets*");
- 4) de risico's van niet-efficiënte kosten;
- 5) het liquiditeitsrisico.

De resultaten van de drie voornoemde stimulansen voor het exploitatiejaar 2016 waren hoopgevend. Voor het jaar 2017 zullen deze begin 2018 bekend zijn, die voor 2018 zullen dat begin 2019 zijn. Een typedossier voor de beoordeling van dergelijke specifieke risico's voor de netbeheerder zal de inschatting van de risico's zijn die verband houden met het "*Modular Offshore Grid*"-project (MOG).

Na overleg met Elia zal de CREG in 2018 de doelstellingen vastleggen die Elia in 2019 moet behalen in het kader van de beoogde stimuleringsmaatregel voor de gemeten verhoging van de interconnectiecapaciteit die ter beschikking wordt gesteld in de Belgische regelzone zoals beoogd door de tariefmethodologie.

Wat de implementatie van mechanismen voor marktintegratie betreft, zal de CREG bijdragen aan het opzetten van verbeteringen aan de methode voor de toewijzing van capaciteit op basis van de elektriciteitsstromen ("*flow-based market coupling*") in de regio CWE ("*Central West Europe*") en de implementering van het regionale mechanisme voor de *intraday*-capaciteitstoewijzing. De CREG zal toezicht houden op en in voorkomend gevallen beslissingen nemen die noodzakelijk zijn voor het opstellen van de mechanismen die hierboven aan bod komen. De acties die gericht zijn op de integratie van de markten, gecoördineerd op Europees niveau, worden uiteengezet in sectie 3.2 met betrekking tot de implementering en toepassing van de Europese netwerkcodes (zie thema 7).

- Voor wat betreft de gasmarkt:

De CREG ondersteunt de evolutie naar een integratie van de verschillende marktplaatsen voor handel in aardgas in Europa.

Om deze integratie te bevorderen, voorziet Verordening (EU) nr. 984/2013²³ een reeks hervormingen inzake de toewijzing van de transmissiecapaciteit aan grensoverschrijdende interconnectiepunten.

²² Beslissing (A)160707-CDC-1480 tot vaststelling van de methodologie en de criteria voor de evaluatie van investeringen in elektriciteits- en gasinfrastructuur en de daarbij horende grotere risico's, 7 juli 2016.

²³ Verordening (EU) nr. 984/2013 van de Commissie van 14 oktober 2013 tot vaststelling van een netcode met betrekking tot capaciteitstoewijzingsmechanismen in gastransmissiesystemen en tot aanvulling van Verordening (EG) nr. 715/2009 van het Europees Parlement en de Raad.

Deze gezamenlijke capaciteit wordt ter beschikking gesteld van de gebruikers van het net via veilingen. Voor de praktische organisatie van veilingen van de capaciteit doet Fluxys Belgium een beroep op het capaciteitsplatform PRISMA.

Daarnaast is een grensoverschrijdende optimalisering van de capaciteitsberekeningen in interconnectiepunten vereist zodat het mogelijk is om een maximale hoeveelheid capaciteitsdiensten voor te stellen.

In het kader hiervan heeft de CREG, in overleg met de Luxemburgse regulator, *Institut Luxembourgeois de Régulation* (hierna "ILR"), haar steun uitgedrukt voor het samenwerkingsakkoord dat Creos Luxembourg en Fluxys Belgium in mei 2014 hebben gesloten voor de fusie van de H-gasmarkten van beide landen. Creos Luxembourg en Fluxys Belgium hebben hun nationale gasmarkten sinds 1 oktober 2015 gefusioneerd in één enkele balancingzone, één enkele entry-/exitzone met één enkel virtuele handelsplaats (ZTP – *Zeebrugge Trading Platform*). Deze fusie van de Belgische en Luxemburgse gasmarkten verbetert de bevoorradingszekerheid van het Groothertogdom Luxemburg en zal zorgen voor een betere werking van de markt van de zone BE-LUX. De regels van beide landen zijn geharmoniseerd. Dit vereenvoudigt de taak van leveranciers die in beide landen actief zijn. Op basis van het verdere verloop van het integratieproject wordt in een tweede fase beoogt om de commerciële balancingverantwoordelijkheden over te dragen aan Balansys, de gemeenschappelijke onderneming voor balancing. Creos Luxembourg en Fluxys Belgium zullen beheerders van hun respectieve netten blijven. De CREG zal dit project in 2018 blijven ondersteunen en evalueren.

De CREG zal in ieder geval toezien op het kostenbatenevenwicht van de projecten voor grensoverschrijdende integratie en op het aantonen van een zeker belang voor de Belgische en Europese markten, alsook voor de eindverbruiker.

De CREG zal tevens aandacht hebben voor de evolutie van de gashandelsplaats ZTP (*Zeebrugge Trading Point*) – reeds erg gecorreleerd met de handelsplaatsen TTF in Nederland, PEG Nord in Frankrijk en NCG/Gaspool in Duitsland – waarvan de liquiditeit en de rol als prijssignaal zich blijven versterken. De verhandelde volumes op de Belgische gashandelsplaatsen ZTP en Zeebrugge Beach zijn in 2016 fors toegenomen en het gezamenlijk verhandelde volume steeg naar 967 TWh. Deze tendens lijkt zich door te zetten in 2017, deels als gevolg van de inspanningen van Fluxys Belgium via de introductie van *market makers*. De CREG zal nagaan hoe de liquiditeit van de Belgische gasverhandelsplaatsen verder kan worden verbeterd.

De CREG zal in overleg met Fluxys Belgium en alle marktpartijen actief op Zeebrugge Beach en ZTP nagaan in welke mate de aantrekkelijkheid van deze handelsplaatsen verder kan worden verbeterd. In dat verband wordt onderzocht hoe de liquiditeit kan worden verhoogd door het aanbod van nieuwe diensten, het eventueel samenvoegen van beide handelsplaatsen en het aantrekken van nieuwe marktpartijen. In een eerste fase zal een voorstel van project worden uitgewerkt en ter consultatie voorgelegd aan de marktpartijen. Het voorstel zal in een volgende fase op basis van de input van de marktpartijen worden gefinaliseerd om in een laatste fase te worden geïmplementeerd door de voornaamste voorwaarden aan te passen waar nodig. De gewijzigde documenten worden na consultatie van de marktpartijen door Fluxys Belgium aan de CREG ter goedkeuring voorgelegd.

In 2018 zal de CREG ook het dossier van opslag aandachtig opvolgen, in het bijzonder met betrekking tot de ontwikkeling van nieuwe diensten die een antwoord bieden op de beperkte mogelijkheden voor de vermarkting van beschikbare opslagcapaciteit rekening houdend met de erg kleine marge van het seizoensverschil bij de *Summer/Winter*-prijzen en de aanzienlijke concurrentie op de markt van de flexibiliteitsproducten.

➤ *Toezicht op de investeringen van de transmissienetbeheerders*

De belangrijke investeringen van de netbeheerders zijn gespreid over de regulatoire periode 2016-2019. Dat betekent dat de aandacht en de controle-inspanningen van de CREG niet afnemen, maar op een constant hoog niveau blijven gedurende de volledige regulatoire periode. De controle heeft tot doel om te waarborgen dat de investeringen zoals gepland gerealiseerd worden, steeds in het belang van de eindgebruikers en van de netgebruikers.

Een dergelijke realisatie is onontbeerlijk om de bevoorradingszekerheid en de liquiditeit van de Belgische markten te waarborgen. Deze opdracht heeft niet enkel betrekking op de Belgische binnenlandse markt, maar ook op de samenwerking met de buurlanden, aangezien België een belangrijk transitland is en zich bevindt tussen alle andere grote markten. Daarom worden voor de berekening van de stimulansen niet enkel de resultaten van de Belgische netbeheerder gebruikt, maar ook de resultaten van de CWE-zone. De CREG zal een zeker belang hechten aan deze samenwerking binnen de beoogde structuren en met de bevoegde instanties.

➤ *Verbetering van transparantie, aanbod en gebruik van de capaciteiten van de transmissienetten*

De activiteiten die gericht zijn op een verbetering van transparantie, aanbod en gebruik van de capaciteit van de transmissienetten, worden ondersteund door de opstelling van nieuwe nationale en Europese regelgeving en zijn voornamelijk gebaseerd op het toezicht op en de voortdurende opvolging van de werking van de markt.

De verbeteringen die gericht zijn op het aanbod en het gebruik van de transmissienetten, worden nader in detail besproken in onderstaande rubriek die betrekking heeft op de integratie van de markten, voor wat de regionale activiteiten betreft (CWE, CEE en NWE). De verbeteringen die op Europees niveau aangebracht werden aan het aanbod en het gebruik van de transmissienetten, worden uiteengezet bij sectie 3.2 hieronder met betrekking tot de ontwikkeling en de implementatie van de netwerkcodes.

De CREG wenst zowel de elektriciteits- als de gasmarkt op de hoogte te stellen van de talrijke implicaties en gevolgen van de Europese verordeningen en Europese richtlijnen die al dan niet zijn omgezet met betrekking tot transparantie, REMIT en MiFID. De door te geven informatie, de rapportering, de platformen aan de hand waarvan zij zullen worden doorgegeven, alsook de controles die eruit voortvloeien, moeten het voorwerp vormen van een zo uitgebreid mogelijke informatie met inachtneming van ieders bevoegdheden. De door de CREG in 2017 uitgevoerde Transparantiestudie zal worden geactualiseerd in functie van de wetgevende ontwikkelingen.

- Voor wat betreft de elektriciteitsmarkt:

Zoals hiervoor reeds vermeld in de rubriek over integratie van de markten zal de CREG in 2018 toezicht houden op en in voorkomend geval noodzakelijke beslissingen nemen over de uitvoering van verbeteringen met betrekking tot de koppeling van de *day-ahead*-markten op basis van de stromen en het regionale mechanisme voor de *intraday*-capaciteitstoewijzing.

De CREG ziet samen met de Europese instanties toe op de indiening en publicatie van fundamentele gegevens door de houders van deze brongegevens die actief zijn in België en op de terbeschikkingstelling ervan aan de marktspelers overeenkomstig de geldende Europese en Belgische bepalingen.

- Voor wat betreft de gasmarkt:

De CREG is van plan te waken over het behoud van het informatieniveau, ondanks het feit dat Europese platformen bepaalde taken van de transmissienetbeheerders overnemen. In het kader hiervan is zij

uitdrukkelijk geïnteresseerd in de voortzetting van de ontwikkeling van het Centraal-Europese transparantieplatform van ENTSO-G²⁴ dat beschouwd wordt als een essentiële aanvullende maatregel tegen de congestie in Europa.

Anderzijds, worden transparantie en informatie verzorgd via verschillende kanalen:

- 1) het Balansys-platform geeft informatie aan de markt over de geaggregeerde positie van individuele netwerkgebruikers en de systeempositie;
- 2) het PRISMA-platform geeft informatie over aanbod van capaciteit op IP's (interconnectiepunten); en
- 3) het Fluxys EDP-platform geeft informatie over gebruik van capaciteit op IP's die niet opgenomen zijn in Prisma;
- 4) het CMP-rapport ("*Congestion Management Procedure*") geeft informatie over de eventuele congesties op IP's.

Er zullen aanvullende acties worden ondernomen teneinde het transparantieniveau van de opslaginstallaties en LNG-terminals te verbeteren. Voor wat betreft opslag gebeurt de concrete invulling in het kader van de initiatieven die op Europees niveau lopende zijn binnen de CEER werkgroep GST TF. Wat LNG betreft, vallen deze acties onder de initiatieven van de *taskforce LNG* van de CEER. Daar waar de CEER er in 2013 in geslaagd is om akkoorden te sluiten met de beheerders van LNG-terminals, zal 2018 worden besteed aan de opvolging ervan.

In alle gevallen zal de compatibiliteit tussen aanbod en gebruik van de capaciteit in verhouding tot de marktvraag de CREG helpen om het ENTSO-G Europese tienjarige ontwikkelingsplan van het net en de samenhang met het Nationale Ontwikkelingsplan van Fluxys Belgium (inclusief Fluxys LNG) te evalueren teneinde de noodzakelijke interconnecties, de bevoorradingszekerheid en de liquiditeit van de Belgische markt te waarborgen. Deze opdracht heeft niet enkel betrekking op de Belgische binnenlandse markt, maar ook op de samenwerking met de buurlanden, wetende dat België een belangrijk transitland is en zich tussen alle andere grote gasmarkten bevindt. In het kader van de adviserende bevoegdheid van de CREG op het gebied van de toekenning van transportvergunningen voor de bouw en exploitatie van individuele transmissie-installaties wordt een minutieuze opvolging gepland.

➤ *Waarborgen van de toegang tot de transmissienetten en dit op niet-discriminerende wijze*

- Voor wat betreft de elektriciteitsmarkt:

De wijze van toegang tot de transmissienetten wordt onder meer vastgelegd in het technisch reglement, een aantal gereguleerde contracten en het CIPU-kader.

Door de toenemende flexibiliteitsvereisten en in het kader van de omzetting en uitvoering van de Europese netwerkcodes zullen onder meer het technisch reglement, de algemene voorwaarden van de aansluitingscontracten, de toegangscontracten, de contracten van de toegangsverantwoordelijken (verder ook ARP-contract genoemd) en het gehele CIPU-kader (ICAROS-project) grondig herzien moeten worden in de loop van 2018.

De CREG zal binnen het kader van haar bevoegdheden deze herzieningen nauwgezet opvolgen met bijzondere aandacht voor het evenwichtige en niet-discriminerende karakter hiervan.

²⁴ Verordening (EG) nr. 715/2009 van het Europees Parlement en de Raad van 13 juli 2009 betreffende de voorwaarden voor de toegang tot aardgastransmissienetten en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 1775/2005.

Een nieuw opvolgingselement zal de samenwerkingsovereenkomst tussen de TNB Elia en de DNB van de drie Belgische gewesten zijn: deze overeenkomst bevat o.a. wederzijdse verbintenissen inzake tarifiering en facturatie.

- Voor wat betreft de aardgasmarkt:

Voor wat betreft het transport van aardgas zal de CREG de verdere evolutie van het marktmodel dat sinds 2010 werd ingevoerd en intussen reeds meerdere malen werd aangepast, blijven opvolgen. Hierbij zal speciale aandacht gaan naar de balancering van het vervoersnet, taak die voor wat betreft de Belux-zone vanaf 2018 wordt overgenomen door Balansys.

Gezien de erg kleine marge van het seizoensverschil bij de *Summer/Winter*-prijzen en de aanzienlijke concurrentie op de markt van de flexibiliteitsproducten, vertegenwoordigt de commercialisering van de beschikbare opslagcapaciteit een bijzonder aandachtspunt. In samenspraak met de beheerder van de opslaginstallatie wordt onderzocht welke initiatieven kunnen genomen worden op het vlak van diversificatie van diensten en product vernieuwing.

Voor wat betreft de interconnectie met het Verenigd Koninkrijk, zal de CREG de uitvoering van het aangepaste reguleringskader blijven opvolgen. Ter voorbereiding van de afloop van de bestaande langetermijncontracten neemt Interconnector (UK) initiatieven om het bestaande dienstenaanbod beter af te stemmen op de noden van de markt. IUK benadrukt daarbij het specifieke karakter van de aangeboden diensten door het benadrukken van zijn functie als verbinding tussen verschillende marktplaatsen. De CREG zal samen met Interconnector (UK) het bestaande marktmodel evalueren en in overleg met de marktpartijen nagaan hoe de netwerkcodes in de reeds bestaande door de CREG goedgekeurde gereguleerde documenten (IAA en IAC) verder kunnen worden geïmplementeerd. Bovendien is het nog niet volledig duidelijk of de Brexit enige invloed op deze interconnectie zal hebben.

3.1.2. Uit te voeren activiteiten

Vanuit algemeen standpunt oefent de CREG de controle uit op de regels voor de toegang van derden tot netten voor elektriciteits- en gastransmissie, opslag van gas en LNG. De CREG waakt erover dat deze regels transparant en niet-discriminerend zijn, de liquiditeit van de markt bevorderen en nieuwe marktpelers aantrekken. Daarnaast controleert de CREG tevens de optimale werking van de markt inzake transmissiecapaciteiten.

➤ *Unbundling en certificering van de netbeheerders*

De CREG zal haar specifieke toezichttaken voortzetten met het oog op de voortdurende naleving van de vereisten inzake *unbundling* door de transmissienetbeheerders. In het geval van Interconnector (UK) Limited zal dit gebeuren in samenwerking met de Britse regulator OFGEM. Dit zal tevens het geval zijn voor de nieuwe elektrische interconnectie Nemo Link (onder constructie).

Dit toezicht behelst enerzijds het onderzoeken van eventuele kennisgevingen door de transmissienetbeheerders met betrekking tot geplande transacties waarvan de naleving van de vereisten inzake *unbundling* eventueel opnieuw moet worden geëvalueerd of zo nodig, bij gebrek aan kennisgeving, door een procedure op te starten voor ingebrekestelling van de netbeheerder.

Anderzijds neemt het toezicht de vorm aan van een jaarlijkse verslaglegging van de transmissienetbeheerders aan de CREG waaruit blijkt dat zij de wettelijke bepalingen met betrekking tot de vereisten inzake *unbundling* hebben nageleefd.

Zoals hiervoor vermeld, kan de CREG een certificeringsprocedure (her)openen op basis van de analyse van de kennisgevingen, verslagen enz. of indien zij hiertoe een met redenen omkleed verzoek van de Europese Commissie ontvangt.

In het geval van de beheerder Interconnector (UK) Limited zijn de onderhandelingen over de certificering voortgezet en heeft de CREG op 9 oktober 2015 een definitieve beslissing genomen.

Met betrekking tot de gemeenschappelijke onderneming Balansys voor de gasmarktintegratie BE-LUX, heeft de CREG op 22 juni 2016 de aanduiding van de nalevingsfunctionaris (in het Engels, "*compliance officer*") goedgekeurd.

De CREG zal erover waken dat de nalevingsfunctionaris permanent de vereisten van onafhankelijkheid en beroepsbekwaamheid naleeft.

Wat het nalevingsprogramma van de gemeenschappelijke onderneming betreft, heeft de CREG haar definitieve advies uitgebracht op 17 juli 2017. Het komt nu aan de gemeenschappelijke onderneming Balansys toe om haar nalevingsprogramma ter goedkeuring aan ACER voor te leggen. De CREG zal in 2018 haar werkzaamheden met betrekking tot het nalevingsprogramma voortzetten.

Verder zal de CREG ook de eventuele impact die de Brexit zou kunnen hebben op IUK en Nemo Link in het kader van ontvlechting en certificering nader opvolgen.

➤ *Waarborgen van de onafhankelijkheid en onpartijdigheid van de netbeheerders*

In 2018 zal de CREG kennisnemen van enerzijds de jaarlijkse activiteitenverslagen van de Corporate Governance Comités van Fluxys Belgium, Fluxys LNG en Elia voor het jaar 2017 en anderzijds de jaarlijkse verslagen van de personen die binnen de voornoemde ondernemingen verantwoordelijk zijn voor de opvolging van de nalevingsregels op het gebied van niet-discriminatie die zijn opgelegd aan het personeel ("*compliance officer*") voor het jaar 2017.

Naast de controle van de naleving van de vereisten op het gebied van *unbundling* en certificering ziet de CREG erop toe dat de netbeheerders voldoen aan de wettelijke bepalingen inzake onafhankelijkheid en onpartijdigheid, zoals beoogd door de elektriciteitswet en de gaswet, alsook de uitvoeringsbesluiten ervan. In het geval van een inbreuk zal de CREG de nodige maatregelen treffen.

In het geval van benoemingen van onafhankelijke bestuurders van Fluxys Belgium, Fluxys LNG en Elia zal de CREG een eensluidend advies geven betreffende de onafhankelijkheid van de onafhankelijke bestuurders, in de wetenschap dat een mandaat de maximale duur van twaalf jaar bedoeld bij artikel 526, *ter*, 2° van het Wetboek van Vennootschappen niet mag overschrijden.

In geval van kennisgeving van benoemingen van nieuwe onafhankelijke bestuurders, niet-onafhankelijke bestuurders en/of leden van de directiecomités van Elia System Operator, Elia Asset en Fluxys Belgium zal de CREG tevens toezien op de naleving van de ontvlechtigingsvereisten en desgevallend van andere vereisten inzake onafhankelijkheid. De CREG zal in het kader van de benoemingen van bestuurders en de controle van hun onafhankelijkheid contact nemen met het Corporate Governance Comité van de betrokken netbeheerder in geval van vragen over het verloop van de procedure en in het kader van de uitwisseling van informatie.

➤ *Opvolging en aanmoediging van de integratie van de elektriciteits- en gasmarkten*

De CREG zal de evoluties opvolgen met het oog op een nauwere integratie van de gas- en elektriciteitsmarkten.

- Voor wat betreft elektriciteit:

De uitvoering van de verbeteringen van de capaciteitstoewijzingsmethode gebaseerd op elektriciteitsstromen (in het Engels "*flow-based market coupling*") in de regio CWE staat op het programma voor 2018. De CREG zal elke ontwikkeling van zeer nabij opvolgen. De CREG voorziet tevens dat zij diverse besluiten inzake de toegang tot de grensoverschrijdende infrastructuur en de berekening van de interconnectie zal moeten nemen en publiceren. Deze zullen verband houden met de toewijzing van capaciteit op lange termijn, aan het *intraday*- en *day-ahead*-mechanisme, meer bepaald voor de koppeling van de markten gebaseerd op elektriciteitsstromen.

In 2018 blijft de CREG aan de TNB belangrijke stimulansen toekennen die in verhouding staan tot de gerealiseerde indicatoren voor de marktintegratie. Hun duidelijke positieve gevolgen voor 2016 zullen zich wellicht ook in 2017 en 2018 voordoen.

De CREG wil er wel in het bijzonder over waken dat de voortgang in de integratie zoals die tot nog toe gerealiseerd werd binnen de CWE-zone, niet afgeremd of zelfs teruggedraaid zou worden door samenwerkingsvormen met andere, minder sterk geëvolueerde zones, wat sterk vertragend zou kunnen zijn. Door een passend gebruik van de stimulansen moet de TNB eveneens ertoe bewogen worden om dergelijke, afremmende mechanismen tegen te gaan.

- Voor wat betreft aardgas:

De integratie van de Belgische en Luxemburgse aardgasmarkt op 1 oktober 2015 is een eerste Europese realisatie tussen twee lidstaten. Dit project heeft veel praktische kennis opgeleverd om dergelijke grensoverschrijdende integraties te realiseren. Het is steeds de bedoeling geweest om dit project als een pionier te beschouwen en opportuniteiten te blijven evalueren voor een verdere integratie met andere aangrenzende aardgasmarkten waar momenteel trouwens ook evaluaties worden uitgevoerd. De CREG volgt aandachtig deze evoluties op en werkt samen met betrokkenen om verdere mogelijkheden tot integratie te analyseren.

In het kader hiervan zal de CREG de volgende dossiers opvolgen:

- de overgang van de infrastructuur van L-gas naar H-gas door ervoor te zorgen dat de overschakeling gebeurt met zo weinig mogelijk belemmeringen teneinde een zo efficiënt mogelijke H-gasmarkt te waarborgen; en
- de grensoverschrijdende integratie van de balanceringszones met aandacht voor de kostenbatenanalyse van de projecten en waaruit een voordeel blijkt voor zowel de Belgische en de Europese markten als de consumenten.

➤ *Toezicht op de investeringen van de transmissienetbeheerders*

In de komende jaren zal de CREG het technische toezicht op het investeringsbeleid van de transmissienetbeheerder voortzetten en dit zowel *ex ante* als *ex post* voor wat betreft aardgas. Ze zal ook het technische toezicht op het ontwikkelingsplan van het elektriciteitstransmissienet voortzetten. Dit plan wordt opgesteld door transmissienetbeheerder Elia in samenwerking met de Algemene Directie Energie en het Federaal Planbureau.

De CREG zal erop toezien dat de investeringen die door de TNB in een niet-gereguleerd kader verricht zijn, geen impact hebben - in welke vorm dan ook - op de gereguleerde activiteiten van de transmissienetbeheerders.

Daarnaast zal de CREG ook de uitvoering van de Projecten van gemeenschappelijk belang (in het Engels "*Project of common interest*", hierna "*PCI*") (zie thema 10) opvolgen in overeenstemming met de Europese Verordening (EU) nr. 347/2013.²⁵

Dit vereist dat de CREG:

- blijft deelnemen aan de Europese regionale Werkgroepen (*NSI West Gas*, *NSI West Electricity* en *NSOG*) voor de selectie van en het toezicht op de PCI's;
 - de uitvoering van andere ondersteuningsmaatregelen op Europees niveau opvolgt; en
 - overleg pleegt – desgevallend met de regulatoren van de buurlanden – voor de implementatie van een kostenbatenanalyse ("*cost-benefit analysis* – *CBA*") en een grensoverschrijdende kostenallocatie ("*cross-border cost allocation* – *CBCA*").
- Voor wat betreft elektriciteit:

In voorkomend geval behandelt de CREG de aanvragen tot vrijstelling van nieuwe interconnecties.

In 2018 blijft de CREG onder meer de verwezenlijking van de voorziene investeringen voor de netinfrastructuur opvolgen. Een bijzonder aandacht zal in 2018 worden besteed aan de opvolging van de projecten die een invloed hebben op de interconnectiecapaciteit zoals onder meer:

- de voorziene versterking van de Noordgrens (het BRABO-project);
- de interconnectie tussen België en het Verenigd Koninkrijk (NEMO-project);
- de interconnectie tussen België en Duitsland (ALEGrO-project);
- de interconnectie tussen België en het Groothertogdom Luxemburg;
- de plaatsing van "Ampacimon"-modules voor de monitoring van de reële transmissiecapaciteit van de lijnen via een thermisch beeld van de geleiders, waardoor Elia in staat is deze verbindingen ten volle tot hun effectieve limiet te exploiteren;
- de vervanging van de bestaande geleiders tussen Avellin/Mastaine (FR) en Avelgem (BE) en vervolgens tot Horta in Zomergem door zogenoemde "hoogperformante" geleiders.

In het kader hiervan zal de CREG tevens bijzondere aandacht besteden aan de concrete projecten die zijn opgenomen in het nieuwe akkoord over stimuleringsmaatregelen. Die stimulansen zijn substantieel voor de netbeheerder. De CREG rekent erop dat het proces van de opvolging van de investeringsportefeuille daardoor efficiënter verloopt.

- Voor wat betreft aardgas:

Als gevolg van de marktintegratie tussen de Belgische en Luxemburgse gasmarkten zullen de door Balansys te gebruiken gereguleerde documenten (balanceringsovereenkomst BA, balanceringscode BC en balanceringsprogramma BP) ter consultatie worden voorgelegd aan alle marktpartijen. In een volgende fase zullen deze documenten op basis van de input van de marktpartijen worden gefinaliseerd. De gewijzigde documenten worden na consultatie van de marktpartijen door Balansys aan de CREG ter goedkeuring voorgelegd.

²⁵ Verordening (EU) nr. 347/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 17 april 2013 betreffende richtsnoeren voor de trans-Europese energie-infrastructuur en tot intrekking van Beschikking nr. 1364/2006/EG en tot wijziging van de Verordeningen (EG) nr. 713/2009, (EG) nr. 714/2009 en (EG) nr. 715/2009.

De CREG zal samen met Fluxys Belgium de verdere optimalisatie van de werking van het nieuwe entry/exit-vervoersmodel bestuderen. Dit is goedgekeurd op 1 oktober 2012 en heeft geleid tot een daling van de tarieven (zie thema 6).

In 2018 zal de CREG een systeem opzetten voor evaluatie van de mate van tevredenheid van nieuw aangesloten klanten. Aan de hand van een vragenlijst zullen nieuw aangesloten klanten hun mening kunnen geven over de door Fluxys Belgium uitgevoerde werken, bijvoorbeeld met betrekking tot de naleving van het bedrag van het commerciële aanbod, het beheer van het project en de op de bouwwerf nageleefde veiligheid.

➤ *Verbeteren van transparantie, aanbod en gebruik van de capaciteiten van de transmissienetten*

De CREG zal in 2018 studies publiceren over de monitoring van de werking van de groothandelsmarkt voor elektriciteit in België (zie thema 2) waarbij de volgende elementen naar voor worden geschoven:

- elektriciteitsproductie, meer bepaald de evolutie van de productie, de beschikbare marktcapaciteit en de combinatie van de geïmplementeerde technologieën;
- elektriciteitsverbruik, meer bepaald de evolutie van het totale en industriële verbruik;
- commerciële en fysische uitwisselingen van elektriciteit;
- interconnecties met de buurlanden;
- compensatie van de onevenwichten.

Met het oog hierop zal de CREG de marktpelers en netbeheerders gericht ondervragen en dit met behulp van informatiefiches. Dit proces komt elk jaar terug. Ter aanvulling en op basis van de conclusies zullen eventueel gerichte acties worden ondernomen, bijvoorbeeld door samen te werken met de bevoegde instanties op het gebied van mededinging.

In 2018 zal de CREG haar inspanningen vergroten op het gebied van marktmonitoring in het kader van het Derde Energiepakket. Zij zal in haar monitoringstudies bijzondere aandacht besteden aan:

- de transparantie en werking van de elektriciteits- en aardgasmarkt;
- het toezicht op de mededingingsgraad en de beperkingen inzake mededinging (in voorkomend geval zal zij samenwerken met de mededingingsautoriteiten);
- de invoering van de investeringen voorzien voor de infrastructuur van het net;
- de evaluatie van het verslag van Elia en Fluxys over de grensoverschrijdende handel;
- het vervolg van het verslag over de termijnen voor de uitvoering van de aansluitingen en herstellingen op het elektriciteitstransmissienet;
- de congestieregels en de toepassing van de restrictieve bepalingen in de leveringscontracten voor elektriciteit en aardgas;
- de toegang tot de opslaginstallaties van aardgas; en
- de monitoring van de regels ter bescherming van de eindverbruiker.

De CREG zal bovendien de beschikbaarheid blijven controleren van de fundamentele gegevens en de gegevens van de transacties voor alle marktpelers. Indien nodig, zal zij de lijst van gegevens die relevant zijn voor de marktpelers en die openbaar moeten worden gemaakt, uitbreiden.

De nieuwe transparantieplatformen – ENTSO-G en ENTSO-E – voor de uitwisseling van de gegevens worden sinds kort gebruikt door de transmissienetbeheerders. Andere platformen worden geleidelijk door andere spelers aangewend. De CREG zal een studie uitvoeren om niet enkel de correcte toepassing van de Europese Verordeningen nr. 715/2009²⁶, nr. 714/2009²⁷ en nr. 543/2013²⁸ door transmissienetbeheerders voor aardgas en elektriciteit te bepalen, maar ook om de wisselwerkingen en aanvullingen met de Europese verordeningen en richtlijnen voor te stellen, in het bijzonder met betrekking tot REMIT²⁹ en MiFID³⁰ op het gebied van energie. Deze studie zal op jaarlijkse basis geactualiseerd worden, om rekening te houden met de snelle evolutie van de Europese wetgevingen.

- Voor wat betreft de elektriciteitsmarkt:

In 2018 zal de studie over het aandeelhouderschap van domeinconcessies voor de bouw en exploitatie van windmolenparken in de Noordzee worden geactualiseerd.

Bovendien zal de CREG toezicht houden op de ontwikkelingen van marktmechanismen met het oog op een doeltreffend gebruik van de transmissienetten. Deze taak zal onder meer betrekking hebben op de verbeteringen die op regionaal niveau (CWE en Core (CWE plus CEE)) moeten worden aangebracht aan het koppelingsmechanisme gebaseerd op stromen en aan de installatie van een *intraday*-mechanisme voor de regionale markt.

De CREG zal periodiek de doeltreffendheid van de regels van het technisch reglement betreffende de veiligheid en betrouwbaarheid van het transmissienet controleren.

De CREG bestudeert ook de aanvragen tot vrijstelling van de gelijkstroomverbindingen overeenkomstig Verordening (EG) nr. 714/2009³¹. Tot op heden is er geen enkele aanvraag tot vrijstelling voorzien. De CREG controleert ook de tijd die de netbeheerder nodig heeft om verbindingen en herstellingen uit te voeren. De CREG zal waken over de terbeschikkingstelling van een geharmoniseerd en gemakkelijk te begrijpen formaat voor de verbruiksgegevens en de toegang ertoe.

Daarnaast volgt de CREG het ITC-mechanisme³² en de toepassing van de beginselen en richtsnoeren (bijlage 1 bij Verordening (EG) nr. 714/2009) voor congestiebeheer op door aandachtig de verschillende betrokken projecten op te volgen.

In samenwerking met ACER zal de CREG haar inspanningen voortzetten op het gebied van de uitwisseling van gegevens die relevant zijn op Europees niveau.

Zij zal bovendien de procedures inzake de beperkingen van transacties door TNBs evalueren.

²⁶ Verordening (EG) nr. 715/2009 van het Europees Parlement en de Raad van 13 juli 2009 betreffende de voorwaarden voor toegang tot aardgastransmissienetten en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 1775/2005.

²⁷ Verordening (EG) nr. 714/2009 van het Europees Parlement en de Raad van 13 juli 2009 betreffende de voorwaarden voor toegang tot het net voor grensoverschrijdende handel in elektriciteit en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 1228/2003.

²⁸ Verordening (EU) nr. 543/2013 van de Commissie van 14 juni 2013 betreffende de toezending en publicatie van gegevens inzake de elektriciteitsmarkten en houdende wijziging van bijlage I bij Verordening (EG) nr. 714/2009 van het Europees Parlement en de Raad.

²⁹ Verordening (EU) nr. 1227/2011 van het Europees Parlement en de Raad van 25 oktober 2011 betreffende de integriteit en transparantie van de groothandelsmarkt voor energie.

³⁰ Richtlijn 2004/39/EG van het Europees Parlement en de Raad van 21 april 2004 betreffende markten voor financiële instrumenten, tot wijziging van de Richtlijnen 85/611/EEG en 93/6/EEG van de Raad en van Richtlijn 2000/12/EG van het Europees Parlement en de Raad en houdende intrekking van Richtlijn 93/22/EEG van de Raad.

³¹ Verordening (EG) nr. 714/2009 van het Europees Parlement en de Raad van 13 juli 2009 betreffende de voorwaarden voor toegang tot het net voor grensoverschrijdende handel in elektriciteit en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 1228/2003.

³² ITC: *Inter-TSO compensation*.

- Voor wat betreft de gasmarkt:

De CREG zal waken over het behoud van het niveau van informatieverstrekking, ondanks het feit dat Europese platformen bepaalde taken van de transmissienetbeheerders overnemen. In het kader hiervan is zij uitdrukkelijk geïnteresseerd in de voortzetting van de ontwikkeling van het Centraal-Europese transparantieplatform van ENTSO-G³³. De creatie hiervan werd beschouwd als een essentiële aanvullende maatregel tegen congestie in Europa. In januari 2015 heeft ACER een eerste verslag inzake CMP-toezicht ("*Congestion Management Procedure*") gepubliceerd met de steun van de NRA's. Binnen de Europese Unie is de tenuitvoerlegging van de CMP nog niet voltooid. Op dit ogenblik is er voor België geen enkele tekortkoming vastgesteld.

In 2018 zal de CREG de initiatieven volgen die gericht zijn op de bouw van nieuwe installaties die het capaciteitsaanbod beïnvloeden.

De optimalisatie van het operationele beheer van de transmissienetten in België (zowel voor H-gas als voor L-gas), de koppeling hiervan met de onontbeerlijke investeringen, de projecten die goedgekeurd en lopend zijn voor een grensoverschrijdende samenwerking en eventuele nieuwe initiatieven voor een grensoverschrijdende integratie van het beheer met de transmissienetten van de buurlanden zullen ook in 2018 de aandacht van de CREG vereisen.

In het kader van de adviserende bevoegdheid van de CREG op het gebied van de toekenning van transportvergunningen voor de bouw en exploitatie van individuele transmissie-installaties wordt een minutieuze opvolging gepland.

➤ *Waarborgen van de toegang tot de transmissienetten en dit op niet-discriminerende wijze*

- Voor wat betreft de elektriciteitsmarkt:

Door de toenemende flexibiliteitsvereisten en in het kader van de omzetting en uitvoering van de Europese netwerkcodes, zullen onder meer het technisch reglement, de algemene voorwaarden van de aansluitingscontracten, de toegangscontracten, de contracten van de toegangsverantwoordelijken (ook ARP-contract genoemd) en het gehele CIPU-kader (ICAROS-project) grondig herzien moeten worden in de loop van 2018.

Voor wat de aansluitingscontracten, de toegangscontracten en de contracten van de toegangsverantwoordelijken op de elektriciteitsmarkt betreft, zal de CREG haar goedkeuringsbevoegdheid uitoefenen, wanneer Elia bij haar nieuwe voorstellen tot wijziging van deze contracten indient.

De CREG zal de wijzigingen aan het technisch reglement, die door de netbeheerder worden voorgesteld, samen met de Algemene Directie Energie van de FOD Economie onderzoeken en haar adviesbevoegdheid op dit vlak uitoefenen.

Wat de herziening van het CIPU-kader en zijn uitbreiding tot niet-CIPU- bronnen betreft, zal de CREG actief meewerken en in het kader van haar bevoegdheden beslissingen uitbrengen of adviseren over verschillende aspecten in dit verband.

De CREG zal ook de verwachte wettelijke evolutie opvolgen van het technisch reglement met betrekking tot het activeringsorder voor de middelen die gebruikt worden om de Belgische regelzone in balans te brengen, en de eventuele gevolgen hiervan voor de werking van de markt voor de compensatie van de kwartieronevenwichten.

³³ Verordening (EG) nr. 715/2009 van het Europees Parlement en de Raad van 13 juli 2009 betreffende de voorwaarden voor de toegang tot aardgastransmissienetten en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 1775/2005.

Daarnaast zal de CREG in 2018 haar adviesbevoegdheid verder uitoefenen met betrekking tot de aanvragen voor het toekennen door de Minister van Energie van de hoedanigheid van beheerder van een gesloten industrieel net voor het gedeelte uitgebaat op een nominale spanning hoger dan 70kV.

De ontwikkeling van het marktconcept, voornamelijk wat betreft de productie, de *balancing* en de groothandelsmarkt, maar ook op het niveau van tarieven, wordt van nabij opgevolgd door de CREG zodat de ontwikkeling van sommige mechanismen kan worden voortgezet teneinde een meer uitgesproken "marktgerichtheid" te bekomen. Dit denkproces en de werken die eruit voortkomen, zullen worden geharmoniseerd met de andere Europese regulatoren.

- Voor wat betreft de gasmarkt:

Voor wat betreft het transport van aardgas wordt het marktmodel, van toepassing sinds 2010, verder verfijnd en aangepast. De CREG heeft in 2017 de opeenvolgende aangepaste versies van de belangrijkste voorwaarden voor toegang tot het vervoersnet op voorstel van Fluxys Belgium en na consultatie van de marktpartijen, goedgekeurd. De CREG zal erop toezien dat in 2018 de aanpassingen aan het marktmodel waar nodig worden uitgevoerd en dit in overleg met de marktpartijen.

De balancering van de geïntegreerde BELUX-markt zal vanaf 2018 door Balansys worden beheerd. Balansys zal de belangrijkste voorwaarden voor balancering met name het balanceringscontract, de balanceringscode en het balanceringsprogramma, na consultatie van de marktpartijen ter goedkeuring voorleggen aan de CREG.

Voor wat betreft het transport van aardgas tussen het Verenigd Koninkrijk en België via de pijplijn Interconnector zal IUK de belangrijkste voorwaarden met name het Interconnector Toegangscontract (IAA) en de Interconnector Toegangscode (IAC) na consultatie van de marktpartijen ter goedkeuring voorleggen aan de CREG.

Voor wat de opslag betreft, is de vraag naar opslagcapaciteit op korte termijn toegenomen door de aanhoudende onbeschikbaarheid van de grootste opslaginstallatie in het Verenigd Koninkrijk (Rough). Tot op heden is het zicht op de toekomstige beschikbaarheid zeer beperkt, net zoals de impact op de regionale opslagmarkt en de flexibiliteit van het gastransmissiesysteem. Het is in deze context dat de CREG zal waken over de commercialisering van de opslagcapaciteit voor 2018. In 2017 organiseerde de CEER een workshop over de mogelijke belemmeringen om de opslagmarkt te betreden (*Report on barriers for storage product innovation* (binnen de *taskforce* GST)). De CREG nam deel aan deze workshop en de formulering van de conclusies die eruit voortvloeiden. In samenwerking met de nationale regulatoren zal de CREG in 2018 binnen de *taskforce* GST (*Gas Storage*) van de CEER blijven onderzoeken welke bijdrage de opslag zou kunnen leveren aan de bevoorradingszekerheid.³⁴

Wat LNG betreft, heeft de CREG in 2014 de algemene voorwaarden goedgekeurd die van toepassing zijn op de LNG-terminal van Zeebrugge en meer bepaald wat betreft de overslagdiensten die zijn ontwikkeld door Fluxys LNG naar aanleiding van het project YAMAL LNG voor de commercialisatie van LNG uit het Russische gasveld van Yamal.

In 2018 zal de CREG het verloop volgen van het project voor de derde uitbreiding van de LNG-terminal van Zeebrugge, onder meer de vooruitgang van de bouw van de vijfde opslagtank.

De CREG zal bovendien werken aan de algemene voorwaarden met betrekking tot de *LNG Small Scale*-diensten die Fluxys LNG aan het ontwikkelen is, aangezien de markt reeds in 2015 belangstelling hiervoor toonde. Het ontwikkelingsproject rond een nieuwe installatie voor het laden van

³⁴ *Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions on an EU strategy for liquefied natural gas and gas storage 16 Feb 2016.*

vrachtwagens in de terminal van Zeebrugge werd in 2017 aangevat en zal in 2018 door de CREG worden opgevolgd.

Verder wordt er op dit ogenblik volop gewerkt aan een *Early Transshipment*-project in de terminal van Zeebrugge dat in 2018 zijn concreet beslag zou moeten krijgen.

3.1.3. Lijst van deliverables voor het jaar 2018

Deliverable	Beschrijving	Einddatum	As – Doelstelling
3.1.2.	Eensluitend advies binnen de dertig kalenderdagen na de kennisgeving van de benoeming van onafhankelijke bestuurders van Elia, Fluxys Belgium en Fluxys LNG	2018	Gereguleerde activiteiten – Onafhankelijkheid en onpartijdigheid van de TNB
3.1.2.	Goedkeuring balanceringscontract, balanceringscode en balanceringsprogramma (aardgas)	Q4	Gereguleerde activiteiten – Toegang tot het transmissienet waarborgen
3.1.2.	Controle van de tariefverslagen, inclusief de beslissing over de voor 2017 toe te kennen incentives (elektriciteit)	Q2	Gereguleerde activiteiten – Toezicht op de investeringen van de TNB
3.1.2.	Controle van de tariefverslagen, inclusief de beslissing over de saldi voor 2017 (aardgas)	Q2	Gereguleerde activiteiten – Toezicht op de investeringen van de TNB
3.1.2.	Voorlopig rapport over de bedragen die de CREG van plan is toe te wijzen voor het exploitatiejaar 2018 met betrekking tot de bij artikel 25 (investeringen) van de tariefmethodologie beoogde incentives (elektriciteit)	Q4	Gereguleerde activiteiten – Toezicht op de investeringen van de TNB
3.1.2.	Actualisering van de studie over de transparantie, REMIT en MiFID	2018	Gereguleerde activiteiten – Verbetering van transparantie, aanbod en gebruik van de capaciteiten van de transmissienetten
3.1.2.	Studie over het aandeelhouderschap van domeinconcessies voor de bouw en exploitatie van windmolenparken in de Noordzee (elektriciteit)	Q1	Gereguleerde activiteiten – Toegang tot het transmissienet waarborgen
3.1.2.	Adviezen CREG met betrekking tot de aanvragen voor het toekennen van de hoedanigheid van beheerder van een gesloten industrieel net (elektriciteit)	2018 (op aanvraag van FOD Energie)	Gereguleerde activiteiten – Waarborgen van de toegang tot de gesloten industriële netten

3.1.2.	Toezicht en besluiten met betrekking tot de implementering van de regionale mechanismen voor gecoördineerde toewijzing van capaciteiten op D-1 en <i>intraday</i> (elektriciteit)	<i>Ad hoc</i>	Gereguleerde activiteiten – Verbetering van transparantie, aanbod en gebruik van de capaciteiten van de transmissienetten
3.1.2.	Beslissingen over wijzigingen aan de aansluitingscontracten, toegangscontracten en contracten van de toegangsverantwoordelijken (elektriciteit)	2018, binnen de dertig kalenderdagen na de indiening door de TNB van de voorstellen tot wijziging	Gereguleerde activiteiten – Toegang tot het transmissienet waarborgen
3.1.2.	Advies met betrekking tot aanpassing van het technisch reglement (elektriciteit)	Q3 - Q4	Gereguleerde activiteiten – Toegang tot het transmissienet waarborgen
3.1.2.	Beslissing met betrekking tot de objectieve criteria voor de coördinatie van het inschakelen van de productie-installaties (elektriciteit)	2018	Gereguleerde activiteiten – Toegang tot het transmissienet en de verbetering van de transparantie waarborgen
3.1.2.	Beslissingen m.b.t. wijzigingen van de regulatoire documenten voor wat betreft de tweede laadinstallatie voor LNG-vrachtwagens	Q1 (afhankelijk van het tijdstip van indiening)	Gereguleerde activiteiten – Verbetering van transparantie, aanbod en gebruik van de capaciteiten van de LNG-terminal van Zeebrugge
3.1.2.	Beslissingen m.b.t. wijzigingen van de regulatoire documenten voor wat betreft de <i>small scale LNG</i>	Q1 (afhankelijk van het tijdstip van indiening)	Gereguleerde activiteiten – Verbetering van transparantie, aanbod en gebruik van de capaciteiten van de LNG-terminal van Zeebrugge
3.1.2.	Beslissingen m.b.t. wijzigingen van de regulatoire documenten voor wat betreft de <i>early transshipment</i>	Q1 (afhankelijk van het tijdstip van indiening)	Gereguleerde activiteiten – Verbetering van transparantie, aanbod en gebruik van de capaciteiten van de LNG-terminal van Zeebrugge

3.1.2.	Beslissingen m.b.t. aanpassingen aan het gasvervoersmodel (gas)	<i>Ad hoc</i> (op vraag van de TNB)	Gereguleerde activiteiten – Toegang tot het transmissienet en de verbetering van de transparantie waarborgen
3.1.2.	Beslissingen betreffende de aanpassing van de belangrijkste voorwaarden van IUK	Q1 (afhankelijk van het tijdstip van indiening)	Gereguleerde activiteiten – Toegang tot het transmissienet en de verbetering van de transparantie waarborgen
3.1.2.	Beslissing betreffende de belangrijkste voorwaarden van Balansys	Q1 (afhankelijk van het tijdstip van indiening)	Gereguleerde activiteiten - Toegang tot de vervoersmarkt en de handelsmarkten (ZTP(p) en ZTP(n)) garanderen
3.1.2.	CEER <i>report on barriers for storage product innovation</i> (binnen GST TF): actieve bijdrage van de CREG aan het opstellen van dit rapport (gas)	2018	Gereguleerde activiteiten – Verbetering van transparantie, aanbod en gebruik van de capaciteiten van de transmissienetten

3.2. THEMA 7: ONTWIKKELEN VAN NETWERKCODES EN CONTROLE VAN HUN CORRECTE TOEPASSING

3.2.1. Doelstellingen van de CREG

➤ *De werking van de Europese netwerkcodes*

De oprichting van een eengemaakte markt op Europees niveau is een belangrijke doelstelling van het Europese energiebeleid. Een van de middelen om dit te bereiken, bestaat uit het aannemen van diverse netwerkcodes (in het Engels "*Network Codes*"). De CREG heeft in het kader van ACER actief deelgenomen aan de opstelling van deze nieuwe regels op Europees en regionaal niveau. Hierdoor kan zij de toepassing ervan op Belgisch niveau zo goed als mogelijk voorbereiden en bevorderen.

Voor elektriciteit, zal in 2018 worden gewerkt aan de realisatie en de opvolging van de correcte toepassing van de regels op het gebied van:

- capaciteitstoewijzing en congestiebeheer, ook CACM GL ("*Capacity Allocation and Congestion Management Guideline*") genoemd, in werking getreden op 15 augustus 2015;
- capaciteitstoewijzing op lange termijn, ook FCA GL ("*Forward Capacity Allocation Guideline*") genoemd, in werking getreden op 17 oktober 2016;
- *balancing* van het elektriciteitssysteem, ook EB GL ("*Electricity Balancing Guideline*") genoemd, waarvan de bekendmaking in het officiële publicatieblad tegen eind 2017 wordt verwacht;

- vereisten voor producenten, ook RfG-netcode ("*Requirements for Generators*") genoemd, in werking getreden op 17 mei 2016;
- aansluiting van verbruikers, ook DCC ("*Demand Connection Code*") genoemd, in werking getreden op 7 september 2016;
- hoogspanningsgelijkstroomsystemen, ook HVDC-netcode ("*High Voltage Direct Current*") genoemd, in werking getreden op 28 september 2016;
- noodsituaties en de heropbouw van het systeem, ook ER-netcode ("*Emergency and Restoration*") genoemd, voorlopige definitieve versie van 24 oktober 2016; en
- beheer van elektriciteitstransmissiesystemen, ook SO GL ("*System Operation Guideline*") genoemd, in werking getreden op 14 september 2017.

De correcte toepassing van de richtsnoeren inzake "*System Operation*" (SO GL) en de richtsnoeren m.b.t. *balancing* (EB GL) zal opgevolgd worden door de deelname van de CREG aan de projecten in verband met het ontwerp, de realisatie en de exploitatie van de internationale coördinatieplatformen. Het PICASSO-project wil de aFRR-markten in Europa integreren, terwijl het MARI-project mFRR-markten wil creëren. Daarnaast volgt de CREG ook het iCAROS-project op, dat een benadering wil ontwikkelen, conform de netwerkcodes, voor de coördinatie van de middelen die uit een adequate werking van het systeem voortvloeien.

Wat gas betreft, legt de Europese netwerkkode inzake het capaciteitsaanbod (NC CAM), goedgekeurd op 15 april 2013 en in werking getreden op 1 november 2015, als norm de veiling vast van de grensoverschrijdende gegroepeerde capaciteit. De CREG zal in 2018 tevens prioritaire aandacht besteden aan de samenwerking en de ontwikkeling van het PRISMA-platform, dat is opgezet om te beantwoorden aan de vereisten van de NC CAM.

Sinds 1 mei 2016 is de netwerkkode inzake de interoperabiliteit van gas en gegevensuitwisseling (NC INT) van toepassing. In 2018 zal de CREG de implementering ervan opvolgen.

Wat betreft de wijziging van de NC CAM (*incremental capacity*), zullen het toegangsreglement en het standaardtransmissiecontract worden gewijzigd nadat de comitologieprocedure is voltooid (eind 2017).

➤ *Controle van de bestaande netwerkcodes*

Het technisch reglement (elektriciteit) en de gedragscode (gas) dienen te worden bijgewerkt om in te spelen op de snelle marktontwikkeling en, met name, tegemoet te komen aan de nieuwigheden die voortvloeien uit de Europese netwerkcodes.

Meer algemeen zal de CREG haar opdracht uitvoeren inzake de controle op de toepassing van de regels van het technisch reglement elektriciteit en de gedragscode gas met voor elektriciteit bijzondere aandacht voor de uitwerking van de ondersteunende diensten en de compensatie van de netverliezen en, en verder zal zij erop toezien dat de gas- en elektriciteitsondernemingen deze respectieve regels naleven.

• Technisch reglement elektriciteit

In het kader van zijn mandaat betreffende het federale technische reglement besliste de Belgische Federale Overheidsdienst Energie ("*FOD Energie*") om de *Users' Group* van Elia te gebruiken als een platform om tijdens de komende jaren ideeën te analyseren en uit te wisselen, alsook om voorstellen in te dienen over specifieke regelgevende of technische kwesties in verband met de omzetting van de Europese netwerkcodes naar de Belgische context, dit met een speciale nadruk op het federale technisch reglement.

Op basis van de resultaten van de discussies in de *Users' Group* zal een voorstel voor wijziging van het federale technische reglement worden opgesteld. Vervolgens komt er een consultatieronde met betrekking tot de verschillende wijzigingen. Het (De) consultatieverslag(en) en het formele voorstel betreffende het federale technische reglement worden vervolgens voorgelegd aan de FOD Energie. Daarnaast heeft de FOD Energie ook gevraagd om een lijst met andere gewenste aanpassingen aan het technische reglement op te stellen en aan hen te bezorgen. Deze lijst mag aspecten bevatten die verder gaan dan het toepassingsgebied van de Europese netwerkcodes.

Er is voor gekozen om deze belangrijke opdracht aan te vatten met een bespreking van wat de Belgische marktspelers vanuit 'inhoudelijk' perspectief willen bereiken voor elk onderwerp, zonder uit het oog te verliezen hoe het federale technische reglement (en eventueel ook andere relevante documenten) zo doeltreffend mogelijk kan (kunnen) worden aangepast om zo de technische samenhang tussen de federale en gewestelijke niveaus te verzekeren en de potentiële implementatie van afwijkende/divergerende regelgevingen te vermijden. Dit kan het best worden bereikt door de gewestelijke en federale regulatoren al vroeg bij het proces te betrekken.

Om correct en efficiënt te kunnen functioneren heeft de *Users' Group* een *taskforce* gecreëerd, die praktische voorstellen moet ontwikkelen voor een reeks van voorgeselecteerde technische kwesties. Deze *Task Force Implementation NC* rapporteert rechtstreeks aan de werkgroep *Belgian Grid*.

Dit proces komt niet in de plaats van de formele processen voor de goedkeuring of wijziging van wettelijke, contractuele en/of regelgevende documenten die moeten worden aangenomen en/of goedgekeurd door overheden en/of regulatoren (bv. de gewestelijke goedkeuringsprocessen).

Begin 2017 heeft de *taskforce*, waaraan de CREG als observator heeft deelgenomen, haar werkzaamheden beëindigd. Op basis van deze werkzaamheden heeft Elia een publieke consultatie over "De drempelwaarden voor de maximumcapaciteit van elektriciteitsproductie-eenheden van het type B, C en D" georganiseerd.

In het najaar van 2017 en begin 2018 zal Elia nog vier workshops met de betrokken partijen organiseren om dan in het eerste kwartaal van 2018 een publieke consultatie te lanceren over de door Elia voorgestelde aanpassingen aan het technisch reglement en over de "Algemene Eisen" van netwerkcodes RfG, DCC en HVDC die ter goedkeuring aan de bevoegde instantie moeten worden voorgelegd.

Ten laatste in mei 2018 zal Elia haar finaal voorstel met betrekking tot:

- de drempelwaarden voor de maximumcapaciteit van elektriciteitsproductie-eenheden van het type B, C en D;
- de Algemene Eisen; en
- de aanpassingen van het technisch reglement;

indienen bij de bevoegde instanties.

Parallel aan dit proces analyseert de FOD Energie samen met de CREG wat wel en wat niet in het technisch reglement moet komen. Verder organiseert de FOD Energie overlegvergaderingen met de gewesten en/of Elia. De CREG zal actief deelnemen aan deze vergaderingen. In voorkomend geval zal de CREG, in functie van de inwerkingtreding, in 2018 de desbetreffende elementen van haar tariefmethodologie aanpassen.

Daarnaast worden er op Forbeg-niveau nog vergaderingen onder regulatoren georganiseerd om de voorstellen van Elia te bespreken en te coördineren op federaal en gewestelijk vlak.

De CREG zal de besprekingen op Europees niveau volgen op het gebied van de harmonisering van de tariefstructuur voor elektriciteitstransmissie in Europa.

- Gedragscode aardgas

De CREG zal haar opdracht voortzetten inzake de controle van de toepassing van de regels die zijn vastgelegd in het koninklijk besluit van 23 december 2010 betreffende de gedragscode inzake de toegang tot het aardgasvervoersnet, de opslaginstallatie voor aardgas en de LNG-installatie. Deze regels en beginselen die van toepassing zijn op de transmissienetbeheerders voor aardgas, de opslaginstallaties en LNG-installaties, evenals op alle andere marktpelers hebben als doel de toegang tot voornoemde installaties en een optimale werking van de gasmarkt te waarborgen.

De gaswet legt vast dat de CREG de voornaamste voorwaarden voor de toegang tot aardgastransmissienetten goedkeurt. De drie basisdocumenten voor Fluxys Belgium (vervoer en opslag), voor Fluxys LNG (LNG) en voor Interconnector (UK) Limited (interconnectie) omvatten:

- de standaardcontracten die het toegangsticket vormen;
- de toegangsreglementen die de werkingsregels bevatten;
- de dienstenprogramma's die voor de klant een beschrijving bevatten van de marktmodellen en diensten voorgesteld door de netbeheerders.

Externe omstandigheden bepalen in grote mate of de CREG al dan niet maatregelen moet treffen. De CREG beschikt evenwel over de vrijheid om in bepaalde domeinen initiatieven te nemen en om voorstellen te formuleren aan de wetgever teneinde de werking van de markten te verbeteren, zoals de herziening van de gedragscode om deze in overeenstemming te brengen met de Europese netwerkcodes (NC CAM, NC BAL, CMP, NC INT, de herziening van Verordening (EU) nr. 994/2010) en de aanpassing ervan aan de behoeften van de markt inzake opslag en LNG.

Momenteel staat het beheer van incidenten op het gastransmissienet in België niet voldoende op punt. Dit geldt voor zowel de H-gas- als de L-gasmarkt. Het is de verantwoordelijkheid van Fluxys Belgium om een plan voor incidentenbeheer uit te werken. Dit plan behelst alle middelen en mechanismen die bestemd zijn om een einde te maken aan noodsituaties op het vervoersnet en, indien nodig, eindverbruikers los te koppelen overeenkomstig een specifiek plan. De gaswet belast de CREG met de opvolging en de controle van de toepassing van de gedragscode (voornoemd koninklijk besluit van 23 december 2010), met inbegrip van de regels met betrekking tot de veiligheid en betrouwbaarheid van het vervoersnet (cf. artikel 15/14, § 2, 15° en 25°, van de gaswet). Daarnaast voorziet artikel 23 van de gaswet in een advies van de CREG over de vereiste maatregelen indien de veiligheid, betrouwbaarheid of integriteit van het net niet langer gegarandeerd zijn. Relevant hierbij is tevens Verordening (EU) nr. 994/2010 die einde 2017 vervangen wordt door een herziene verordening en waarvan de implementatie wordt verzekerd door de FOD Economie. In uitvoering van de Europese verordening is er een ministerieel besluit van 18 december 2013 tot vaststelling van het federaal noodplan voor de aardgasbevoorrading die een afschakelplan bevat waarin de volgorde van afschakeling in geval van crisis is gedefinieerd tot op het niveau van consumentengroepen³⁵.

Sinds de certificering in 2013 van Interconnector (UK) Limited als netbeheerder werd er tevens een hele reeks volledig nieuwe regels en beginselen uitgewerkt, in nauwe samenwerking met de Britse reguleringsinstantie (Ofgem) voor de interconnectiepijpleiding die het Verenigd Koninkrijk verbindt met België teneinde de toegang tot de installatie te waarborgen en te zorgen voor een optimale werking van de koppeling tussen de Britse en Belgische markten. Voor 2017 werkt Interconnector (UK)

³⁵ http://www.ejustice.just.fgov.be/cgi_loi/change_lg.pl?language=nl&la=N&cn=2013121813&table_name=wet.

aan een programma voor heroriëntering van de jaarlijkse diensten (*Annual Capacity with Reprofitting and Simplification*).

De CREG heeft sinds de start van het liberaliseringsproces het initiatief genomen om de regelgeving met betrekking tot transmissie, opslag en LNG-activiteiten vast te leggen in een koninklijk besluit dat op haar voorstel aan de bevoegde minister wordt voorgelegd.

De gedragscode van 23 december 2010 (Gedragscode II), verving de gedragscode van 4 april 2003 (Gedragscode I) en beschrijft de algemene principes van het marktmodel van toepassing op vervoer, opslag, LNG, Interconnector en Balansys en stelt de voorwaarden en procedures vast waarvan de oplijsting in de tekst terug te vinden zijn. De contracten van Fluxys, de Interconnector en Balansys die toepassing maken van de gedragscode worden bij de CREG op voorstel van de TNB ingediend voor goedkeuring. De Europese regelgeving is intussen sterk geëvolueerd en meerdere netwerkcodes zijn intussen van toepassing (NC CAM, CMP, NC BAL, NC INT). Een aanpassing van de Gedragscode II is bijgevolg aangewezen.

3.2.2. Uit te voeren activiteiten

➤ *De werking van de Europese netwerkcodes*

De CREG zal ten volle samenwerken met de andere Europese regulatoren via specifieke werkgroepen (gecoördineerd door de Werkgroep Elektriciteit – zie hierboven) teneinde beslissingen te nemen, die verband houden met de implementering van de netwerkcodes. De CREG zal toezicht houden op de implementering van de mechanismen en processen die bij deze verschillende netwerkcodes horen.

De CREG zal onder meer aandacht schenken aan de besprekingen op Europees niveau op het gebied van de harmonisering van de tariefstructuren voor elektriciteitstransmissie in Europa. In tegenstelling tot de gasmarkt wordt er op de elektriciteitsmarkt eerder een tarifaire *scoping* uitgevoerd, die de gemeenschappelijke tarifaire principes vastlegt en wordt er in 2018 gewacht met een verdere tarifaire harmonisatie.

De CREG zal bovendien aanwezig en actief zijn in het kader van het toezicht op en de uitwerking van alle codes via AGWG³⁶ en AEWG³⁷, twee van de drie werkgroepen die actief zijn binnen ACER (zie thema 10).

In het kader van de samenwerking met betrekking tot het PRISMA-platform en de ontwikkeling ervan blijft de CREG met het oog hierop voorzitter van de reguleringsadviesraad van PRISMA.

➤ *Controle van de bestaande netwerkcodes*

• Technisch reglement elektriciteit

Ten laatste in mei 2018 dient Elia bij de bevoegde instanties haar finaal voorstel in met betrekking tot:

- de drempelwaarden voor de maximumcapaciteit van elektriciteitsproductie-eenheden van het type B, C en D;
- de Algemene Eisen van de netwerkcodes RfG, DCC en HVDC;
- de aanpassingen van het technisch reglement.

³⁶ AGWG: Agency Gas Working Group.

³⁷ AEWG: Agency Electricity Working Group.

Na het indienen van het finaal voorstel van Elia analyseert de CREG, samen met de andere bevoegde instanties, het voorstel van Elia. Voor wat de voorgestelde aanpassingen van het technisch reglement voor het beheer van het transmissienet en de toegang ertoe betreft, zal de CREG een advies dienen te verstrekken (zie thema 6).

Andere aspecten kunnen aanleiding geven tot wijzigingen aan de algemene voorwaarden van de contracten die Elia aan haar klanten voorstelt. De CREG zal onder meer toezien op de nauwkeurigheid van de beschrijving van de taken en verantwoordelijkheden van Elia en de gebruikers van het transmissienet in het kader van haar goedkeuringsbevoegdheid met betrekking tot de algemene voorwaarden van deze contracten (zie thema 6).

De CREG zal regelmatig de uitvoering blijven controleren van de regels van het technisch reglement met betrekking tot de veiligheid en betrouwbaarheid van het transmissienet.

De CREG zal ook de aanvragen tot vrijstelling van de gelijkstroominterconnectoren overeenkomstig Verordening (EG) nr. 714/2009 bestuderen. Tot op heden is er geen enkele aanvraag tot vrijstelling voorzien. De CREG zal ook de tijd controleren die de netbeheerder neemt om verbindingen en herstellingen uit te voeren. Zij zal de toegang waarborgen tot de verbruiksgegevens van de eindverbruikers die zijn aangesloten op het transmissienet en zal waken over de terbeschikkingstelling van een geharmoniseerd en gemakkelijk te begrijpen formaat voor de verbruiksgegevens en de toegang ertoe.

- Gedragscode aardgas

De CREG zal de toepassing blijven controleren van de regels die zijn vastgelegd in het koninklijk besluit van 23 december 2010 betreffende de gedragscode inzake de toegang tot het aardgasvervoersnet, de opslaginstallatie voor aardgas en de LNG-installatie. In elk geval zal de basis van deze regels en de principes op structurele wijze worden geëvalueerd en indien nodig worden gewijzigd in overleg met alle marktspelers voorafgaand aan de definitieve goedkeuring door de CREG.

Wat betreft het beheer van incidenten op het gastransmissienet in België, heeft de CREG aan Fluxys Belgium gevraagd om een incidentenplan op te stellen teneinde de integriteit van het net te waarborgen. Dit project wordt voorgezet in 2018.

Voor 2018 werkt Interconnector (UK) aan een programma voor heroriëntering van de jaarlijkse diensten ("*Annual Capacity with Reprofitting and Simplification*"). De CREG zal dit dossier opvolgen en hierover een beslissing nemen.

Zoals hiervoor vermeld (cf. 3.2.1), is een aanpassing van de Gedragscode II aangewezen. In 2018 zal de CREG in overleg met alle marktactoren een voorstel van koninklijk besluit opstellen en na consultatie van de markt overmaken aan de bevoegde minister.

3.2.3. Lijst van deliverables voor het jaar 2018

Deliverable	Beschrijving	Einddatum	As – Doelstelling
3.2.2.	Opstellen met ACER van een set van gemeenschappelijke principes voor de transmissienettarieven voor elektriciteit	Q4	Gereguleerde activiteiten – Ontwikkeling en controle van de juiste toepassing van de netcodes

3.2.2.	Gecoördineerde beslissingen van de CREG met de andere Europese regulatoren betreffende de netwerkkodes CACM, FCA, <i>Balancing</i>, <i>Grid Connection</i> et <i>System Operations</i>. Het betreft hier een erg omvangrijke opdracht die tot erg veel beslissingen zal leiden in 2018. Alleen de netwerkkode CACM zal, voor 2018, in minstens 6 te nemen beslissingen resulteren: • berekeningsmethodologie voor de geplande uitwisselingen resulterend uit de eenvormige <i>day-ahead</i>-koppeling (art. 43) • berekeningsmethodologie voor de geplande uitwisselingen resulterend uit de eenvormige <i>intraday</i>koppeling (art. 56) • de prijszettingmethodologie voor de <i>intraday</i>capaciteit (art. 55) • de gemeenschappelijke capaciteitsberekeningsmethodologie (art. 20) • de methodologie voor de gecoördineerde <i>redispatching</i> of de compensatiehandel (art. 35) • de kostendelingsmethodologie voor de <i>redispatching</i> of de compensatiehandel (art. 74) De netwerkkode FCA zal aanleiding geven tot minstens 5 beslissingen die in de loop van 2018 genomen moeten worden: • de methodologie voor het verstrekken van de gegevens over opwekking en basislast (art. 17) • de methodologie voor het gemeenschappelijk netwerkmodel (art. 18) • de methodologie voor het verdelen van de congestie-inkomsten (art. 57) • de eisen betreffende het centrale toewijzingsplatform (art. 49) • de methodologie voor het delen van de kosten van het centrale toewijzingsplatform (art. 59)	2018 Vastgelegd in de netwerkkodes	Gereguleerde activiteiten – Ontwikkeling en controle van de juiste toepassing van de netcodes
3.2.2.	Opvolging van de implementatie NC CAM, BAL, INT + CMP via de publicatie van rapporten binnen ACER GWG. Actieve bijdrage van de CREG aan het opstellen van deze rapporten	2018	Gereguleerde activiteiten – Ontwikkeling en controle van de juiste toepassing van de netcodes

3.2.2.	Beslissing over aanpassingen van het toegangsreglement gas met betrekking tot NC CAM	2018	Gereguleerde activiteiten – Ontwikkeling en controle van de juiste toepassing van de netcodes
--------	--	------	---

3.3. THEMA 8: VASTSTELLEN VAN DE NETTARIEVEN (EX ANTE EN EX POST)

3.3.1. Doelstellingen van de CREG

- *Toezien op de correcte toepassing van de nieuwe tariefmethodologie en de beslissingen nemen die hieruit voortvloeien of die in de praktijk onontbeerlijk blijken*
- Voor wat betreft elektriciteit:

De tariefmethodologie voor de regulatoire periode 2016-2019 is ook van toepassing in 2018, blijft gebaseerd op zes uitgangspunten:

- 1) de noodzaak om efficiënte investeringen te realiseren;
- 2) een afdoende vergoeding voor de in het net geïnvesteerde kapitalen;
- 3) het treffen van gepaste stimuleringsmaatregelen om de doeltreffendheid en de kwaliteit van de netprestaties, de integratie van de marktwerking en de steun voor onderzoek en ontwikkeling te waarborgen;
- 4) de kostenbeheersing via de evaluatie van de redelijkheid van de door de nettarieven gedekte kosten;
- 5) meer transparantie bij de doorberekening van de kosten aan de netgebruikers dankzij een nieuwe tariefstructuur die afhangt van de daadwerkelijk door de netbeheerder verleende dienst; en
- 6) aanpassing aan Richtlijn 2012/27/EU van het Europees Parlement en de Raad van 25 oktober 2012 betreffende energie-efficiëntie, tot wijziging van Richtlijnen 2009/125/EG en 2010/30/EU en houdende intrekking van de Richtlijnen 2004/8/EG en 2006/32/EG.

Bovendien zullen gedurende de volledige regulatoire periode (2016-2019) voortdurend inspanningen worden geleverd in het kader van deze zes beginselen en zal er een intensieve tarifaire controle worden uitgeoefend.

Omdat de impact ervan erg belangrijk is en dat ook in 2018 zal blijven, brengt de CREG de concrete sinds begin 2016 geldende stimulansen voor de transmissie van elektriciteit in herinnering. Het systeem bestaat uit een pakket aan complementaire stimulansen.

- er worden vier stimuleringsmaatregelen voorzien om de essentiële investeringen zo doeltreffend mogelijk te plannen en uit te voeren; hiervoor is niet enkel een opvolging vereist, maar zijn ook vier aanvullende analyses en ontwerpbeslissingen per jaar nodig ter bepaling van de aan de netbeheerder toe te kennen bedragen. Bovendien is het jaarlijkse niveau van de investeringen twee keer hoger dan voordien;

- een stimuleringsmaatregel om de "beheersbare kosten" onder controle te houden, vereist echter een aanvullende berekening van het goedgekeurd budget afhankelijk van de daadwerkelijk uitgevoerde investeringen;
 - een stimuleringsmaatregel om de "beheersbare kosten" onder controle te houden, vereist echter een aanvullende berekening van het goedgekeurd budget afhankelijk van een aantal concrete parameters;
 - ter bevordering van de controle op de "beïnvloedbare kosten" is er in een nieuwe stimuleringsmaatregel voorzien;
 - drie stimuleringsmaatregelen willen de marktintegratie bevorderen; hiervoor is niet enkel een opvolging vereist, maar zijn ook drie aanvullende analyses en ontwerpbeslissingen per jaar nodig om de aan de netbeheerder toe te wijzen bedragen te bepalen;
 - een nieuwe stimuleringsmaatregel wil de continuïteit van de bevoorrading bevorderen; hiervoor is niet enkel een opvolging vereist, maar is ook een aanvullende analyse en een ontwerpbeslissing per jaar nodig om het aan de netbeheerder toe te wijzen bedrag te bepalen;
 - er is een stimuleringsmaatregel voorzien voor onderzoeks- en ontwikkelingsprojecten; hiervoor is niet enkel een opvolging vereist, maar ook een aanvullende analyse en een ontwerpbeslissing per jaar nodig om het aan de netbeheerder toe te wijzen bedrag te bepalen;
 - er is een bedrag van 2.000.000 euro per jaar uitgetrokken voor discretionaire incentives van de CREG om met name de afstemming tussen vraag en aanbod te bevorderen (zie 3.4.2.).
- Controle van de jaarlijkse tariefverslagen (Elia), met inbegrip van de saldi van de beheerbare en niet-beheerbare kosten en de toeslagen
 - Aanpassing en/of herziening van de tariefbeslissingen:

De CREG sluit niet uit dat het besluitvormingsproces met betrekking tot de "energienorm" (maatregelen voor 'elektro-intensieve klanten') de vastgestelde tarieven kan beïnvloeden en dat een herzieningsprocedure onontbeerlijk is.

De CREG gaat ervan uit dat, zeker voor de tarieven voor openbare dienstverplichtingen en voor de toeslagen, een onderzoek naar een (eventuele) jaarlijkse aanpassing van de tariefbeslissing in het najaar van 2018 noodzakelijk zal zijn omdat het proportioneel karakter van de eerder vastgelegde bedragen mogelijk in het gedrang komt.

Daarvoor is het onder meer noodzakelijk dat de CREG voor de taken opgelegd aan de beheerder van de plaatselijke vervoersnetten de regelgeving van de drie gewesten van nabij opvolgt, zeker wat openbare dienstverplichtingen en eventuele toeslagen betreft.

- Jaarlijkse herkalibrering van een aantal stimulansen:

In functie van de realisaties gedurende het vorige exploitatiejaar worden de stimulansen elk jaar en dus ook in 2018 opnieuw gekalibreerd. Dat wil zeggen dat in overleg met de netbeheerder de schaal van de toe te kennen bedragen opnieuw geijkt wordt in functie van de bereikte resultaten.

- Boekhoudkundige en technische opvolging:

Om de netbeheerder toe te laten in zijn jaarrekening op een redelijke manier te anticiperen op de bedragen van de stimulansen die hem wellicht zullen toekomen, zal de CREG daarvoor nieuwe, bijkomende acties moeten voorzien en dit nog in de loop van het desbetreffende exploitatiejaar/kalenderjaar zelf, zoals het voorlopige rapport dat door de CREG in de loop van de maand december 2018 wordt uitgebracht.

- Procedures in beroep:

De CREG zal in 2018 proactief de eventuele procedures in beroep met betrekking tot de tarieven volgen. Niettemin verbindt de CREG zich ertoe om in samenwerking met de betrokken instanties en partijen en in een klimaat van transparantie oplossingen te zoeken om dergelijke procedures te vermijden.

- Vastlegging van de tariefmethodologie voor de periode 2020-2023:

In 2018 zal de CREG, na overleg met de netbeheerder en raadpleging van de marktspelers, de tariefmethodologie vastleggen voor de periode 2020-2023. Deze door de elektriciteitswet voorziene intensieve procedure moet ertoe leiden dat de TNB voor 1 januari 2019 formeel in kennis wordt gesteld van de in zijn tariefvoorstel voor de regulatoire periode 2020-2023 na te leven tariefmethodologie.

• Voor wat betreft aardgas:

De CREG volgt de impact van de daling van de transmissietarieven voor aardgas sinds 1 januari 2015 nauwgezet op. Wegens de gevolgen voor de tarieven zal de CREG ook de hieronder vermelde problemen van dichtbij volgen:

- de overgang van L-gas naar H-gas, waarbij erover wordt gewaakt dat de kosten redelijk blijven en het recuperatiesysteem van deze kosten billijk is; en
- de grensoverschrijdende fusie van de balanceringszones.

De CREG zal eveneens de nodige controle uitoefenen op de eventuele aanpassingen van de nettariestructuren die nodig blijken in het kader van de Europese harmonisatie van de nettarieven (*zie hierboven*). In dit kader zal de CREG bijzondere aandacht besteden aan de toepassing van deze nieuwe regelgeving met betrekking tot de grensoverschrijdende infrastructuur, zoals de internationale verbinding tussen Zeebrugge en Bacton (Verenigd Koninkrijk) die wordt geëxploiteerd door Interconnector (UK) Limited. Alle wijzigingen die de CREG aanbrengt in de regulatoire basisdocumenten, zullen worden overlegd met de marktspelers.

In 2018 zal de CREG, na overleg met de beheerder van het transmissienet en de aardgasopslag en raadpleging van de marktspelers, de tariefmethodologie vastleggen voor de periode 2020-2023.

In 2018 zal de CREG erop toezien dat Interconnector UK de tariefmethodologie toepast, die eind 2017 goedgekeurd zou moeten worden.

➤ *Analyse, opvolging en ondersteuning van de investeringen in het net*

Op het gebied van de investeringen in de internationale verbindingen en de uitbouw van de transmissienetten voor elektriciteit en gas, zal zowel *ex ante* als *ex post* bijzondere aandacht worden besteed aan de geplande projecten, aan de relevantie ervan en aan hun concrete realisatie door de netbeheerders.

In de Europese context zal de CREG vanzelfsprekend rekening houden met eventuele nieuwe overeenkomsten op het gebied van stimuleringsmaatregelen om te waarborgen dat de investeringen van Europees belang, die belangrijk zijn voor de Belgische economie, effectief en tijdig worden

gerealiseerd. De CREG zal in voorkomend geval de nodige tarifaire en methodologische maatregelen treffen om de toepassing ervan in de hand te werken: het faciliteren van efficiënte investeringen is dan ook een van de belangrijkste doelstellingen van de tariefmethodologie voor de regulatoire periode 2016-2019.

De CREG zal bijzondere aandacht besteden aan de uitvoering van het volgende Europese investeringsplan (*Ten-Year Network Development Plan 2018*³⁸) en met name aan de investeringsprojecten met gevolgen voor de Belgische markt.

- Voor wat betreft elektriciteit:

Met betrekking tot elektriciteitstransmissie is voor de jaren 2016-2019 een totaalbedrag van ongeveer 1,65 miljard euro voorzien (ofwel een verhoging van bijna 50%, zonder rekening te houden met de onderzeese kabelverbinding *Nemo*). Er wordt tevens een bijzonder hoog bedrag aan uitdienstnemingen van bestaande installaties verwacht.

Naar aanleiding van deze verhoging en rekening houdend met het feit dat in deze sector de kapitaalkosten (*Capex*) ook een stuwende kracht zijn, voorziet de CREG voor 2018 extra inspanningen voor deze investeringsportefeuille en de operationele kosten (*Opex*) die eruit voortvloeien.

Het is uiterst belangrijk dat de beperkte middelen zo doeltreffend mogelijk worden aangewend en de prioritaire projecten zorgvuldig worden geselecteerd. Een bijzonder aandachtspunt voor de hele regulatoire periode en dus ook voor 2018 betreft de beheersing van de uitgaven en de aanvaarding door het publiek van grote infrastructuurprojecten. Het is normaal dat de verwezenlijking van grote infrastructuurprojecten verschillende vormen van schade met zich meebrengt. Deze schade wordt bij voorkeur vergoed of gecompenseerd. De CREG zal hiervoor een principe van rationaliteit hanteren bij de verzoeken tot schadeloosstelling en schadevergoeding.

Bovendien moet rekening worden gehouden met het feit dat de voorziene portefeuille niet langer investeringen betreft die – zoals in het verleden – hoofdzakelijk dienen om te voldoen aan de toenemende elektriciteitsvraag, maar dat het vaak om investeringen gaat die verband houden met de energietransitie, zowel in België als in de rest van Europa. De meeste projecten vallen onder federale of regionale investeringsplannen, waarvan de goedkeuringsbevoegdheid bij de respectieve instanties ligt. De CREG heeft stimuleringsmaatregelen opgenomen voor Elia om tijdig vier investeringen te doen die in de Belgische en Europese context belangrijk zijn om met name de bevoorradingszekerheid van België te verhogen. In dit geval gaat het om de volgende projecten:

- een extra dwarsregeltransformator (PST) in Zandvliet;
- het Stevin-project (aanleg van een 380 kV-verbinding tot in Zeebrugge);
- het ALEGrO-project (aanleg van een DC-verbinding met Duitsland);
- het Brabo-project (aanleg van een nieuwe 380 kV-verbinding in het Antwerpse havengebied).

- Voor wat betreft aardgas:

In dit geval gaat het om de volgende projecten:

- de samenvoeging van aardgaszones stimuleren om hun liquiditeit te vergroten en de transmissie van aardgas te vergemakkelijken;

³⁸ Afkorting: TYNDP 2018.

- het goede verloop van de omschakeling van L-gas (lage calorische waarde) naar H-gas (hoge calorische waarde) verzekeren;
- de realisatie van investeringen en vervangingen verzekeren om te kunnen tegemoetkomen aan de vraag naar aardgas en de veiligheid van het transmissienet te kunnen waarborgen;
- de toekomstige rol van aardgas in de energiemix identificeren en kalibreren;
- toezien op de competitiviteit van aardgas in België, ook rekening houdend met de grensoverschrijdende interconnecties zoals bijv. van de interconnectoren;
- de ontwikkeling en de bevordering van aan vloeibaar aardgas (LNG) gekoppelde activiteiten verzekeren;
- het goede verloop van de nieuwe diensten aan de terminal voor vloeibaar aardgas (LNG) garanderen;
- de correcte en tijdige implementatie van de Europese netwerkcode met betrekking tot de harmonisatie van de tariefstructuren voor het vervoer van aardgas waarborgen.

3.3.2. Uit te voeren activiteiten

➤ *Toezien op de correcte toepassing van de nieuwe tariefmethodologie en de beslissingen nemen die hieruit voortvloeien of die in de praktijk onontbeerlijk blijken*

- Voor wat betreft elektriciteit:
- Aanpassing en/of herziening van de tariefbeslissingen:

In 2018 zal de CREG:

- een beslissing nemen over het kosten-/inkomstensaldo van 2017 in verband met de strategische reserve en op basis van dit saldo het tarief voor de openbare dienstverplichting vaststellen dat in 2019 zal worden toegepast;
- een beslissing nemen over het door Elia ingediende tariefvoorstel 2019 met betrekking tot het tarief voor de openbare dienstverplichting strategische reserve om de overeenstemming te bepalen tussen dit tarief en de kosten naar aanleiding van het ministerieel besluit inzake het volume van de aan te leggen strategische reserve;
- een beslissing nemen over de daadwerkelijke verwezenlijking van de aan Elia toe te wijzen doelstellingen in het kader van de aan CREG overgelaten stimuleringsmaatregel zoals bedoeld in artikel 27 van de tariefmethodologie, en het aan Elia voor het jaar 2017 toegekende financiële bedrag bepalen; en
- na raadpleging van Elia de door Elia in 2019 te verwezenlijken doelstellingen vaststellen in het kader van de aan de CREG overgelaten stimuleringsmaatregel zoals bedoeld in artikel 27 van de tariefmethodologie, samen met de bedragen in verband met de verwezenlijking van deze doelstellingen binnen de vastgestelde termijnen.

Indien in 2018 een jaarlijkse aanpassing van de tariefbeslissing onontbeerlijk blijkt, zal de CREG een nieuwe tariefbeslissing nemen in overeenstemming met de toepasselijke wettelijke bepalingen.

- Boekhoudkundige opvolging:

Net zoals in 2016 en in 2017 zal de CREG ook in 2018 afzonderlijke akten uitbrengen die Elia toelaten te anticiperen op de stimulansen van het exploitatiejaar waarop de netbeheerder recht meent te hebben. Dat gebeurt onder de vorm van ontwerpbeslissingen die een definitief karakter krijgen in de latere beslissing over het tariefverslag van het betreffend exploitatiejaar.

- Controle en afsluiting van de vorige regulatoire periode:

In 2018 zal het afsluiten van het exploitatiejaar 2017 gebeuren op basis van de nieuwe tariefmethodologie. Net zoals in voorgaande jaren zal de CREG de toepassing van de transmissietarieven, de rechtvaardiging van de kosten, de halfjaarlijkse rekeningen, de exploitatiesaldi van de voorgaande jaren en het niet toepassen van kruissubsidiëring door de netbeheerder controleren.

- Procedures in beroep:

Bij eventuele beroepsprocedures zal de CREG op een passende manier de belangen van de netgebruikers verdedigen.

- Opstarten van het interne denkproces over de tariefmethodologie voor de periode 2020-2023:

De CREG zal haar denkwerk over de toekomstige tarifaire methode 2020-2023 intern voortzetten en dit op basis van de toepassing van de tariefmethode van de periode 2016-2019.

De CREG zal zich in het bijzonder moeten beraden over een passende aanpak in verband met:

- 1) het billijk karakter van de vergoeding op de in het net geïnvesteerde kapitalen op basis van een CAPM- model bij blijvend lage rente;
- 2) de wijze waarop een Europese *benchmarking* kan geïmplementeerd worden;
- 3) de nood aan een aanpassing van het incentive-systeem.

• Voor wat betreft aardgas:

De projecten van 2018 in verband met de regulering van Fluxys Belgium en Fluxys LNG zijn voor de CREG de volgende:

- de opvolging op tarifair vlak van de herstructurering/vereenvoudiging/fusie van de twee hubs (Zeebrugge en ZTP) in België;
- de opvolging op tarifair vlak van de volledige implementatie van de Belux-marktzone;
- de opvolging qua kostencontrole van de overgang van de transmissie-infrastructuur van L-gas naar H-gas;
- de opvolging qua kosten van de bouw van nieuwe leidingen, waaronder bv. Kraainem-Haren, Overijse-Jezus-Eik, Oosterweel, Cluster Grimbergen/Vilvoorde. De opvolging van investeringsprojecten in compressiestations: o.a. Herentals, Zele, Kraainem, Overijse, Kalmthout;
- ter bevordering van de rol van aardgas naar de toekomst toe: mededeling van de objectieve feiten en gegevens in verband met aardgas in het algemeen, en het transport ervan in het bijzonder, om op die manier bij te dragen aan het debat over de energiemix;
- evaluatie van de mogelijke scenario's met betrekking tot de evolutie van de interconnectoren IUK en BBL en hun gevolgen voor de competitiviteit van het vervoer van aardgas in België;
- evaluatie van de mogelijke scenario's bij een eventuele creatie van een LNG-corridor naar Duitsland, zoals die van Duinkerke LNG naar Zeebrugge en de tarifaire gevolgen hiervan;

- facilitering van de gesprekken tussen regulatoren en netbeheerders met het oog op een toenadering of een eventuele samenvoeging van de markt België/Luxemburg/Frankrijk en de impact hiervan op de tarieven;
- de opvolging qua kosten/inkomsten van de inbedrijfstelling van de vijfde opslagtank van de LNG-terminal in Zeebrugge;
- de opvolging op tarifair vlak van de nieuwe diensten aan de LNG-terminal van Zeebrugge;
- de implementatie van de Europese netwerkcode met betrekking tot de harmonisatie van de tariefstructuren voor het vervoer van aardgas.

➤ *Analyse, opvolging en ondersteuning van de investeringen in het net*

Op het gebied van de investeringen in de internationale verbindingen en de uitbouw van de transmissienetten voor elektriciteit en gas, zal zowel *ex ante* als *ex post* bijzondere aandacht worden besteed aan de geplande projecten, aan de relevantie ervan en aan hun concrete realisatie door de netbeheerders.

Zoals eerder vermeld, brengt de verwezenlijking van grote infrastructuurprojecten verschillende vormen van schade met zich mee. De CREG zal specifiek nagaan of de voorziene bedragen voor de vergoeding redelijkerwijs in verhouding zijn met de investeringsportefeuille. Verwacht wordt dat de twee betrokken partijen blijk geven van de rationaliteit die zich opdringt in hun verzoeken tot schadeloosstelling en schadevergoeding.

Binnen de Europese context zal de CREG de nodige maatregelen treffen om de verwezenlijking van de bovenvermelde projecten mogelijk te maken (zie punt 3.2.1).

3.3.3. Lijst van deliverables voor het jaar 2018

Deliverable	Beschrijving	Einddatum	As – Doelstelling
3.3.2.	Controle van de jaarlijkse tariefverslagen (Elia; ex post), met inbegrip van de saldi van de beheerbare en niet-beheerbare kosten en de toeslagen	Q2	Gereguleerde activiteiten – Vaststellen van de nettarieven
3.3.2.	Beslissingen met betrekking tot de tarieven voor de openbare dienstverplichting 2019 (ODV) en de toeslagen voor het jaar 2019	Q4	Gereguleerde activiteiten – Vaststellen van de nettarieven
3.3.2.	Beslissing met betrekking tot de vaststelling van de te verwezenlijken doelstellingen in 2019 in het kader van de aan de CREG overgelaten stimuleringsmaatregel zoals bedoeld in artikel 27 (discretionaire incentive) van de tariefmethodologie	Q2	Gereguleerde activiteiten – Vaststellen van de nettarieven
3.3.2.	Beslissing over de doelstellingen die Elia in 2019 moet behalen in het kader van de stimulans voor de markintegratie zoals bedoeld in artikel 24, §1- 2) en §3 van de tariefmethodologie	Q2	Gereguleerde activiteiten – Vaststellen van de nettarieven
3.3.2.	Voorlopig rapport over de bedragen die de CREG van plan is toe te wijzen voor het exploitatiejaar 2018 met betrekking	Q4	Gereguleerde activiteiten –

	tot de bij artikel 23 van de tariefmethodologie beoogde incentives. (Stimulansen gericht op de bevordering van de marktintegratie en van de bevoorradingszekerheid, op de verbetering van de kwaliteit van de prestaties, op een passend niveau van onderzoek en ontwikkeling en op de discretionaire incentives).		Vaststellen van de nettarieven
3.3.2.	Toezicht houden op de correcte toepassing van de nieuwe tariefmethodologie (elektriciteit)	Q2-Q3	Gereguleerde activiteiten – Vaststellen van de nettarieven
3.3.2.	Aanpassing en/of herziening van de tariefbeslissingen (ex ante; elektriciteit) (bij nieuwe diensten, aanpassing van diensten of wijziging van de wet, bijv. tarief voor opslag)	Q2 & Q4	Gereguleerde activiteiten – Vaststellen van de nettarieven
3.3.2.	Aanpassing en/of herziening van de tariefbeslissingen (ex ante; elektriciteit) (bij nieuwe diensten, aanpassing van diensten of wijziging van de wet, bijv. MOG-tarief)	Q2 & Q4	Gereguleerde activiteiten – Vaststellen van de nettarieven
3.3.2.	Aanpassing en/of herziening van de tariefbeslissingen (ex ante; elektriciteit) (bij nieuwe diensten, aanpassing van diensten of wijziging van de wet, bijv. een tariefwijziging voor elektro-intensieve gebruikers)	Q2 & Q4	Gereguleerde activiteiten – Vaststellen van de nettarieven
3.3.2.	Opvolging van de boekhouding (elektriciteit en aardgas)	Q4	Gereguleerde activiteiten – Vaststellen van de nettarieven
3.3.2.	Beroepsprocedures van de samenstelling van het dossier tot de toepassing van de rechterlijke beslissing (elektriciteit)	<i>Ad hoc</i>	Gereguleerde activiteiten – Vaststellen van de nettarieven
3.3.2.	Overleg met Elia en openbare raadpleging voor het vastleggen van de tariefmethodologie voor Elia 2020-2023	Q2	Gereguleerde activiteiten – Vaststellen van de nettarieven
3.3.2	Sluiten van een nieuw akkoord met Elia over de procedure voor het indienen en goedkeuren van voorstellen voor het transport van elektriciteit	Q2	Gereguleerde activiteiten – Vaststellen van de nettarieven
3.3.2.	Controle van de jaarlijkse tariefverslagen (Fluxys Belgium), met inbegrip van de beslissing over de saldi van de beheersbare en niet-beheersbare kosten	Q2	Gereguleerde activiteiten – Vaststellen van de nettarieven

3.3.2.	Controle van de jaarlijkse tariefverslagen, met inbegrip van de beslissing over de saldi (Fluxys LNG)	Q2	Gereguleerde activiteiten – Vaststellen van de nettarieven
3.3.2.	Toezicht houden op de correcte toepassing van de tariefmethodologie (aardgas)	Q2-Q3	Gereguleerde activiteiten – Vaststellen van de nettarieven
3.3.2.	Aanpassing en/of herziening van de tariefbeslissingen (bijv. bij een samenvoeging van zones) (aardgas)	Q2 & Q4	Gereguleerde activiteiten – Vaststellen van de nettarieven
3.3.2.	Beroepsprocedures van de samenstelling van het dossier tot de toepassing van de rechterlijke beslissing (aardgas)	<i>Ad hoc</i>	Gereguleerde activiteiten – Vaststellen van de nettarieven
3.3.2.	De regularisatierekening van de transmissie- en opslagactiviteit transparant maken met het oog op de informatie aan de marktspelers	Q2	Gereguleerde activiteiten – Vaststellen van de nettarieven
3.3.2.	Een nieuwe waarde vaststellen voor de kleine aanpassing en/of neutraliseringsheffing	Q1	Gereguleerde activiteiten – Vaststellen van de nettarieven
3.3.2.	Overleg met Fluxys Belgium en openbare raadpleging om de Fluxys 2020-2023 tariefmethode vast te stellen om in voorkomend geval rekening te houden met de Europese tariefcodes	Q2	Gereguleerde activiteiten – Vaststellen van de nettarieven
3.3.2.	Sluiten van een nieuw akkoord met Fluxys Belgium over de procedure voor het indienen en goedkeuren van tariefvoorstellen om rekening te houden met de Europese netwerkcode voor de harmonisatie van de tariefstructuren voor het vervoer van aardgas	Q2	Gereguleerde activiteiten – Vaststellen van de nettarieven
3.3.2.	Opvolging van de implementatie van de nieuwe tariefmethode van Interconnector (Verenigd Koninkrijk)	Q2	Gereguleerde activiteiten – Vaststellen van de nettarieven

3.4. **THEMA 9: ONTWIKKELING EN OMKADERING VAN DE MARKT VAN DE ONDERSTEUNENDE DIENSTEN EN DE STRATEGISCHE RESERVE (ELEKTRICITEIT)**

3.4.1. Doelstellingen van de CREG

- *De markt van de ondersteunende diensten ontwikkelen en omkaderen*

De CREG wenst de specifieke markt van de ondersteunende diensten en de *balancing* te ontwikkelen, zodat de onevenwichten van de regelzone aan een optimale kostprijs kunnen worden gecompenseerd en er een maximaal aantal spelers aan kan deelnemen, zowel op het gebied van productie als op het gebied van het beheer van de elektriciteitsvraag en de opslag.

De CREG zal de sinds 2016 door Elia geleverde inspanningen van dichtbij volgen en voortzetten om het compensatiesysteem van de kwartieronevenwichten te doen evolueren. Deze inspanningen betreffen elk type reserve (primaire, secundaire en tertiaire). Ze worden ontwikkeld in de zin van een progressieve Europese integratie van de diensten, een toename van het deel van de kortetermijnproducten en de verdere openstelling van de actieve vermogensreserveproducten voor nieuwe hulpmiddelen die niet onder een CIPU-contract tussen Elia en de dienstverlener vallen, zoals de vraag, de kleinschaligere productie, met inbegrip van de gedecentraliseerde productie, en de batterijen. Deze ontwikkelingen, waarbij de levering van deze diensten technologisch neutraler en het afsluiten van contracten met betrekking tot de diensten dicht bij de leveringsperiode worden opgevat, maken deel uit van een globaal project van Elia dat vanaf 2016 over meerdere jaren wordt uitgevoerd.

Bovendien zal de CREG in 2018 bijzondere aandacht besteden aan de evolutie van het *bid ladder*-platform door Elia. De ontwikkeling van dit platform en vooral de openstelling ervan voor de middelen die niet onder een CIPU-contract vallen en die het voorwerp uitmaken van een energieoverdracht, zullen sterk beïnvloed worden door wat voorgeschreven wordt door de recentelijk goedgekeurde wet van 13 juli 2017³⁹.

De analyse van de resultaten van de aanbesteding voor de verstrekking van de dienst voor de regeling van de spanning en voor de reactieve energie in 2016 en in het eerste semester van 2017 heeft een sterke toename van de regelbehoeften alsook een stagnering van de beschikbare middelen aangetoond. Het nieuwe marktmechanisme dat sinds 1 januari 2016 van toepassing is, lijkt aangepast aan deze evolutie van de behoeften. De ontwikkelingen die er echter langs de kant van het productiepark verwacht worden en de behoeften aan actieve regeling, maken dat er oplossingen gevonden dienen te worden om deze dienstverlening te bestendigen en tegelijkertijd de kosten tot een minimum te beperken.

Het is in deze context dat de CREG een door Elia uit te voeren studie voorzien heeft in het kader van de discretionaire incentives (zie 3.4.2 *hieronder*) met betrekking tot de dienst voor de regeling van de spanning en voor de reactieve energie. Deze studie moet het mogelijk maken om verschillende toekomstige configuraties van de dienst te identificeren, die vanaf 1 januari 2020 van toepassing zal zijn, in een optiek van een technisch-economisch optimum op lange termijn. De studie moet onder andere de volgende aspecten behandelen:

- de behoeften;
- de deelname van nieuwe soorten actoren;
- de eventuele impact van de ontwikkeling van de regelgeving zowel op nationaal als op Europees niveau.

In 2018 zal Elia daarnaast ook een studie uitvoeren naar de Black-start-dienst (eveneens in het kader van de discretionaire incentives (zie 3.4.2 *hieronder*)). Deze studie zal uit een algemene denkoefening over de Black-start-dienst bestaan en zal met name betrekking hebben op de volgende elementen:

- de behoeften;
- het eilandbedrijf van de eenheden aangesloten op het Elia-net;
- de eventuele impact van de ontwikkeling van de regelgeving zowel op nationaal als op Europees niveau.

³⁹ Wet van 13 juli 2017 tot wijziging van de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt, om de flexibiliteit van de vraag, alsook de opslag van elektriciteit te verbeteren, B.S. 19 juli 2017, p. 73467-73469.

De studie zal ook de marktmodellen of modellen voor de levering van de dienst in de Europese landen analyseren, met inbegrip van de middelen die de dienst leveren. De studie moet aanbevelingen bevatten voor een evolutie van de dienst en/of het marktmechanisme met het oog op een toepassing ervan vanaf 1 januari 2021.

➤ *De strategische reserve*

In 2018 zal de CREG:

- de wettelijke taken die haar worden toegewezen volbrengen, te weten de goedkeuring van de werkingsregels en van het tariefvoorstel met betrekking tot de openbare dienstverplichting (ODV) "strategische reserve" voor 2019 en het uitbrengen van een advies met betrekking tot de al dan niet manifeste onredelijkheid van de prijzen van de ingediende offertes in het kader van een aanbesteding voor de aanleg van de strategische reserve;
- erop toezien dat de door Elia in overweging genomen methodologie en de hypothesen om het volume te bepalen van de strategische reserve vanaf 2019, zodanig zijn bepaald dat de behoefte niet te hoog wordt ingeschat en de consument niet opdraait voor de onnodige kosten wat betreft de doelstelling van bevoorradingszekerheid;
- in samenwerking met Elia nadenken over de aan te brengen wijzigingen in de werkingsregels van de strategische reserve zodat de doeltreffendheid ervan wordt verbeterd en de kosten ervan worden verminderd;
- blijven nadenken over de evolutie van het mechanisme teneinde haar bijdrage tot de bevoorradingszekerheid van het land te optimaliseren; en
- in voorkomend geval, de evaluatiecriteria van de redelijkheid van de prijs van de offertes aanscherpen om de transparantie voor de marktpelers die wensen deel te nemen aan de aanbesteding te verhogen.

3.4.2. Uit te voeren activiteiten

➤ *De markt van de ondersteunende diensten ontwikkelen en omkaderen*

In het kader van de vaststelling van de volumes van de primaire, secundaire en tertiaire reserve dient Elia elk jaar een voorstel voor het volgende jaar ter goedkeuring in bij de CREG. In 2018 zal de CREG het ontvangen voorstel analyseren en, in voorkomend geval, goedkeuren. Op nationaal niveau zal de CREG de regels met betrekking tot het evenwicht, de volumes en de kosten van de ondersteunende diensten blijven evalueren en indien nodig aanpassen.

In 2018 zal de CREG de door Elia ingediende voorstellen met betrekking tot de aanpassing van de marktwerkingsregels voor de compensatie van de kwartieronevenwichten analyseren en in voorkomend geval goedkeuren.

De CREG zal eveneens de opvolging van de in 2016 en 2017 genomen beslissingen waarborgen, die in 2018 hun effect beginnen te hebben of voortzetten. Voorts zal de CREG de resultaten van de kortetermijnveilingen voor de primaire, secundaire en tertiaire reserve analyseren, zowel wat betreft de beschikbaarheid van de ingediende offertes als voor wat betreft de aangeboden prijzen. Bijzondere aandacht zal worden besteed aan de tertiaire reserves standaard en flex waarvan het volledige volume vanaf 1 januari 2018 geveild zal worden, gezien de verdwijning van het tertiaire-reserveproduct van de onderbreekbare afnames.

In 2018 zal de CREG als waarnemer blijven deelnemen aan de activiteiten van de *Working Group Balancing* van de *User's Group* van Elia en van haar *taskforce "Bid Ladder"* met betrekking tot de

ontwikkeling van de marktregels voor de compensatie van de kwartieronevenwichten en haar *taskforce* "ICAROS" betreffende de aanpassing van het CIPU-concept aan de nieuwe Europese netwerkcodes en de uitbreiding ervan tot de decentrale vraagmiddelen. Ook zal de CREG haar deelname aan de *taskforce* (voordien *workstream*) *Electricity Balancing* van ACER over de *Balancing Guideline* (netwerkkode) voortzetten, voornamelijk dan met betrekking tot de implementatie.

De CREG zal bovendien haar inspanningen opdrijven voor de opvolging van pilootprojecten op het gebied van de compensatie van de onevenwichten, zowel op nationaal als op Europees niveau (zie thema 12).

De CREG volgt van erg dichtbij de huidige initiatieven die gericht zijn op de verwezenlijking van de Europese integratie van de *balancings*systemen. De gevolgen van de inwerkingtreding van een Europese netwerkkode met betrekking tot de *balancing* voorzien voor eind 2017, onder meer de goedkeuring van nieuwe regels⁴⁰ ter zake, zullen de komende jaren van dichtbij worden gevolgd en ondersteund door de CREG. Op nationaal niveau zal de CREG de regels met betrekking tot het evenwicht, de volumes en de kosten van de ondersteunende diensten (zie thema 8) blijven evalueren en indien nodig aanpassen.

Naast de behoefte aan een geleidelijke doorvoering op nationaal of Europees niveau van mechanismen zoals *intraday* NWE (*North West European Region*) tekenen zich eveneens op het gebied van het evenwicht en van het ontwerp van de elektriciteitsmarkt nog andere uitdagingen af:

- de opvolging van pilootprojecten en andere projecten op het gebied van evenwicht, zowel op nationaal als op Europees niveau, en de voorbereiding van de goedkeuring van de *Coordinated Balancing Areas* (CoBA); op Europees niveau betreffen deze projecten hoofdzakelijk de doorvoering van een internationale samenwerking tussen West-Europese landen (voornamelijk België, Nederland, Duitsland en Oostenrijk), zowel voor de primaire reserve als voor de automatische secundaire reserve en de manuele tertiaire reserve;
- de komst van nieuwe spelers op de productiemarkt en hun deelname aan de ondersteunende diensten; en
- de participatie van de vraag aan de bijkomende diensten.

De aan de CREG overgelaten stimuleringsmaatregelen ("incentives"), zoals voorzien in artikel 27 van de tariefmethodologie voor de periode 2016-2019, werden voor het jaar 2018 gedefinieerd in de beslissing van de CREG (B)658E45 van 29 juni 2017.

De vrije discretionaire stimuleringsmaatregelen voor 2018 betreffen de volgende door Elia te ontwikkelen projecten:

- dienst voor de regeling van de spanning en voor de reactieve energie;
- black-start;
- openstelling van de R2 voor alle middelen;
- selectieve afschakeling;
- *scarcity pricing*;
- dynamische aankoop van de reserves; en
- afzonderlijke aankoop van FCR- en aFRR-reserves.

In de loop van het jaar 2018 zal de CREG de uitvoering van deze projecten door Elia verifiëren en, indien nodig, bevorderen, rekening houdend met de hierboven vermelde beslissing.

⁴⁰ Voorstel van nieuwe regels ("*Terms and Conditions*") door de netbeheerder die goedgekeurd moeten worden door de regulator op nationaal niveau en die welke voorgesteld werden door de betrokken netbeheerders en goedgekeurd moeten worden door de betrokken regulatoren op internationaal niveau.

Voor de verschillende ondersteunende diensten en in het bijzonder voor de Black-Start-dienst en de dienst voor de regeling van de spanning en voor de reactieve energie zal de CREG blijven waken over de redelijkheid van de kosten, in overleg met de leveranciers van deze diensten, Elia en het DG Energie. Zo zal de CREG met name het rapport van Elia analyseren over de geboden prijzen voor de verstrekking van de dienst voor de regeling van de spanning en voor de reactieve energie in 2019.

➤ *De strategische reserve*

In 2018 zal de CREG:

- een beslissing nemen omtrent de werkingsregels voor de strategische reserve voor de winterperiode 2018/2019;
- een beslissing nemen omtrent het tarief 2019 van de openbare dienstverplichting (ODV) "strategische reserve";
- een beslissing nemen omtrent de saldi "strategische reserve" van 2017;
- de gehanteerde principes publiceren voor de analyse van de redelijkheidscriteria van de prijs van de ingediende offertes in het kader van een aanbesteding voor de aanleg van een strategische reserve;
- de al dan niet manifeste onredelijkheid evalueren van de prijs van de offertes die werden ontvangen in het kader van een eventuele aanbesteding voor het aanleggen van een strategische reserve vanaf de winter 2018/2019 en een advies overmaken aan de Minister van Energie;
- het verslag van Elia analyseren over de evaluatie van het volume van de aan te leggen strategische reserve voor de winterperiodes vanaf de winter 2019/2020 en opmerkingen formuleren als antwoord op de door Elia georganiseerde openbare raadpleging;
- het gebruik van de strategische reserve door Elia monitoren met bijzondere aandacht voor de relevantie van de activeringen en de kosten;
- in voorkomend geval een voorstel tot ontwikkeling van het mechanisme van de strategische reserve publiceren.

Voor sommige van deze taken zal al dan niet een aanbesteding moeten worden gelanceerd voor de winter 2018/2019.

➤ *De dienst voor het beheer van de congesties en de reactieve energie*

In 2018 zal de CREG de al dan niet manifeste onredelijkheid evalueren van de prijs van de offertes die werden ontvangen in het kader van de aanbesteding voor het jaar 2019 en zal ze een rapport overmaken aan de Minister van Energie.

In voorkomend geval zal de CREG adviezen formuleren over de eventuele ontwerpen van koninklijk besluit, opgesteld met het oog op een oplegging van prijs- en volumevoorwaarden aan de betrokken leveranciers, in toepassing van de procedure beschreven bij artikel 12^{quinqies} van de elektriciteitswet.

3.4.3. Lijst van deliverables voor het jaar 2018

Deliverable	Beschrijving	Einddatum	As – Doelstelling
3.4.2.	Verslag over de offertes voor de spanningsregelingsdienst in 2019	Q3	Gereguleerde activiteiten – De markt van de

			ondersteunende diensten ontwikkelen en omkaderen
3.4.2.	Antwoord op de openbare raadpleging met betrekking tot de evaluatie van de behoefte aan "strategische reserve" vanaf 2019/2020	Q2	Gereguleerde activiteiten – Strategische reserve
3.4.2.	Beslissing met betrekking tot de ODV "strategische reserve" 2019	Q4	Gereguleerde activiteiten – Strategische reserve
3.4.2.	Beslissing met betrekking tot de saldi van de strategische reserve 2017	Q2	Gereguleerde activiteiten – Strategische reserve
3.4.2.	In voorkomend geval, het opstellen van een advies met betrekking tot de al dan niet manifeste onredelijkheid van de offertes voor deelname aan de strategische reserve	Q3	Gereguleerde activiteiten – Strategische reserve
3.4.2.	Beslissing met betrekking tot de werkingsregels van de strategische reserve voor de winter 2018/2019	Q2	Gereguleerde activiteiten – Strategische reserve
3.4.2.	Beslissing omtrent de vraag tot goedkeuring van de evaluatiemethode voor en de bepaling van het vermogen van de primaire, secundaire en tertiaire reserve voor 2019	<i>Ad hoc</i> (Hangt af van de datum van indiening van het voorstel van Elia)	Gereguleerde activiteiten – De markt van de ondersteunende diensten ontwikkelen en omkaderen
3.4.2.	Beslissingen omtrent het voorstel van de N.V. Elia System Operator met betrekking tot de aanpassing van de werkingsregels van de markt in verband met de compensatie van de kwartieronevenwichten	<i>Ad hoc</i> (waarschijnlijk verschillende beslissingen per jaar, waaronder minstens één beslissing in Q1 over de implementatie van de energieoverdracht bij de tertiaire reserves; de data hangen af van de data waarop Elia de voorstellen indient)	Gereguleerde activiteiten – De markt van de ondersteunende diensten ontwikkelen en omkaderen

3.5. THEMA 10: SAMENWERKEN MET INSTANTIES OP EUROPEES EN INTERNATIONAAL NIVEAU

3.5.1. Doelstellingen van de CREG

In het kader van de bepalingen van het Derde Energiepakket en teneinde de gereguleerde activiteiten van de binnenlandse energiemarkt door te voeren, zal de CREG op Europees niveau nauw blijven samenwerken en overleggen met ACER en de CEER.

Van de Europese thema's inzake regulering waaraan de CREG in 2018 bijzondere aandacht zal besteden, vermelden we de verwezenlijking van de eengemaakte binnenlandse energiemarkt met o.a. de doorvoering van de netwerkcodes en de richtsnoeren, de koppeling van de regionale markten (zie ook thema 7), de opvolging en de analyse van projecten van algemeen belang (*Projects of Common Interest* of *PCI*) in het kader van de richtsnoeren voor de trans-Europese energie infrastructuur en de controle van de door ENTSO-E en ENTSO-G gepubliceerde tienjarige ontwikkelingsplannen.

Een verdere opvolging dient te gebeuren van de toekomstige verordeningen en richtlijnen op het gebied van energie die de Europese Commissie eind 2016 als *Clean Energy for All Package* heeft gepubliceerd. Prioritaire aandachtspunten zijn de aspecten gerelateerd aan "*Energy Market Design*" en "*Governance, ACER en regelgevend kader*". Het werk dat de CREG op dit gebied verricht, wordt gecoördineerd met de gewestelijke regulatoren voor de materies die onder hun bevoegdheid vallen en met de overige bevoegde autoriteiten op federaal niveau. De CREG zal zich tevens proactief blijven inspannen binnen CEER en ACER.

De CREG zal in 2018 een actieve rol spelen binnen ACER en de CEER ter bevordering van een stabiel en efficiënt regelgevend kader. Binnen het gereguleerde kader waarin deze activiteiten worden uitgevoerd, neemt de CREG in de werkgroepen en *taskforces* een positie in die haar in staat stelt een zekere invloed uit te oefenen op de uitgevoerde analyses. Zo is de CREG belast met het vicevoorzitterschap van de Gas Werkgroep van de CEER en ACER, en met het medevoorzitterschap van de *Future Policy Task Force*.

Net als in 2017 zal de CREG haar inspanningen met betrekking tot de implementatie van de richtsnoeren volgend uit de Verordening 714/2009 (d.w.z. de CACM Guidelines, de FCA Guidelines, ...) verderzetten. De coördinatie met andere regulatoren, de transmissienetbeheerders en de benoemde elektriciteitsmarktbeheerders volgt rechtstreeks uit de bepalingen in artikel 9 van de Verordening (EU) 2015/1222 (CACM Guidelines) en artikel 4 van de Verordening (EU) 2016/1719 (FCA Guidelines). De implementatie van deze voorwaarden en methodologieën heeft de verwezenlijking van de eenvormige *day-ahead*- en *intraday*koppeling binnen Europa tot doel.

3.5.2. Uit te voeren activiteiten

➤ Governance, ACER en regulatorisch kader

Binnen de *CEER Regulatory Benchmarking Work Stream* (RBM WS) wordt verder onderzoek gedaan naar alle aspecten van de *governance* van NRA's.

De CREG zal bijkomend de verdere Europese discussie opvolgen rond de aanpassing van de verordening 713/2009 tot oprichting van ACER. De toekomstige rol en de bevoegdheden van de nationale regulatoren binnen ACER (in werkgroepen en *Board of Regulators*), en de nieuwe taken die in de toekomst aan ACER zullen worden toevertrouwd, kunnen een grote impact hebben op het werk en het functioneren van de CREG. Ofschoon de Europese Commissie haar voorstellen reeds

gepubliceerd heeft eind 2016 onder de noemer van het *Clean Energy for All Package*, dienen het Europees Parlement en de Europese Raad hun visie in 2018 nog kenbaar te maken. De CREG zal advies verstrekken aan die organisaties over de rol en het belang van de onafhankelijke regulator.

Specifiek binnen CEER zal de CREG de *lead* nemen in het schrijven van een rapport dat de status opmaakt van de ontwikkelingen in de certificering van de TNB's op nationaal niveau, evenals een analyse van de mogelijke impact van de regelgevende voorstellen vervat in het "*Clean Energy for All Package*" op *unbundling*.

➤ *Aanpassing van de eengemaakte interne energiemarkt*

De CREG zal in het kader van de uitvoering van het luik "*Energy Market Design*" van de publicatie van de Europese Commissie toezien op de uitwerking van de volgende drie principes:

- efficiënte en duurzame investeringen: bij het opstellen van de principes voor het marktontwerp moeten de activiteiten van de CREG het mogelijk maken doeltreffende investeringssignalen te geven om een veilige, duurzame en in de toekomst betaalbare voorziening te waarborgen. Bovendien moet de activiteit van de regulator duidelijk aansluiten op de ontwikkeling van de geïntegreerde markten. Het regulatorisch kader en de politieke oriëntatie moeten de markt eveneens in de mogelijkheid stellen doeltreffend tegemoet te komen aan de gewenste milieudoelstellingen;
- efficiënte werking van het energiesysteem: de consument is gebaat bij het doeltreffende gebruik van de bestaande en toekomstige infrastructuur in het volledige systeem (netten en productie/last). De regelgevende kaders moeten het goede signaal geven voor een economische verdeling en doeltreffende exploitatie via het systeem;
- competitieve markten die werken in het belang van de consumenten: competitieve markten kunnen de meest doeltreffende resultaten opleveren (voor lagere facturen zorgen dan anders) en zijn in het algemeen het meest afdoende mechanisme om de vraag van de consument te doen overeenstemmen met de levering van de producenten. Goed werkende groothandelsmarkten zijn belangrijk voor een goede werking van de kleinhandelsmarkten. De concurrentie moet op die manier rekening houden met alle termijnen, marktsegmenten en producten.

Deze drie principes zouden de basis moeten vormen van elke beslissing in verband met het beleid waaraan de CREG deelneemt.

➤ *Richtsnoeren voor de trans-Europese energie-infrastructuur*

De CREG is voorstander van een efficiënte energie-infrastructuur, die het vrije verkeer van energie over de grenzen en het transport van nieuwe energiebronnen waarborgt, waardoor de handel in energie en de bevoorradingszekerheid worden verbeterd voor de ondernemingen en consumenten in de Europese Unie.

De CREG zal de *North-South Interconnections (NSI) West Gas Regional Group*, de *North-South Interconnections (NSI) West Electricity Regional Group* en de *Northern Seas Offshore Grid (NSOG) Electricity Regional Group* van de Europese Commissie blijven steunen in het kader van de doorvoering en de controle van de TEN-E-verordening (verordening 347/2013⁴¹) en de selectie en monitoring van projecten van gemeenschappelijk belang.

⁴¹ Verordening (EU) nr. 347/2013 van het Europees Parlement en van de Raad van 17 april 2013 betreffende richtsnoeren voor de trans-Europese energie-infrastructuur en tot intrekking van Beschikking nr. 1364/2006/EG en tot wijziging van de Verordeningen (EG) nr. 713/2009, (EG) nr. 714/2009 en (EG) nr. 715/2009.

In deze context en met name wat betreft de Belgische PCI's, zal de CREG blijven deelnemen aan de verschillende Europese regionale werkgroepen op dit gebied. Deze werkgroepen verstrekken adviezen met betrekking tot de selectie en de monitoring van de PCI's teneinde de projecten die het algemeen belang dienen, te ondersteunen. De CREG zal bovendien de invoering van de (grensoverschrijdende) ondersteuningsmaatregelen op Europees niveau moeten volgen. Zij overlegt hiervoor met de regelgevende instanties van de buurlanden voor wat betreft de uitwerking van een eventuele grensoverschrijdende toewijzing van investeringskosten voor projecten die netto baten opleveren over de grenzen heen. Deze beslissingen worden genomen op het niveau van de betrokken regulatoren en zijn gebaseerd op een grensoverschrijdende kosten-batenanalyse.

➤ *Optimalisatie van de werking, de controle en het aanbod van infrastructuur*

Wat elektriciteit betreft, zal bijzondere aandacht worden besteed aan de toepassing van de nieuwe voorschriften inzake de grensoverschrijdende infrastructuur. Alle wijzigingen die de CREG aanbrengt in de regulatoire basisdocumenten en die hun oorsprong vinden in relevante discussies binnen het Europees kader, dienen continu te worden overlegd met de marktpelers.

Het betreft meer bepaald:

- de voorziene aanpassing van luik B van de bijlage bij verordening (EU) nr. 838/2010⁴² die de maximale waarde voor de toepassing van de injectietarieven van het net ten laste van de producenten (injectietarieven of G-tarieven) bevat;
- de opvolging van het ontwerp en de implementatie van het marktmodel voor het gebruik van de interconnecties met de buurlanden. Het capaciteitsaanbod kan hoofdzakelijk worden beïnvloed door het toegepaste marktmodel en de wisselwerking met de aangrenzende netten. De ontwerpvoorstellen kaderen in de CACM *Guidelines* en de CREG streeft ernaar te zorgen dat de voorstellen conform zijn met de Europese richtlijnen, in het bijzonder met verordening (EC) 714/2009. De controle gebeurt op basis van rapporten van TNB's en/of energiebeurzen, externe studies en eigen analyses op basis van monitoringdata;
- in het kader van het uitgevoerde werk bij ACER zal de CREG deelnemen aan de controle van de NEMO's (*Nominated Electricity Market Operators*, cf. artikel 4, (1), van verordening (EU) nr.2015/1222) en in het bijzonder van de operationele en boekhoudkundige scheiding van hun gereguleerde en commerciële activiteiten.

3.5.3. Lijst van deliverables voor het jaar 2018

Deliverable	Beschrijving	Einddatum	As – Doelstelling
3.5.2.	Deelname binnen CEER aan de deliverable voor 2018: " <i>Report on the unbundling and certification of TSO's - where are we now and what's new in the Clean Energy for All package?</i> "	Q2	Gereguleerde activiteiten – Samenwerking met de instanties op Europees en internationaal niveau
3.5.2.	Waken binnen de uitvoering van het deel " <i>Energy Market Design</i> " van de publicatie van de Europese Commissie, over de uitwerking van de basisprincipes bij de	2018	Gereguleerde activiteiten – Samenwerking met de instanties op Europees en internationaal niveau

⁴² Verordening (EU) nr. 838/2010 van de Commissie van 23 september 2010 betreffende de vaststelling van richtsnoeren met betrekking tot het vergoedingsmechanisme voor elektriciteitsstromen tussen transmissienetbeheerders en een gemeenschappelijke regelgevingsaanpak voor de transmissietarifiering.

	ontwikkeling van het " <i>Electricity Market Design</i> "		
3.5.2.	Opvolging van initiatieven gericht op de bouw van nieuwe voorzieningen die het aanbod van vervoerscapaciteit beïnvloeden	2018	Gereguleerde activiteiten – Samenwerking met de instanties op Europees en internationaal niveau
3.5.2.	De regelgeving met betrekking tot de grensoverschrijdende infrastructuur toepassen en opvolgen	Q4	Gereguleerde activiteiten – Samenwerking met de instanties op Europees en internationaal niveau
3.5.2.	De coördinatie tussen regulatoren, transmissienetbeheerders en benoemde elektriciteitsmarktbeheerders bevorderen en de implementatie van de CACM <i>Guideline</i> en FCA <i>Guideline</i> via goedgekeurde voorwaarden of methodologieën verzekeren	Q1-Q4	Gereguleerde activiteiten – Samenwerking met de instanties op Europees en internationaal niveau

4. AS NR. 3: ENERGIETRANSITIE, INTEGRATIE VAN DE HERNIEUWBARE ENERGIEBRONNEN EN HOGERE FLEXIBILITEITSBEHOEFTE

De energietransitie is momenteel een internationale, Europese en nationale prioriteit. Deze transitie dringt zich op als een dringend en onontbeerlijk antwoord op de huidige en toekomstige uitdagingen op het gebied van energie.

Deze transitie bestaat in de overgang van een ‘traditioneel’ centraal energiesysteem dat afhangt van fossiele brandstoffen naar een systeem dat steeds meer gebaseerd is op hernieuwbare energiebronnen, met een grote diversiteit en een geringe voorspelbaarheid. Dit houdt ook een aanzienlijke wijziging in het gedrag in teneinde de potentiële energiebesparingen te benutten en meer energie-efficiëntie te verwezenlijken.

Uit hoofde van de verbintenissen van de Europese Unie in het kader van het Klimaat- en Energiepakket voor 2020 (namelijk de 20/20/20-doelstellingen van de Europese Unie)⁴³ en van het Klimaat- en Energiekader voor 2030 (namelijk de 40/27/27-doelstellingen)⁴⁴, werkt België aan de overgang naar een steeds meer decentrale energieproductie op basis van hernieuwbare bronnen en dit met alle gevolgen die dit inhoudt voor het systeem en het elektriciteitsnet in België.

Rekening houdend met haar bevoegdheden en prerogatieven, zal de CREG deze problematiek van dichtbij blijven volgen, zowel op Europees als op nationaal niveau, en initiatieven blijven nemen of de nodige maatregelen blijven voorstellen om ervoor te zorgen dat deze ontwikkeling in de beste omstandigheden voor de eindconsument verloopt, in overeenstemming met de tendensen van het algemene Europese en Belgische energiebeleid.

⁴³ https://ec.europa.eu/clima/policies/strategies/2020_nl.

⁴⁴ https://ec.europa.eu/clima/policies/strategies/2030_nl.

4.1. THEMA 11: BEVORDEREN VAN EEN MAXIMALE UITBOUW VAN FLEXIBILITEIT OP DE BELGISCHE MARKT

4.1.1. Doelstellingen van de CREG

Hoewel de variabiliteit en onzekerheid intrinsieke eigenschappen zijn van elk energiesysteem, gaat de integratie van de hernieuwbare energiebronnen, die vaak intermitterend zijn, hand in hand met een toenemende flexibiliteitsbehoefte, zowel aan de aanbodzijde als aan de vraagzijde, om zowel de doeltreffendheid als de efficiëntie van dit proces te optimaliseren.

De flexibiliteit kan van verschillende bronnen afkomstig zijn: van de vraag, de opslag en de productie.

➤ *Vraagflexibiliteit*

In een systeem waarin de intermitterende productiemiddelen sterk toenemen, zouden de prijsspieken kunnen worden uitgevlakt en de operationele netveiligheid en de bevoorradingszekerheid van het systeem kunnen worden verhoogd door een verhoging van de flexibiliteit van de vraag, wat ook een gunstig effect zou hebben op de werking van de markt. Daarom acht de CREG het van belang om de deelname van de vraag aan de verschillende elektriciteitsmarkten te bevorderen.

Conform artikel 23, §1, 5°*bis* van de elektriciteitswet dient de CREG bovendien alle redelijke maatregelen te nemen om vraagzijdemiddelen, zoals vraagrespons, aan te moedigen om op dezelfde wijze als de productiemiddelen deel te nemen aan de groothandelsmarkt.

De CREG heeft na een proces dat begon in september 2015 en na een uitgebreide raadpleging van de marktspelers dan ook oplossingen voorgesteld om de belemmeringen voor deelname van de vraag aan de markten die tot haar bevoegdheden behoren, weg te nemen:

- voorstel tot marktmodel om de energieoverdracht mogelijk te maken en voorstel tot aanpassing van het wettelijke kader voor de implementatie ervan;
- voorstel tot aanpassing van bepaalde producten van de transmissienetbeheerder;
- voorstel tot verbetering van de toegang tot de *day-ahead*- en de *intraday*-markt.

Deze voorstellen leidden tot de goedkeuring van de wet van 13 juli 2017 tot wijziging van de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt, om de flexibiliteit van de vraag, alsook de opslag van elektriciteit te verbeteren. Deze wet kent de CREG nieuwe bevoegdheden toe, waarvan de uitoefeningsmodaliteiten bepaald en geïmplementeerd zullen moeten worden.

➤ *Opslag*

Wat betreft de opslag, vindt de CREG dat de opkomst van de nieuwe opslagtechnologieën moet worden gemonitord om zo enerzijds de liquiditeit van de markten van de ondersteunende diensten te verbeteren en anderzijds de intermitterende productie te begeleiden om de integratie ervan in het systeem te vergemakkelijken. De CREG zal het thema opslag en de nodige ontwikkelingen in de wetgeving blijven volgen.

➤ *Productie*

Wat betreft het aanbod, moet er uiteraard voldoende productiecapaciteit beschikbaar zijn, maar deze moet eveneens voldoende snel ter beschikking kunnen worden gesteld om (al dan niet voorziene) sterke schommelingen van de vraag en/of de productie te compenseren. Deze terbeschikkingstelling vereist doorgaans een snelle productievariatie van de eenheid, de mogelijkheid om de eenheid snel afwisselend te starten en te stoppen, en een groot en stabiel werkingsbereik van de eenheid.

4.1.2. Uit te voeren activiteiten

➤ *Aanmoedigen van meer flexibiliteit op de elektriciteitsmarkt*

In 2018 zal de CREG de flexibiliteit op verschillende vlakken blijven aanmoedigen.

Op het gebied van vraagflexibiliteit zal ze de nieuwe bevoegdheden uitoefenen, die haar toegekend werden door de wet van 13 juli 2017⁴⁵. In dat kader zal de CREG:

- op basis van het voorstel van de netbeheerder en na overleg met de bevoegde regionale instanties de regels voor de organisatie van de energieoverdracht vastleggen;
- na overleg met de marktspelers de na te leven regels bepalen in verband met de vergoeding voor de overgedragen energie, de formule ter bepaling van de standaardprijs voor de overdracht en de mechanismen inzake financiële en contractuele garanties die er van de dienstverlener van flexibiliteit verkregen moeten worden;
- de formule toepassen voor het bepalen van de standaard overdrachtprijs voor het geval de onderhandelingen tussen de marktspelers na raadpleging van deze laatste, niet het gewenste resultaat opleveren;
- een model opstellen met van toepassing zijnde standaardclausules tussen de dienstverlener van flexibiliteit en de leverancier bij gebrek aan een akkoord over de modaliteiten van hun contractuele relatie.

Rekening houdend met de gefaseerde uitrol van de energieoverdracht, in 2018, zal de CREG toezien op de correcte doorvoering ervan voor de offertes van R3, ongeacht of het vrije offertes (*bid ladder*-project dat sinds juli 2017 operationeel is) of offertes van contractuele reserve betreft. Ze zal de opvolging ervan verzekeren om, indien nodig te kunnen bijsturen op basis van de ervaring die gedurende de eerste implementatiemaanden wordt opgedaan.

Voorts zal de CREG ook de voorbereidende werken opvolgen die door Elia verricht worden met betrekking tot de energieoverdracht op de markten van de strategische reserve.

Anderzijds zal de CREG de tests en pilootprojecten blijven volgen die door Elia worden uitgevoerd om de uitbreiding van de markt van de ondersteunende diensten en van de strategische reserve te bevorderen. De uitbreiding naar andere middelen dan de klassieke grote centrale productiemiddelen, betreft onder meer de kleinere productie- en opslagmiddelen en de deelname van de vraagmiddelen die op het Elia-net en de distributienetten aangesloten zijn. Tot slot zal de CREG de ontwikkeling van de markt van de opslagtechnologieën voor elektriciteit blijven volgen, onder meer technologieën die met beperkte en snel uitvoerbare investeringen toelaten om op korte termijn en efficiënt een antwoord te bieden op de snelle toename van de behoeften van het systeem op het gebied van ondersteunende diensten.

De CREG zal nauwlettend blijven toezien op de ontwikkeling van de Europese regelgeving in verband met de al dan niet specifieke status van de opslag als geïntegreerd hulpmiddel in de ter beschikking gestelde middelen van de markten om de goede werking ervan te waarborgen in het kader van de energietransitie.

De CREG zal in 2018 het ontwerp van een vergoedingsmechanisme voor de schaarsheid ("*scarcity pricing mechanism*") op basis van de ORDC-methode ("*Operational Reserve Demand Curve*") onderzoeken om een eventuele implementatie mogelijk te maken. De studie zal met name betrekking hebben op de interactie met de Belgische balancingmechanismen en met de marktkoppeling in D-1. Dit mechanisme, dat onder meer de flexibiliteit vergoedt, maakt een verbetering van de vergoeding

⁴⁵ Wet tot wijziging van de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt, om de flexibiliteit van de vraag, alsook de opslag van elektriciteit te verbeteren.

van de flexibele gaseenheden mogelijk. Aangezien het niet specifiek aan een welbepaalde technologie gekoppeld is, zal dit soort mechanisme de energietoevergang bovendien ook vergemakkelijken.

➤ *Aanmoedigen van meer flexibiliteit op de aardgasmarkt*

Om de nodige gascentrales voor de flexibiliteit van de elektriciteitsmarkt te verkrijgen, moet ook de flexibiliteit op de aardgasmarkt worden verbeterd. Dit proces houdt in dat er op de markt capaciteitsproducten op korte en lange termijn moeten worden ontwikkeld en voorgesteld, een vlotte toegang tot het net moet worden gewaarborgd en opslaginfrastructuur moet worden voorzien.

4.1.3. Lijst van deliverables voor het jaar 2018

Deliverable	Beschrijving	Einddatum	As – Doelstelling
4.1.2.	Beslissing in verband met de regels voor de organisatie van de energietoeverdracht via een dienstverlener van flexibiliteit	Q1	Energietoeverdracht, integratie van de hernieuwbare energiebronnen en hogere flexibiliteitsbehoeften – Bevorderen van een maximale uitbouw van de flexibiliteit op de Belgische markt
4.1.2.	Vastlegging van de regels in verband met de vergoeding voor de overgedragen energie, de formule ter bepaling van de standaardprijs voor de overdracht, de mechanismen inzake financiële en contractuele garanties die er van de dienstverlener van flexibiliteit verkregen moeten worden en opstelling van een model met van toepassing zijnde standaardclausules tussen de dienstverlener van flexibiliteit en de leverancier	Q1	Energietoeverdracht, integratie van de hernieuwbare energiebronnen en hogere flexibiliteitsbehoeften – Bevorderen van een maximale uitbouw van de flexibiliteit op de Belgische markt
4.1.2.	Studie naar het ontwerp van een <i>Scarcity Pricing</i> -mechanisme dat is aangepast aan België met het oog op een eventuele implementatie	2018	Energietoeverdracht, integratie van de hernieuwbare energiebronnen en hogere flexibiliteitsbehoeften – Bevorderen van een maximale uitbouw van de flexibiliteit op de Belgische markt

4.2. THEMA 12: OPVOLGEN VAN DE ONTWIKKELINGEN OP HET GEBIED VAN BEVOORRADINGSZEKERHEID

4.2.1. Doelstellingen van de CREG

De CREG zal de Algemene Directie Energie van de FOD Economie – de bevoegde instantie op het gebied van bevoorradingszekerheid sinds de wet van 8 januari 2012 – ondersteunen bij de uitoefening van haar wettelijke taken wat betreft de bevoorradingszekerheid. De CREG zal ook samenwerken en overleggen met de Algemene Directie Energie van de FOD Economie.

Bovendien zal de CREG in overeenstemming met de geldende wetgeving de ontwikkelingen op het gebied van bevoorradingszekerheid op de gas- en elektriciteitsmarkt waarborgen en haar rapporterings- en analysetaken op zich nemen.

De CREG zal de mogelijkheden om de evenwichtsverantwoordelijkheid van de ARP's uit te bouwen meer gedetailleerd bestuderen om de bevoorradingszekerheid te waarborgen.

In het kader van haar bevoegdheden inzake de strategische reserve zal de CREG haar reflectie over de evolutie van het mechanisme van strategische reserve voortzetten met het oog om de bijdrage van de strategische reserve aan de bevoorradingszekerheid te optimaliseren (zie punt 3.4.1. in thema 9).

De CREG zal verder de mogelijkheden bestuderen om de verantwoordelijkheid van de evenwichtsverantwoordelijken verder uit te breiden met het doel de bevoorradingszekerheid te bevorderen, onder meer door het uitwerken van mechanismes van selectieve afschakeling van consumenten.

4.2.2. Uit te voeren activiteiten

Einde 2017 verschijnt een Europese netwerkcode die de operationele veiligheid (netstabiliteit) van het elektriciteitssysteem regelt. De CREG is in principe verantwoordelijk voor de controle van de toepassing van deze netwerkcode naast de andere Europese netwerkcodes. Er wordt een reeks van taken opgelegd aan de transmissienetbeheerder volgens een specifiek tijdschema. Zo zal de transmissienetbeheerder Elia binnen 12 maanden na het in werking treden van de netwerkcode een '*defence plan*' ter bescherming van de netstabiliteit ter kennisgeving moeten voorleggen aan de CREG (dus voorzien in 2018). Verder zal de CREG haar nieuwe taken oplist en organiseren voor 2018 zodra deze netwerkcode wordt gepubliceerd.

Tegelijk wordt er gewerkt aan een andere gerelateerde Europese verordening over de '*risk-preparedness*' in de elektriciteitssector die in de loop van 2018 zal worden gepubliceerd. In principe zal de DG Energie bevoegd zijn voor de algemene implementatie van deze verordening, zoals het geval is voor de parallelle verordening voor aardgas (verordening (EU) nr. 994/2010), maar worden er tevens specifieke taken toegekend aan de nationale energieregulator. Hier geldt tevens dat de CREG haar nieuwe taken zal oplist en organiseren voor 2018 zodra deze verordening wordt gepubliceerd.

Op het gebied van elektriciteit zal de CREG in 2018 de volgende taken op zich nemen:

- in voorkomend geval zal de CREG haar volledige medewerking verlenen voor het tweejarige verslag met betrekking tot de bevoorradingszekerheid dat de Algemene Directie Energie moet opstellen in samenspraak met de CREG;
- ze zal desgevallend meewerken aan de prospectieve studie die door de Algemene Directie Energie om de vier jaar dient te worden aangepast;

- de CREG zal toezien op de investeringen in de productiecapaciteit om de bevoorradingszekerheid te waarborgen;
- de CREG zal kennisnemen van de definitieve of tijdelijke niet-geprogrammeerde uitdienstnemen van de installaties voor de productie van elektriciteit;
- de CREG zal de ontwikkelingen op Europees niveau met betrekking tot het vergoedingsmechanisme van de capaciteit (DG COMP – overheidssteun, beslissingen met betrekking tot de capaciteitsmechanismen in Frankrijk, Italië, Griekenland) en het gemeenschappelijke beheer van crisissituaties tussen aangrenzende landen (DG ENER) volgen;
- in voorkomend geval zal de CREG een advies verstrekken met betrekking tot het koninklijk besluit dat de procedure uitwerkt voor de voorafgaande informatieplicht voor niet-geprogrammeerde uitdienstnemen;
- ze zal voor de opvolging van het dossier met betrekking tot de uitbreiding van de verantwoordelijkheid van de evenwichtsverantwoordelijken zorgen, waarmee in 2017 begonnen werd.

Wat betreft aardgas, zal de CREG in 2018 de volgende taak op zich nemen:

- in uitvoering van artikel 15/13, § 1, van de gaswet, stelt de Algemene Directie Energie jaarlijks (in samenwerking met het Planbureau) in samenspraak met de CREG een verslag op over de opvolging van de bevoorradingszekerheid. Dit verslag wordt uiterlijk op 31 juli 2018 gepubliceerd en ingediend bij de Europese Commissie.

Zowel voor gas als voor elektriciteit blijft de CREG haar databanken aanvullen om de Belgische markt te volgen.

4.2.3. Lijst van deliverables voor het jaar 2018

Deliverable	Beschrijving	Einddatum	As – Doelstelling
4.2.2.	Opvolging van het dossier van de uitbreiding van de verantwoordelijkheden van de evenwichtsverantwoordelijken	2018	Energietransitie, integratie van de hernieuwbare energiebronnen en hogere flexibiliteitsbehoeften – Volgen van de ontwikkelingen op het gebied van bevoorradingszekerheid
4.2.2.	Nadenken over de aan te wenden middelen om de evenwichtsverantwoordelijkheid van de ARP uit te bouwen	2018	Energietransitie, integratie van de hernieuwbare energiebronnen en hogere flexibiliteitsbehoeften – Volgen van de ontwikkelingen op het gebied van bevoorradingszekerheid

4.3. THEMA 13: REGULEREN VAN DE OFFSHORE-ENERGIEMARKT

4.3.1. Doelstellingen van de CREG

In 2018 zal de CREG al haar wettelijke taken blijven vervullen om de *offshore*-markt te reguleren. De CREG neemt eveneens de taken op zich die haar werden toevertrouwd in het kader van het ondersteuningsmechanisme voor de opwekking van elektriciteit en de aansluiting van *offshore*-windmolenparken in overeenstemming met de elektriciteitswet en het koninklijk besluit van 16 juli 2002 betreffende de instelling van mechanismen voor de bevordering van elektriciteit opgewekt uit hernieuwbare energiebronnen (hierna "*koninklijk besluit van 16 juli 2002*").

Tegelijkertijd zal de CREG in 2018 zich blijven toeleggen op een aanpassing van de databank voor het beheer van de *offshore* groenestroomcertificaten. Omwille van de wijzigingen van het koninklijk besluit van 16 juli 2002 (en eventueel ook toekomstige wijzigingen) is het nodig te beschikken over een flexibele databank voor de *offshore* groenestroomcertificaten. In tegenstelling tot de groenestroomcertificaten met een minimumprijs toegekend aan C-Power, Belwind, Northwind en Nobelwind, kunnen de minimumprijzen van de groenestroomcertificaten van de te bouwen domeinconcessies per concessie (installatie) en per maand variëren. Momenteel biedt de huidige databank geen variabiliteit in de tijd voor de minimumprijs per groenestroomcertificaat. Er is bijgevolg een aanpassing vereist overeenkomstig artikel 13 van het koninklijk besluit van 16 juli 2002. Hierover loopt er op dit moment een project met als doel het kunnen beschikken over een informaticasysteem waarmee vanaf eind 2018 een "nieuwe versie" van groenestroomcertificaten toegekend kan worden.

De CREG zal voortgaan met het beheren van de databank van de garanties van oorsprong die werd ingesteld bij koninklijk besluit van 30 juli 2013. De uitgereikte garanties kunnen niet lokaal gebruikt worden en zijn dus enkel van nut als rekeninghouders ze naar andere domeinen kunnen transfereren. Om dit te blijven mogelijk maken, zal de CREG haar lidmaatschap bij de *Association of Issuing Bodies* (hierna "*AIB*") verderzetten. Dit vergt een actieve inbreng onder de vorm van deelname aan algemene vergaderingen en werkgroepen, verrichten van audits en tests, aanleveren van statistieken, enz. Als de IT-vereisten van AIB verscherpt worden (bv. overgang van mailbox naar webservice), dan zullen de systemen van de CREG mee moeten evolueren.

In 2017 werd officieel beslist dat de nog te bouwen Belgische *offshore* parken zich zullen aansluiten op het *Modular Offshore Grid*. De CREG zal in 2018 dan ook verder het regulatorisch kader voor het *Modular Offshore Grid* voor de netbeheerder uitwerken nadat alle wettelijke wijzigingen zijn gebeurd.

4.3.2. Uit te voeren activiteiten

De CREG zal, indien nodig, advies verlenen met betrekking tot eventuele verzoeken of voorstellen tot wijziging, verlenging, uitbreiding of overdracht van domeinconcessies of voorstellen tot wijziging van het koninklijk besluit van 16 juli 2002 formuleren.

Daarnaast zal de CREG zich ook bezighouden met enkele recurrente taken zoals:

- het beheer van garanties van oorsprong (met inbegrip van het geval per geval bestuderen van verzoeken tot registratie, toekenning en overdrachten);
- de maandelijkse controle van de netto *offshore*-windenergieproductie en de toekenning van de hieraan gekoppelde groenestroomcertificaten;
- de maandelijkse berekening van de minimum aankoopprijs van de groenestroomcertificaten (conform het koninklijk besluit van 16 juli 2002) op basis van de verschillende geldende ondersteuningssystemen en rekening houdende met het mechanisme van negatieve uren;

- de behandeling van de ingediende verzoeken tot tussenkomst in kader van de financiering van 25 miljoen euro voor de aansluiting van *offshore* windmolenparken.

Ook zal de CREG de evoluties op technisch, financieel en juridisch vlak blijven opvolgen voor offshore windenergie.

In 2018 zal de CREG zich toelagen op de ontwikkeling en de aanpassing van de gegevensbank voor het beheer en het verhandelen van de groenestroomcertificaten die door de CREG worden uitgereikt. Door de verschillende wettelijke wijzigingen is er immers nood aan meer flexibiliteit in de database voor het beheer van deze certificaten. De nieuwe database moet de aanmaak, de registratie en de overdracht van de groenestroomcertificaten, die uitgereikt worden aan de *offshore* parken die onder de verschillende ondersteuningsmechanismen vallen, mogelijk maken.

Tenslotte zal de CREG in 2018 de nodige beslissingen nemen in kader van de realisatie van de toekomstige *offshore* windmolenparken (zoals onder meer de goedkeuring van het aankoopcontract voor groenestroomcertificaten en het bepalen van het bedrag ter dekking van de kosten voor de aansluiting op het toekomstige *Modular Offshore Grid*) en van het *Modular Offshore Grid* (zoals de aanpassing van het regulatorisch kader voor de netbeheerder).

4.3.3. Lijst van deliverables voor het jaar 2018

Deliverable	Beschrijving	Einddatum	As – Doelstelling
4.3.2.	Advies met betrekking tot eventuele wijzigingen of eventuele overdrachten van domeinconcessies	<i>Ad hoc</i> (op vraag van de FOD)	Energietransitie, integratie van de hernieuwbare energiebronnen en hogere flexibiliteitsbehoeften – Reguleren van de <i>offshore</i> -energiemarkt
4.3.2.	Toekenning en overdracht van de garanties van oorsprong	<i>Ad hoc</i> (binnen de maand na aanvraag)	Energietransitie, integratie van de hernieuwbare energiebronnen en hogere flexibiliteitsbehoeften – Reguleren van de <i>offshore</i> -energiemarkt
4.3.2.	Registratie van de houders van garanties van oorsprong	<i>Ad hoc</i> (binnen de 3 maanden na de aanvraag)	Energietransitie, integratie van de hernieuwbare energiebronnen en hogere flexibiliteitsbehoeften – Reguleren van de <i>offshore</i> -energiemarkt
4.3.2.	Controle van de netto <i>offshore</i> -windenergieproductie en de toekenning van hieraan gekoppelde groenestroomcertificaten	Maandelijks (binnen de 3 maanden na de aanvraag)	Energietransitie, integratie van de hernieuwbare energiebronnen en hogere flexibiliteitsbehoeften – Reguleren van de <i>offshore</i> -energiemarkt
4.3.2.	Technisch, financieel en juridisch opvolgingsverslag van de laatste ontwikkelingen op het gebied van <i>offshore</i> -windenergie	2018	Energietransitie, integratie van de hernieuwbare energiebronnen en hogere flexibiliteitsbehoeften – De <i>offshore</i> -energiemarkt reguleren

4.3.2.	Berekening van de minimum aankoopprijs van de groenestroomcertificaten	Maandelijks	Energietransitie, integratie van de hernieuwbare energiebronnen en hogere flexibiliteitsbehoeften – Reguleren van de <i>offshore</i> -energiemarkt
4.3.2.	De ontwikkeling en de aanpassing van de databank voor het beheer en het verhandelen van de groenestroomcertificaten die door de CREG worden uitgereikt	2018	Energietransitie, integratie van de hernieuwbare energiebronnen en hogere flexibiliteitsbehoeften – Reguleren van de <i>offshore</i> -energiemarkt
4.3.2.	Behandeling van ingediende verzoeken tot tussenkomst in het kader van de door Elia gefinancierde bijdrage van 25 miljoen euro voor de aansluiting van <i>offshore</i> -windmolenparken via onderzeese kabels	<i>Ad hoc</i> (per concessie)	Energietransitie, integratie van de hernieuwbare energiebronnen en hogere flexibiliteitsbehoeften – Reguleren van de <i>offshore</i> -energiemarkt

4.4. **THEMA 14: BEVORDEREN VAN INNOVATIE IN HET BELANG VAN DE EINDCONSUMENT**

De CREG moet voortaan alle redelijke maatregelen treffen om de vraagzijdemiddelen, zoals vraagrespons, aan te moedigen om net zoals de productiemiddelen deel te nemen aan de groothandelsmarkt.

Nadat de CREG in 2015-2016 op verzoek van de Minister van Energie een studie uitvoerde met betrekking tot de mogelijke te treffen maatregelen om het vraagbeheer in België uit te bouwen, blijft de CREG verder werken om de belemmeringen voor de ontwikkeling van het vraagbeheer weg te nemen en voor een *level playing field* te zorgen.

De overgang naar een actievere deelname van de vraag, zoals voornamelijk wordt bevorderd op Europees niveau, betreft alle verbruiksprofielen. Gezien de residentiële markt zich nog in een pril stadium bevindt wat betreft het actieve vraagbeheer, zal de CREG de ontwikkeling van de problematiek omtrent slimme meters – in het algemene kader van de intelligente netten –, de dynamische energietarifiering en de individuele en collectieve verandering van leverancier van dichtbij blijven volgen. De CREG zal hieromtrent eveneens blijven overleggen met de gewestelijke regulatoren. Binnen de CEER of ACER pleit de CREG voor een afdoende bescherming van de kleine consument met inbegrip van de meest kwetsbare consumenten.

In het kader van de energietransitie zal de markt eveneens een aantal technologische uitdagingen moeten overwinnen om te kunnen voldoen aan de behoeften op het gebied van flexibiliteit. De energietransitie wordt bijgevolg ondersteund door innovatie, ook al blijft de impact ervan per definitie moeilijk voorspelbaar.

De CREG denkt dat de innoverende technologieën in grote mate kunnen bijdragen tot de vereiste flexibiliteit. De CREG zal bijgevolg nauwlettend aandacht blijven besteden aan initiatieven om elektriciteit in gas om te zetten (*power-to-gas*) en in het bijzonder aan initiatieven met betrekking tot de opslag van elektriciteit aan de hand van competitieve producten die de komende jaren kunnen worden gecommercialiseerd, zoals batterijen die geschikt zijn voor het leveren van ondersteunende

diensten. Binnen dit kader worden onder andere de recente ontwikkelingen rond elektrische voertuigen door de CREG van nabij opgevolgd.

Evenzo zal de CREG de ontwikkelingen volgen wat betreft de opslag van aardgas en erop toezien dat de nieuwe diensten, zoals *Fast Cycle Storage* (beperkte injectietijd) economisch verantwoord zijn en daadwerkelijk kunnen bijdragen tot de verbetering van de huidige situatie, niet enkel in België maar in heel Europa.

De CREG gaat er ook van uit dat de transmissienetbeheerders een rol kunnen spelen in deze innovatie. Enerzijds kunnen ze innoverende evenwichtsproducten voorstellen waarop de marktspelers kunnen reageren en anderzijds kunnen ze zelf innoverende technologieën toepassen bij het intelligente beheer van het net. De CREG heeft hiertoe de in thema 6 vermelde stimuleringsmaatregelen voorzien, met name een nieuwe stimuleringsmaatregel ter bevordering van onderzoeks- en ontwikkelingsprojecten.

De CREG zal in het algemeen de innoverende ontwikkelingen en oplossingen blijven volgen en indien nodig in het kader van haar wettelijke taken de invoering ervan op de energiemarkt aanmoedigen en erop toezien dat ze daadwerkelijk een toegevoegde waarde hebben voor de doeltreffende werking van de markten, in het belang van de eindconsument. De CREG is zich momenteel aan het specialiseren in de *blockchain*, een veelbelovende technologie die de kosten gerelateerd aan de handel op groothandelsmarkten voor de uitwisseling van energie significant zou kunnen verminderen.

Op de *downstream*markten zullen technologische innovaties en de verdere digitalisering ervoor zorgen dat het productaanbod van de leveranciers zal worden aangepast. De CREG heeft als missie om de consument hierover correct en transparant te blijven informeren. Ze heeft het doel om deze taak op drie domeinen verder te ontwikkelen.

Zo plant de CREG een verdere uitwerking en of aanpassing van het charter voor goede praktijken voor prijsvergelijkingswebsites. Daarnaast zal de CREG de CREG Scan, een tool op de website van de CREG die de consumenten informeert over het prijsniveau van zijn lopende energiecontract ten opzichte van het huidige marktaanbod, verder uitbreiden en optimaliseren zodat de consument simulaties kan uitvoeren op basis van bijvoorbeeld zijn werkelijk verbruik of het type van meter.

Tot slot geeft de CREG, via de publicatie van maandelijkse infografieken, de consumenten een beknopt overzicht van de belangrijkste evoluties in de energiemarkt en wordt er ook *ad hoc* stilgestaan bij interessante vaststellingen op de energiemarkten, waarbij ook aandacht wordt besteed aan nieuwe en innovatieve toepassingen.

5. WERKING EN COMMUNICATIE

5.1. INTERNE ORGANISATIE

5.1.1. Visie van de CREG

➤ *Doelstellingen op het gebied van interne werking*

De CREG is een kenniscentrum dat dankzij onder andere het actieve beheer van competenties en kennis, zowel op individueel niveau als op collectief niveau haar missies kan volbrengen. Sinds het aantreden van het nieuwe directiecomité in 2013 en overeenkomstig het strategisch plan van de CREG is er sterk ingezet op het uitwerken van een geïntegreerd HR-beleid. In 2017 zijn in samenwerking met het personeel functiebeschrijvingen, een kennismatrix en een “woordenboek competenties en kennis” opgesteld. Deze instrumenten vormen de basis van de individuele ontwikkelingstrajecten voor ieder lid van het personeel van de CREG.

➤ *Doelstellingen op het gebied van IT*

De CREG zal toezien op de performantie van haar computernetwerk, rekening houdend met de behoeften waaraan het moet voldoen, met name wat betreft veiligheid, het back-upstelsel, de toepassing van haar communicatiebeleid en de doorvoering van de REMIT-verordening. Verder zal werk worden gemaakt van een intranet dat directieoverschrijdende communicatie moet faciliteren.

➤ *Doelstellingen op het gebied van human resources*

Overeenkomstig de bepalingen van het strategisch plan van de CREG zal verder gewerkt worden op de implementatie van een geïntegreerd HR-beleid. De nadruk wordt gelegd op persoonlijke ontwikkeling aan de hand van het principe van een ‘lerende organisatie’ die steunt op een dynamisch talentmanagement.

Verder bouwend op wat in 2017 is gerealiseerd, zal de CREG in 2018 de kennismatrix verder verfijnen en uitwerken. Het is de bedoeling om via deze tool een duidelijk beeld te krijgen van het geheel aan (specifieke) kennisdomeinen die binnen de CREG voor elke functie noodzakelijk en al dan niet voorhanden zijn. Aan de hand van deze matrix kan zeer doelgericht worden ingespeeld op de noden van de CREG en haar personeel zodat de kennis en de competenties verder uitgebouwd kunnen worden. De individuele ontwikkeling van ieder lid van het personeel staat hierbij centraal.

➤ *Doelstellingen op het gebied van interne communicatie*

Interne communicatie is een essentieel instrument om de waarden van de CREG te ondersteunen, te versterken en uit te dragen. Interne communicatie moet toelaten om een gemeenschappelijke visie te delen, te informeren over realisaties en voortgang, samenwerken te faciliteren en waardengestuurd gedrag te stimuleren.

De doelstellingen op het vlak van interne communicatie zijn:

- Medewerkers informeren;
- Uitwisseling van informatie en samenwerking mogelijk maken;
- Teamgeest stimuleren.

5.1.2. Uit te voeren activiteiten

➤ *Activiteiten op het gebied van interne werking*

Het huidige huishoudelijk reglement van het directiecomité van de CREG werd vastgesteld op 4 december 2015⁴⁶ en werd in het Belgisch Staatsblad van 14 december 2015 bekendgemaakt. Sindsdien werd het huishoudelijk reglement gewijzigd met betrekking tot de behandeling van de vertrouwelijke gegevens door het directiecomité van de CREG. Deze wijzigingen werden in het Belgisch Staatsblad van 12 januari 2017 gepubliceerd.

Om de werking van de CREG voortdurend te verbeteren wordt het huishoudelijk reglement van het directiecomité permanent geëvalueerd en indien nodig gewijzigd.

➤ *Activiteiten op het gebied van ICT*

De ICT-infrastructuur van de CREG wordt continu bewaakt ter waarborging van de performantie/continuïteit, de beveiliging en de back-up.

Op gebied van performantie/continuïteit zullen enkele applicaties die momenteel nog met verouderde technologie werken vernieuwd worden. De CREG opteert om bij vernieuwing gebruik te maken van de meest recente technologieën.

Eind 2014 heeft de CREG op eigen initiatief een Security Audit laten uitvoeren. De aanbevelingen zijn volledig gerealiseerd, en waar nodig zijn extra investeringen gebeurd ter verhoging van de beveiliging.

De beveiliging van het ICT-netwerk wordt dagelijks opgevolgd. De nodige acties worden genomen zodat de beveiliging van de CREG ICT-infrastructuur gewaarborgd blijft. Een dagelijkse back-up van de verschillende ICT-systemen is gegarandeerd.

De CREG zal in 2018 bewustwordingssessies voor de gebruikers rond welke gevaren er kunnen schuilen achter *social engineering* en het gebruik van internet en e-mail organiseren.

In 2018 zal de CREG het intranet verder operationaliseren met onder andere volgende functionaliteiten: een samenwerkingsplatform voor Forbeg en voor het directiecomité van de CREG, beheer van inkomende en uitgaande post, samenwerken aan en delen van documenten tussen de verschillende directies waardoor informatiestromen efficiënter en beter gestructureerd kunnen verlopen.

In het kader van de REMIT-verordening zijn de *security policies* in 2017 goedgekeurd door ACER. Dit betekent de aanschaf of ontwikkeling van een applicatie voor het downloaden en raadplegen van de vertrouwelijke REMIT-data. Daarnaast moet op vraag van ACER een monitoring tool aangeschaft en geïmplementeerd worden. Deze tool zal continu de volledige ICT-infrastructuur van de CREG controleren en melden als er zich anomalieën, pogingen tot *hacking*... voordoen wat de algemene veiligheid van de gehele ICT-infrastructuur ten goede komt.

➤ *Activiteiten op het gebied van human resources*

De praktische implementatie van het HR-beleid wordt voortgezet. Op basis van ontwikkelingsgesprekken tussen de functioneel verantwoordelijke directeur en zijn medewerkers wordt voor iedere medewerker een ontwikkelingstraject op het vlak van kennis en competenties uitgewerkt. Door middel van het organiseren van verschillende vormen van opleidingen (o.m. interne

⁴⁶ Huishoudelijk reglement van het directiecomité van de CREG:
http://www.ejustice.just.fgov.be/cgi_loi/change_lg.pl?language=fr&la=F&cn=2015121401&table_name=loi

trainingen, *group of peer coaching*, externe opleidingen...) wordt getracht om zoveel mogelijk tegemoet te komen aan de in onderling overleg vastgestelde actiepunten.

➤ *Activiteiten op het gebied van interne communicatie*

In 2017 werden reeds de eerste stappen gezet voor de realisatie van een intern platform voor samenwerking en informatiedeling. In 2018 zal de CREG dit project verder uitwerken in twee luiken:

- **Een informatief luik**, met als doelstellingen het centraliseren van informatie, beschikken over de meest recente versie van vb. arbeidsreglement, kennis medewerkers vergroten, aantal telefoons/e-mails bij ondersteunende diensten (HR, ICT, Logistics) verminderen;
- **Een collaboratief luik**, met als doelstellingen procesmatig samenwerken, kennis delen, informatie over onderwerpen samenbrengen, *co-authoring* en versiebeheer toelaten.

5.1.3. Lijst van deliverables voor het jaar 2018

Deliverable	Beschrijving	Einddatum	As – Doelstelling
5.1.2.	Monitoring van het CREG-netwerk en van de ICT-infrastructuur	2018	Werking en communicatie – Interne organisatie
5.1.2.	Het verder uitbouwen en beheren van een intranet (informatief + collaboratief)	2018	Werking en communicatie – Interne organisatie
5.1.2.	Toepassing van de HR-tools en verfijning ervan	2018	Werking en communicatie – Interne organisatie
5.1.2.	Evaluatie van de praktische toepassing van het huishoudelijke reglement	Q4	Werking en communicatie – Interne organisatie

5.2. EXTERNE COMMUNICATIE

5.2.1. Visie van de CREG

➤ *Doelstellingen op het gebied van externe communicatie*

Met haar vernieuwde website beantwoordt de CREG voortaan beter aan de verwachtingen van elke doelgroep. Als publieke dienstverlenende organisatie maakt zij het makkelijker voor de eindverbruiker, zowel groot als klein, om toegang te krijgen tot de informatie die hij of zij nodig heeft over de energiesector. Er is via de website ook ingezet op meer transparantie voor energieprofessionals. Iedere doelgroep moet op een snelle en efficiënte manier toegang krijgen tot de informatie die hij of zij zoekt.

Deze informatie wordt gepromoot via het uitsturen van regelmatige nieuwsbrieven, *ad hoc* persberichten en een beperkte onlinecampagne rond de CREG Scan gericht naar een ruim publiek van consumenten en kmo's.

De CREG wordt regelmatig gecontacteerd door journalisten van nationale en internationale media. Op dit vlak houdt zij eraan om tijdig de correcte informatie door te geven over haar publicaties en/of binnen het kader van haar bevoegdheden.

5.2.2. Uit te voeren activiteiten

➤ *Activiteiten op het gebied van externe communicatie*

Via haar nieuwsbrieven bereikt de CREG telkens duizenden contacten. Vandaag krijgen alle contacten dezelfde boodschap. In 2018 zullen we de contacten splitsen in professionele contacten en consumenten. Dit stelt ons in staat de communicatie op maat te maken, waarbij elk contact nog steeds kan kiezen welke nieuwsbrief of nieuwsbrieven hij of zij wenst te ontvangen.

Op de website van de CREG zullen energieprofessionals een meer gebruiksvriendelijke voorstelling kunnen blijven vinden van openbare raadplegingen en publicaties.

Daarnaast zal in samenwerking met de interne Taskforce "Consumers" worden gezocht naar aangepaste communicatiekanalen om informatie tot bij de consument te brengen (kerncijfers, infografieken).

In 2018 zal verder ingezet worden op een beter begrip van de voorschotfactuur en de eindafrekening. Deze documenten bevatten immers veel nuttige informatie, terwijl uit onderzoek blijkt dat consumenten het nog steeds lastig vinden om ze te begrijpen. Uitleg en informatie kunnen dus bijdragen tot een actievere marktdeelname.

De publicatie van de studies, beslissingen en andere akten van de CREG alsook de organisatie van openbare raadplegingen en die van de jaarconferentie zal tot slot worden ondersteund door middel van regelmatige nieuwsbrieven en persberichten.

5.2.3. Lijst van deliverables voor het jaar 2018

Deliverable	Beschrijving	Einddatum	As – Doelstelling
5.2.2.	Gerichte nieuwsbrieven naar energieprofessionals en consumenten	Q1	Werking en communicatie – Externe communicatie
5.2.2.	Uitleg van voorschotfactuur en eindafrekening	Q2	Werking en communicatie – Externe communicatie
5.2.2.	Regelmatige publicatie van nieuwsbrieven en persberichten	2018	Werking en communicatie – Externe communicatie

///

Voor de Commissie voor de Regulering van de Elektriciteit en het Gas:

Koen Locquet
Directeur

Marie-Pierre Fauconnier
Voorzitster van het directiecomité

BIJLAGE 1: LIJST VAN AFKORTINGEN

ACER	<i>Agency for the Cooperation of Energy regulators</i>
ACM	Autoriteit Consument & Markt (Nederland)
AD Energie	Algemene Directie Energie van de FOD Economie
AEWG	<i>Agency Electricity Working Group (ACER)</i>
aFFR	<i>Automatic Frequency Restoration Reserves</i>
AGWG	<i>Agency Gas Working Group (ACER)</i>
AIB	<i>Association of Issuing Bodies</i>
ARGE	Adviesraad Gas en Elektriciteit
ARP	<i>Access Responsible Party</i>
AV	Algemene Vergadering
BA	<i>Balancing Agreement</i>
BBL	<i>Balgzand Bacton Line</i>
BC	<i>Balancing Code</i>
BIPT	Belgisch Instituut voor Postdiensten en Telecommunicatie
BMA	Belgische Mededingingsautoriteit
BoR	<i>Board of Regulators</i>
BP	<i>Balancing Programme</i>
BRUGEL	Brusselse Regulator voor de gas- en elektriciteitsmarkt
CACM GL	<i>Capacity Allocation and Congestion Management Guideline</i>
CAPEX	<i>Capital Expenditure</i>
CAPM	<i>Capital Asset Pricing Model</i>
CBA	<i>Cost-Benefit Analysis</i>
CBCA	<i>Cross-Border Cost Allocation</i>
CEE	<i>Central East Europe</i>
CEER	<i>Council of European Energy Regulators</i>
CIPU	<i>Contract for the Injection of Production Units</i>
CMP	<i>Congestion Management Procedures</i>
CoBA	<i>Coordinated Balancing Areas</i>
Core	CWE + CEE
CREG	Commissie voor de Regulering van de Elektriciteit en het Gas
CWaPE	<i>Commission wallonne pour l'Energie</i>
CWE	<i>Central West Europe</i>
DCC	<i>Demand Connection Code</i>
DG COMP	<i>Directorate-General for Competition (Europese Commissie)</i>
DG ENER	<i>Directorate-General for Energy (Europese Commissie)</i>
DNB	Distributienetbeheerder
EASEE-gas	<i>European Association for the Streamlining of Energy Exchange-Gas</i>
EB GL	<i>Electricity Balancing Guideline</i>
EDP	<i>Electronic Data Platform</i>
ENTSO-E	<i>European Network of Transmission System Operators for Electricity</i>
ENTSO-G	<i>European Network of Transmission System Operators for Gas</i>
FCA GL	<i>Forward Capacity Allocation Guideline</i>
FFR	<i>Frequency Restoration Reserves</i>

FOD Economie	Federale Overheidsdienst Economie
FOE	Federale Ombudsdienst voor Energie
Forbeg	Forum van Belgische energieregulators voor elektriciteit en gas
FP TF	<i>Future Policy Task Force</i>
FROG	<i>Future Role of Gas from a Regulatory Perspective</i>
FSMA	<i>Financial Services and Markets Authority</i>
GST TF	<i>Gas Storage Task Force</i>
GWG	<i>Gas Working Group</i>
HR	<i>Human Resources</i>
IAA	<i>Interconnector Access Agreement</i>
IAC	<i>Interconnector Access Code</i>
ICT	<i>Information and Communication Technology</i>
ILR	Institut Luxembourgeois de Régulation
ITC	<i>Inter-TSO compensation</i>
IUK	<i>Interconnector UK</i>
JAO	<i>Joint Allocation Office</i>
Kmo	Kleine en middelgrote onderneming in de zin van de elektriciteitswet en de gaswet
LNG	<i>Liquefied natural gas</i>
MEDREG	<i>Mediterranean Energy Regulators</i>
mFFR	<i>Manual Frequency Restoration Reserves</i>
MiFID	<i>Markets in Financial Instruments Directive</i>
MIG	<i>Market Implementation Guide</i>
MOG	<i>Modular Offshore grid</i>
MRC	<i>Multi Regional Coupling</i>
NBB	Nationale Bank van België
NBP	<i>National Balancing Point</i>
NC	<i>Network Code</i>
NC BAL	<i>Network Code Balancing</i>
NC CAM	<i>Network code Capacity Allocation Method</i>
NC ER	<i>Network Code Emergency and Restoration</i>
NC HVDC	<i>Network Code on requirements for grid connection of High Voltage Direct Current-connected power park modules</i>
NC INT	<i>Network code Interoperability</i>
NC RfG	<i>Network Code on Requirements for grid connection of Generators</i>
NCG	<i>NetConnect Germany</i>
NEMO	<i>Nominated Electricity Market Operators</i>
NordREG	<i>Organisation for the Nordic energy regulators</i>
NRA	<i>National Regulatory Authority</i>
NRI	Nationale reguleringsinstantie
NSI	<i>North-South Interconnections</i>
NSOG	<i>Northern Seas Offshore Grid</i>
NWE	<i>North West European Region</i>
ODV	Openbare dienstverplichting
OFGEM	<i>Office of Gas & Electricity Markets (Verenigd Koninkrijk)</i>
OPEX	<i>Operational expenditure</i>
ORDC	<i>Operational Reserve Demand Curve</i>
PCI	<i>Projects of Common Interest</i>
PEG	Points virtuels d'Echanges de Gaz

PST	<i>Phase-shifting Transformer</i>
PWS	<i>Procedure Workstream</i>
R1	Primaire reserve
R2	Secundaire reserve
R3	Tertiaire reserve
RegulaE.Fr	Franstalig netwerk van Franstalige energieregulators
REMIT	<i>Regulation on wholesale Energy Market Integrity and Transparency</i>
RMB WS	<i>Regulatory Benchmarking Work Stream</i>
SO GL	<i>System Operation Guideline</i>
SoS TF	<i>Gas Security of Supply Task Force</i>
TNB	Transmissienetbeheerder
TSO	<i>Transmission System Operator</i>
TTF	<i>Title Transfer Facility</i>
TYNDP	<i>Ten-Year Network Development Plan</i>
VREG	Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt
ZTP	<i>Zeebrugge Trading Platform</i>

BIJLAGE 2: LIJST VAN DELIVERABLES

Einddatum	Deliverable	Beschrijving	As – Doelstelling
Maandelijks	2.1.2.	Boordtabel van de ontwikkeling van de groothandelsmarkt voor elektriciteit en gas in België	Geliberaliseerde activiteiten – Toezicht op de prijzen
Maandelijks	2.1.2.	CREG Scan up-to-date houden	Geliberaliseerde activiteiten – Toezicht op de prijzen
Maandelijks	2.1.2.	Infografieken voor particulieren en kmo's	Geliberaliseerde activiteiten – Toezicht op de prijzen
Maandelijks	2.1.2.	Grafieken: 1) opbouw totale energieprijis in 3 Belgische regio's, alsook 2) evolutie energieprijis en totale prijs in België en de buurlanden	Geliberaliseerde activiteiten – Toezicht op de prijzen
Maandelijks	2.3.2.	Infografieken van de energiemarkt	Geliberaliseerde activiteiten – Beschermen van de belangen van alle Belgische consumenten - Waarborgen van de informatiestroom naar de consument
Maandelijks	2.3.2.	CREG Scan up-to-date houden	Geliberaliseerde activiteiten – Beschermen van de belangen van alle Belgische consumenten
Maandelijks	2.3.2.	Grafieken: 1) opbouw totale energieprijis in 3 Belgische regio's, alsook 2) evolutie energieprijis en totale prijs in België en de buurlanden	Geliberaliseerde activiteiten – Toezicht op de prijzen – Waarborgen van de informatiestroom naar de consument
Maandelijks	4.3.2.	Berekening van de minimum aankooprijis van de groenestroomcertificaten	Energietransitie, integratie van de hernieuwbare energiebronnen en hogere flexibilitateitsbehoeften – Reguleren van de <i>offshore</i> -energiemarkt
Maandelijks (binnen de 3 maanden na de aanvraag)	4.3.2.	Controle van de netto <i>offshore</i> -windenergieproductie en de toekenning van hieraan gekoppelde groenestroomcertificaten	Energietransitie, integratie van de hernieuwbare energiebronnen en hogere flexibilitateitsbehoeften –

			Reguleren van de <i>offshore</i> -energiemarkt
Driemaandelijks	2.3.2.	Informatie over de toestand van de fondsen die gespijsd worden door de federale bijdrage aan de bevoegde ministers	Geliberaliseerde activiteiten – Beschermen van de belangen van alle Belgische consumenten
Driemaandelijks	2.3.2.	Informatie aan de bevoegde ministers en het parlement over de betalingen die worden uitgevoerd in het kader van de <i>offshore</i> toeslag	Geliberaliseerde activiteiten – Beschermen van de belangen van alle Belgische consumenten
Q1	2.1.2.	Studie over de componenten van de elektriciteits- en aardgasprijzen	Geliberaliseerde activiteiten – Toezicht op de prijzen - Opvolging van de distributietarieven
Q1	2.2.2.	Nota over de opvallende evoluties op de groothandelsmarkten voor elektriciteit en aardgas in 2017	Geliberaliseerde activiteiten – Toezicht op de werking van de groothandelsmarkt
Q1	2.3.2.	Berekenen en publiceren van de sociale tarieven voor elektriciteit en aardgas voor de periode februari-juli	Geliberaliseerde activiteiten – Beschermen van de belangen van alle Belgische consumenten
Q1	2.4.2.	Installatie van een nieuw informaticaplatform ter ondersteuning van de werkzaamheden in het kader van Forbeg	Geliberaliseerde activiteiten – Bevorderen van de samenwerking met overheden en andere instanties in België
Q1	2.4.2.	Publicatie van de wetenschappelijke bijdragen voor de jaarlijkse CREG-conferentie van 2017 in de <i>European Journal of Risk Regulation</i>	Geliberaliseerde activiteiten – Bevorderen van de samenwerking met universiteiten en hogescholen
Q1	2.5.2.	Uitvoering van een proces voor zelfevaluatie over de implementering van het in 2015 ontwikkelde <i>Gas Target Model</i>	Geliberaliseerde activiteiten – Samenwerken met instanties op Europees en internationaal niveau
Q1	3.1.2.	Studie over het aandeelhouderschap van domeinconcessies voor de bouw en exploitatie van windmolenparken in de Noordzee (electriciteit)	Gereguleerde activiteiten – Toegang tot het transmissienet waarborgen
Q1 (afhankelijk van het tijdstip van indiening)	3.1.2.	Beslissingen m.b.t. wijzigingen van de regulatoire documenten voor wat	Gereguleerde activiteiten – Verbetering van

		betreft de tweede laadinstallatie voor LNG-vrachtwagens	transparantie, aanbod en gebruik van de capaciteiten van de LNG-terminal van Zeebrugge
Q1 (afhankelijk van het tijdstip van indiening)	3.1.2.	Beslissingen m.b.t. wijzigingen van de regulatoire documenten voor wat betreft de <i>small scale LNG</i>	Gereguleerde activiteiten – Verbetering van transparantie, aanbod en gebruik van de capaciteiten van de LNG-terminal van Zeebrugge
Q1 (afhankelijk van het tijdstip van indiening)	3.1.2.	Beslissingen m.b.t. wijzigingen van de regulatoire documenten voor wat betreft de <i>early transshipment</i>	Gereguleerde activiteiten – Verbetering van transparantie, aanbod en gebruik van de capaciteiten van de LNG-terminal van Zeebrugge
Q1 (afhankelijk van het tijdstip van indiening)	3.1.2.	Beslissingen betreffende de aanpassing van de belangrijkste voorwaarden van IUK	Gereguleerde activiteiten – Toegang tot het transmissienet en de verbetering van de transparantie waarborgen
Q1 (afhankelijk van het tijdstip van indiening)	3.1.2.	Beslissing betreffende de belangrijkste voorwaarden van Balansys	Gereguleerde activiteiten - Toegang tot de vervoersmarkt en de handelsmarkten (ZTP(p) en ZTP(n)) garanderen
Q1	3.3.2.	Een nieuwe waarde vaststellen voor de kleine aanpassing en/of neutraliseringsheffing	Gereguleerde activiteiten – Vaststellen van de nettarieven
Q1	4.1.2.	Beslissing in verband met de regels voor de organisatie van de energieoverdracht via een dienstverlener van flexibiliteit	Energietransitie, integratie van de hernieuwbare energiebronnen en hogere flexibiliteitsbehoeften – Bevorderen van een maximale uitbouw van de flexibiliteit op de Belgische markt
Q1	4.1.2.	Vastlegging van de regels in verband met de vergoeding voor de overgedragen energie, de formule ter bepaling van de standaardprijs voor de	Energietransitie, integratie van de hernieuwbare energiebronnen en

		overdracht, de mechanismen inzake financiële en contractuele garanties die er van de dienstverlener van flexibiliteit verkregen moeten worden en opstelling van een model met van toepassing zijnde standaardclausules tussen de dienstverlener van flexibiliteit en de leverancier	hogere flexibiliteitsbehoeften – Bevorderen van een maximale uitbouw van de flexibiliteit op de Belgische markt
Q1	5.2.2.	Gerichte nieuwsbrieven naar energieprofessionals en consumenten	Werking en communicatie – Externe communicatie
Q1 – Q2	2.4.2.	Adviseren van het Algemeen Bestuur Energie inzake de verdere evolutie van Europese Energieregelgeving	Geliberaliseerde activiteiten Bevorderen van de samenwerking met overheden en andere instanties in België
Q1- Q3	2.4.2.	Jaarlijks ACER/CEER <i>Joint Market Monitoring Report</i>	Geliberaliseerde activiteiten – Bevorderen van de samenwerking met overheden en andere instanties in België
Q1 – Q4	3.5.2.	De coördinatie tussen regulatoren, transmissienetbeheerders en benoemde elektriciteitsmarktbeheerders bevorderen en de implementatie van de CACM <i>Guideline</i> en FCA <i>Guideline</i> via goedgekeurde voorwaarden of methodologieën verzekeren	Gereguleerde activiteiten – Samenwerking met de instanties op Europees en internationaal niveau
Q2	2.1.2.	Rapport in het kader van de verificatieopdracht overeenkomstig de wet op de kernuitstap en de Conventie Tihange 1	Geliberaliseerde activiteiten – Toezicht op de prijzen
Q2	2.1.2.	Opdracht van verificatie van de toezegging van de Belgische Staat ten gevolge van de verlenging van de exploitatieduur van de kerncentrales Tihange1, Doel 1 en Doel 2	Geliberaliseerde activiteiten – Toezicht op de prijzen
Q2	2.1.2.	Advies betreffende de winstmarge van de industriële productie door splijting van kernbrandstoffen door de centrales onderworpen aan de repartitiebijdrage (Doel 3, Doel 4, Tihange 2 en Tihange 3)	Geliberaliseerde activiteiten – Toezicht op de prijzen
Q2	2.2.2.	Periodieke informatie over de resultaten van de analyses van de groothandelsmarkt	Geliberaliseerde activiteiten – Toezicht op de werking van de groot- en kleinhandelsmarkt

Q2	2.2.2.	Studie over de werking van en de prijsevolutie op de Belgische groothandelsmarkt voor elektriciteit – monitoringrapport 2017	Geliberaliseerde activiteiten – Toezicht op de werking van de groothandelsmarkt
Q2	2.2.2.	Studie over de aardgaslevering aan grote industriële klanten in België	Geliberaliseerde activiteiten – Toezicht op de werking van de groothandelsmarkt
Q2	2.3.2.	Controle van de tarieven van gedropte klanten voor elektriciteit en aardgas die zijn berekend door de DNB op basis van de gegevens die zijn verstrekt door de CREG (voor de tarieven van het tweede semester)	Geliberaliseerde activiteiten – Beschermen van de belangen van alle Belgische consumenten
Q2	2.3.2.	Publicatie van de actualisering van de PwC-studie over een Europese vergelijking van elektriciteits- en gasprijzen voor grote industriële verbruikers	Geliberaliseerde activiteiten – Beschermen van de belangen van alle Belgische consumenten
Q2	2.4.2.	Jaarlijks activiteitenverslag en vergelijkend verslag van de doelstellingen en de verwezenlijkingen van de CREG	Geliberaliseerde activiteiten – Bevorderen van de samenwerking met overheden en andere instanties in België
Q2	2.4.2.	Jaarlijks activiteitenverslag van Forbeg geïntegreerd in het jaarverslag van de CREG	Geliberaliseerde activiteiten – Bevorderen van de samenwerking met overheden en andere instanties in België
Q2	2.4.2.	Organisatie van de jaarlijkse conferentie van de CREG	Geliberaliseerde activiteiten – Bevorderen van de samenwerking met universiteiten en hogescholen
Q2	2.5.2.	Deelname aan de activiteiten van RegulaE.fr, waaronder de workshop 2018	Geliberaliseerde activiteiten – Samenwerken met instanties op Europees en internationaal niveau
Q2	3.1.2.	Controle van de tariefverslagen, inclusief de beslissing over de voor 2017 toe te kennen incentives (electriciteit)	Gereguleerde activiteiten – Toezicht op de investeringen van de TNB
Q2	3.1.2.	Controle van de tariefverslagen, inclusief de beslissing over de saldi voor 2017 (aardgas)	Gereguleerde activiteiten – Toezicht op de investeringen van de TNB

Q2	3.3.2.	Controle van de jaarlijkse tariefverslagen (Elia; ex post), met inbegrip van de saldi van de beheerbare en niet-beheerbare kosten en de toeslagen	Gereguleerde activiteiten – Vaststellen van de nettarieven
Q2	3.3.2.	Beslissing met betrekking tot de vaststelling van de te verwezenlijken doelstellingen in 2019 in het kader van de aan de CREG overgelaten stimuleringsmaatregel zoals bedoeld in artikel 27 (discretionaire incentive) van de tariefmethodologie	Gereguleerde activiteiten – Vaststellen van de nettarieven
Q2	3.3.2.	Beslissing over de doelstellingen die Elia in 2019 moet behalen in het kader van de stimulans voor de marktingegratie zoals bedoeld in artikel 24, §1- 2) en §3 van de tariefmethodologie	Gereguleerde activiteiten – Vaststellen van de nettarieven
Q2	3.3.2.	De regularisatierekening van de transmissie- en opslagactiviteit transparant maken met het oog op de informatie aan de marktspeleers	Gereguleerde activiteiten – Vaststellen van de nettarieven
Q2	3.3.2.	Overleg met Fluxys Belgium en openbare raadpleging om de Fluxys 2020-2023 tariefmethode vast te stellen om in voorkomend geval rekening te houden met de Europese tariefcodes	Gereguleerde activiteiten – Vaststellen van de nettarieven
Q2	3.3.2.	Sluiten van een nieuw akkoord met Fluxys Belgium over de procedure voor het indienen en goedkeuren van tariefvoorstellen om rekening te houden met de Europese netwerkcode voor de harmonisatie van de tariefstructuren voor het vervoer van aardgas	Gereguleerde activiteiten – Vaststellen van de nettarieven
Q2	3.3.2.	Overleg met Elia en openbare raadpleging voor het vastleggen van de tariefmethodologie voor Elia 2020-2023	Gereguleerde activiteiten – Vaststellen van de nettarieven
Q2	3.3.2.	Sluiten van een nieuw akkoord met Elia over de procedure voor het indienen en goedkeuren van voorstellen voor het transport van elektriciteit	Gereguleerde activiteiten – Vaststellen van de nettarieven
Q2	3.3.2.	Opvolging van de implementatie van de nieuwe tariefmethode van Interconnector (Verenigd Koninkrijk)	Gereguleerde activiteiten – Vaststellen van de nettarieven
Q2	3.3.2.	Controle van de jaarlijkse tariefverslagen (Fluxys Belgium), met inbegrip van de beslissing over de saldi	Gereguleerde activiteiten –

		van de beheersbare en niet-beheersbare kosten	Vaststellen van de nettarieven
Q2	3.3.2.	Controle van de jaarlijkse tariefverslagen, met inbegrip van de beslissing over de saldi (Fluxys LNG)	Gereguleerde activiteiten – Vaststellen van de nettarieven
Q2	3.4.2.	Antwoord op de openbare raadpleging met betrekking tot de evaluatie van de behoefte aan "strategische reserve" vanaf 2019/2020	Gereguleerde activiteiten – Strategische reserve
Q2	3.4.2.	Beslissing met betrekking tot de saldi van de strategische reserve 2017	Gereguleerde activiteiten – Strategische reserve
Q2	3.4.2.	Beslissing met betrekking tot de werkingsregels van de strategische reserve voor de winter 2018/2019	Gereguleerde activiteiten – Strategische reserve
Q2	3.5.2.	Deelname binnen CEER aan de deliverable voor 2018: <i>"Report on the unbundling and certification of TSO's - where are we now and what's new in the Clean Energy for All package?"</i>	Gereguleerde activiteiten – Samenwerking met de instanties op Europees en internationaal niveau
Q2	5.2.2.	Uitleg van voorschotfactuur en eindafrekening	Werking en communicatie – Externe communicatie
Q2 – Q3	3.3.2.	Toezicht houden op de correcte toepassing van de nieuwe tariefmethodologie (elektriciteit)	Gereguleerde activiteiten – Vaststellen van de nettarieven
Q2 – Q3	3.3.2.	Toezicht houden op de correcte toepassing van de tariefmethodologie (aardgas)	Gereguleerde activiteiten – Vaststellen van de nettarieven
Q2 – Q4	2.3.2.	Controle en goedkeuring van de vorderingen "sociale tarieven" voor elektriciteit en aardgas	Geliberaliseerde activiteiten – Beschermen van de belangen van alle Belgische consumenten
Q2 – Q4	2.4.2.	Organisatie van een tweejaarlijkse workshop CREG-BIPT	Geliberaliseerde activiteiten – Bevorderen van de samenwerking met overheden en andere instanties in België
Q2 & Q4	3.3.2.	Aanpassing en/of herziening van de tariefbeslissingen (ex ante; elektriciteit) (bij nieuwe diensten, aanpassing van diensten of wijziging van de wet, bijv. tarief voor opslag)	Gereguleerde activiteiten – Vaststellen van de nettarieven
Q2 & Q4	3.3.2.	Aanpassing en/of herziening van de tariefbeslissingen (ex ante;	Gereguleerde activiteiten –

		elektriciteit) (bij nieuwe diensten, aanpassing van diensten of wijziging van de wet, bijv. MOG-tarief)	Vaststellen van de nettarieven
Q2 & Q4	3.3.2.	Aanpassing en/of herziening van de tariefbeslissingen (ex ante; elektriciteit) (bij nieuwe diensten, aanpassing van diensten of wijziging van de wet, bijv. een tariefwijziging voor elektro-intensieve gebruikers)	Gereguleerde activiteiten – Vaststellen van de nettarieven
Q2 & Q4	3.3.2.	Aanpassing en/of herziening van de tariefbeslissingen (bijv. bij een samenvoeging van zones) (aardgas)	Gereguleerde activiteiten – Vaststellen van de nettarieven
Q3	2.1.2.	Verslag met betrekking tot de verhouding tussen de kosten en de prijzen op de Belgische aardgasmarkt in 2017	Geliberaliseerde activiteiten – Toezicht op de prijzen
Q3	2.1.2.	Studie met betrekking tot de prijzen op de Belgische aardgasmarkt in 2017	Geliberaliseerde activiteiten – Toezicht op de prijzen
Q3	2.3.2.	Berekening en publicatie van de sociale tarieven voor elektriciteit en aardgas voor de periode augustus – januari	Geliberaliseerde activiteiten – Beschermen van de belangen van alle Belgische consumenten
Q3	2.4.2.	Opstelling en kennisgeving van het Nationaal Rapport van België	Geliberaliseerde activiteiten – Bevorderen van de samenwerking met overheden en andere instanties in België
Q3	2.4.2.	Gezamenlijk rapport over de ontwikkeling van de elektriciteits- en aardgasmarkten in België – jaar 2017	Geliberaliseerde activiteiten – Bevorderen van de samenwerking met overheden en andere instanties in België
Q3	3.4.2.	Verslag over de offertes voor de spanningsregelingsdienst in 2019	Gereguleerde activiteiten – De markt van de ondersteunende diensten ontwikkelen en omkaderen
Q3	3.4.2.	In voorkomend geval, het opstellen van een advies met betrekking tot de al dan niet manifeste onredelijkheid van de offertes voor deelname aan de strategische reserve	Gereguleerde activiteiten – Strategische reserve
Q3 - Q4	3.1.2.	Advies met betrekking tot aanpassing van het technisch reglement (elektriciteit)	Gereguleerde activiteiten – Toegang tot het transmissienet waarborgen

Q4	2.3.2.	Berekening van de verschillende eenheidswaarden van de federale bijdrage elektriciteit en gas	Geliberaliseerde activiteiten – Beschermen van de belangen van alle Belgische consumenten
Q4	2.3.2.	Controle van de tarieven van gedropte klanten voor elektriciteit en aardgas die zijn berekend door de DNB op basis van de gegevens die zijn verstrekt door de CREG (voor de tarieven van het eerste semester)	Geliberaliseerde activiteiten – Beschermen van de belangen van alle Belgische consumenten
Q4	2.4.2.	Adviseren van het Algemeen Bestuur Energie inzake de aanpassingen van het technisch reglement	Geliberaliseerde activiteiten – Bevorderen van de samenwerking met overheden en andere instanties in België
Q4	2.4.2.	Kennisgeving van de beleidsnota voor 2019 aan de Kamer van volksvertegenwoordigers	Geliberaliseerde activiteiten – Bevorderen van de samenwerking met overheden en andere instanties in België
Q4	2.5.2.	Onderzoek en resterende voorbereiding van de Europese tweejaarlijkse structurele <i>benchmarking</i> van de efficiëntie van de gas-TNB	Geliberaliseerde activiteiten – Samenwerken met instanties op Europees en internationaal niveau
Q4	2.5.2.	Assessment aan de hand van (metrische) indicatoren vastgelegd in de <i>Position Paper on Well-functioning Retail Energy Markets</i> en gedefinieerd in het gelijknamige handboek	Geliberaliseerde activiteiten – Samenwerken met instanties op Europees en internationaal niveau
Q4	2.5.2.	Uitvoering van de Europese <i>benchmarking</i> studies voor aardgas- en elektriciteitstransmissieoperators	Geliberaliseerde activiteiten – Samenwerken met instanties op Europees en internationaal niveau
Q4	2.5.2.	Opvolging van de werkgroepen opgericht door de Europese Commissie over de kwetsbare consumenten en de transparantie van de prijzen	Geliberaliseerde activiteiten – Samenwerken met instanties op Europees en internationaal niveau
Q4	2.5.2.	Deelname aan de jaarlijkse conferentie van RegulaE.fr	Geliberaliseerde activiteiten – Samenwerken met instanties op Europees

			en internationaal niveau
Q4	3.1.2.	Goedkeuring balanceringscontract, balanceringscode en balanceringsprogramma (aardgas)	Gereguleerde activiteiten –Toegang tot het transmissienet waarborgen
Q4	3.1.2.	Voorlopig rapport over de bedragen die de CREG van plan is toe te wijzen voor het exploitatiejaar 2018 met betrekking tot de bij artikel 25 (investeringen) van de tariefmethodologie beoogde incentives (elektriciteit)	Gereguleerde activiteiten – Toezicht op de investeringen van de TNB
Q4	3.2.2.	Opstellen met ACER van een set van gemeenschappelijke principes voor de transmissienettarieven voor elektriciteit	Gereguleerde activiteiten – Ontwikkeling en controle van de juiste toepassing van de netcodes
Q4	3.3.2.	Beslissingen met betrekking tot de tarieven voor de openbare dienstverplichting 2019 (ODV) en de toeslagen voor het jaar 2019	Gereguleerde activiteiten – Vaststellen van de nettarieven
Q4	3.3.2.	Voorlopig rapport over de bedragen die de CREG van plan is toe te wijzen voor het exploitatiejaar 2018 met betrekking tot de bij artikel 23 van de tariefmethodologie beoogde incentives. (Stimulansen gericht op de bevordering van de marktintegratie en van de bevoorradingszekerheid, op de verbetering van de kwaliteit van de prestaties, op een passend niveau van onderzoek en ontwikkeling en op de discretionaire incentives)	Gereguleerde activiteiten – Vaststellen van de nettarieven
Q4	3.3.2.	Opvolging van de boekhouding (elektriciteit en aardgas)	Gereguleerde activiteiten – Vaststellen van de nettarieven
Q4	3.4.2.	Beslissing met betrekking tot de ODV "strategische reserve" 2019	Gereguleerde activiteiten – Strategische reserve
Q4	3.5.2.	De regelgeving met betrekking tot de grensoverschrijdende infrastructuur toepassen en opvolgen	Gereguleerde activiteiten – Samenwerking met de instanties op Europees en internationaal niveau
Q4	5.1.2.	Evaluatie van de praktische toepassing van het huishoudelijke reglement	Werking en communicatie – Interne organisatie

Halfjaarlijks	2.1.2	Publicatie van een internationale vergelijking van de energieprijzen in België met de buurlanden	Geliberaliseerde activiteiten – Toezicht op de prijzen
Halfjaarlijks	2.3.2.	Publicatie van een internationale vergelijking van de energieprijzen in België met de buurlanden	Geliberaliseerde activiteiten – Beschermen van de belangen van alle Belgische consumenten - Waarborgen van de informatiestroom naar de consument
Halfjaarlijks	2.3.2.	Scoreboard actualiseren en publiceren	Geliberaliseerde activiteiten - Waarborgen van de informatiestroom naar de consument
2018	2.2.2	Verzamelen en verwerken data productportefeuilles leveranciers actief op de energiemarkten voor particulieren, zelfstandigen en kmo's (marktaandelen)	Geliberaliseerde activiteiten – Toezicht op de werking van de groot- en kleinhandelsmarkt
2018	2.3.2.	Controleopdracht van de saldi uit het verleden van de federale bijdrage elektriciteit	Geliberaliseerde activiteiten – Beschermen van de belangen van alle Belgische consumenten
2018	2.4.2.	Planning en organisatie van de Forbeg werkgroep "Gas"	Geliberaliseerde activiteiten – Bevorderen van de samenwerking met overheden en andere instanties in België
2018	2.4.2.	Planning en organisatie van de Forbeg werkgroep "Informatie-uitwisseling"	Geliberaliseerde activiteiten – Bevorderen van de samenwerking met overheden en andere instanties in België
2018	2.4.2.	Planning en organisatie van de Forbeg werkgroep "Europa"	Geliberaliseerde activiteiten – Bevorderen van de samenwerking met overheden en andere instanties in België
2018	2.4.2.	Planning en organisatie van de Forbeg werkgroep "Distributiesystemen"	Geliberaliseerde activiteiten – Bevorderen van de samenwerking met overheden en andere instanties in België

2018	2.5.2.	Ondersteunen van de CEER en ACER in het kader van hun werking en de vertegenwoordiging van deze organisaties	Geliberaliseerde activiteiten – Samenwerken met instanties op Europees en internationaal niveau
2018	2.5.2.	Planning en organisatie van de External Relations Group van de CEER	Geliberaliseerde activiteiten – Samenwerken met instanties op Europees en internationaal niveau
2018	2.5.2.	De juridische analyses, Europese <i>benchmarking</i> oefeningen en monitoring van de energiemarkten vormgeven binnen de CEER en ACER	Geliberaliseerde activiteiten – Samenwerken met instanties op Europees en internationaal niveau
2018	2.5.2.	Bijdragen aan vragenlijsten toegezonden door ACER en de CEER	Geliberaliseerde activiteiten – Samenwerken met instanties op Europees en internationaal niveau
2018	2.5.2.	Deelnemen aan en beheren van de door CEER georganiseerde opleidingsactiviteiten	Geliberaliseerde activiteiten – Samenwerken met instanties op Europees en internationaal niveau
2018	2.5.2.	Ingaan op raadplegingen en deelnemingsverzoeken van Europese instellingen	Geliberaliseerde activiteiten – Samenwerken met instanties op Europees en internationaal niveau
2018	2.5.2.	Bijdragen en deelnemen aan de opvolging van de priority issues binnen de <i>European Policy Unit</i> van de CEER	Geliberaliseerde activiteiten – Samenwerken met instanties op Europees en internationaal niveau
2018	2.5.2.	Onderzoek van de mededeling eind 2016 van de Europese Commissie in overleg met de gewestelijke regulatoren	Geliberaliseerde activiteiten – Samenwerken met instanties op Europees en internationaal niveau
2018	2.5.2.	Deelname aan de <i>Electricity Coordination Group</i> en de <i>Gas Coordination Group</i> vergaderingen	Geliberaliseerde activiteiten – Samenwerken met

			instanties op Europees en internationaal niveau
2018	2.5.2.	Actief deelnemen aan de fora over gas, elektriciteit, burgers en infrastructuur	Geliberaliseerde activiteiten – Samenwerken met instanties op Europees en internationaal niveau
2018	2.5.2.	Organiseren van minstens één bilaterale vergadering met de reguleringsautoriteit van elk buurland	Geliberaliseerde activiteiten – Samenwerken met instanties op Europees en internationaal niveau
2018	2.5.2.	Deelname aan de discussies binnen de taskforce opgericht door de bevoegde overheden, om de consequenties van de uitstap van het Verenigd Koninkrijk uit Europa op te volgen	Geliberaliseerde activiteiten – Samenwerken met instanties op Europees en internationaal niveau
Permanent	3.1.2.	Eensluidend advies binnen de dertig kalenderdagen na de kennisgeving van de benoeming van onafhankelijke bestuurders van Elia, Fluxys Belgium en Fluxys LNG	Gereguleerde activiteiten – Onafhankelijkheid en onpartijdigheid van de TNB
2018	3.1.2.	Actualisering van de studie over de transparantie, REMIT en MiFID	Gereguleerde activiteiten – Verbetering van transparantie, aanbod en gebruik van de capaciteiten van de transmissienetten
2018 (op aanvraag van FOD Energie)	3.1.2.	Adviezen CREG met betrekking tot de aanvragen voor het toekennen van de hoedanigheid van beheerder van een gesloten industrieel net (elektriciteit)	Gereguleerde activiteiten – Waarborgen van de toegang tot de gesloten industriële netten
2018, binnen de dertig kalenderdagen na de indiening door de TNB van de voorstellen tot wijziging	3.1.2.	Beslissingen over wijzigingen aan de aansluitingscontracten, toegangscontracten en contracten van de toegangsverantwoordelijken (elektriciteit)	Gereguleerde activiteiten – Toegang tot het transmissienet waarborgen
2018	3.1.2.	Beslissing met betrekking tot de objectieve criteria voor de coördinatie van het inschakelen van de productie-installaties (elektriciteit)	Gereguleerde activiteiten – Toegang tot het transmissienet en de verbetering van de transparantie waarborgen

2018	3.1.2.	CEER <i>report on barriers for storage product innovation</i> (binnen GST TF): actieve bijdrage van de CREG aan het opstellen van dit rapport (gas)	Gereguleerde activiteiten – Verbetering van transparantie, aanbod en gebruik van de capaciteiten van de transmissienetten
2018 Vastgelegd in de netwerkcodes	3.2.2.	Gecoördineerde beslissingen van de CREG met de andere Europese regulatoren betreffende de netwerkcodes CACM, FCA, <i>Balancing</i>, <i>Grid Connection</i> et <i>System Operations</i>. Het betreft hier een erg omvangrijke opdracht die tot erg veel beslissingen zal leiden in 2018. Alleen de netwerkkode CACM zal, voor 2018, in minstens 6 te nemen beslissingen resulteren: • berekeningsmethodologie voor de geplande uitwisselingen resulterend uit de eenvormige <i>day-ahead</i>-koppeling (art. 43) • berekeningsmethodologie voor de geplande uitwisselingen resulterend uit de eenvormige <i>intraday</i>koppeling (art. 56) • de prijszettingsmethodologie voor de <i>intraday</i>capaciteit (art. 55) • de gemeenschappelijke capaciteitsberekeningsmethodologie (art. 20) • de methodologie voor de gecoördineerde <i>redispatching</i> of de compensatiehandel (art. 35) • de kostendelingsmethodologie voor de <i>redispatching</i> of de compensatiehandel (art. 74) De netwerkkode FCA zal aanleiding geven tot minstens 5 beslissingen die in de loop van 2018 genomen moeten worden: • de methodologie voor het verstrekken van de gegevens over opwekking en basislast (art. 17) • de methodologie voor het gemeenschappelijk netwerkmodel (art. 18) • de methodologie voor het verdelen van de congestie-inkomsten (art. 57) • de eisen betreffende het centrale toewijzingsplatform (art. 49)	Gereguleerde activiteiten – Ontwikkeling en controle van de juiste toepassing van de netcodes

		de methodologie voor het delen van de kosten van het centrale toewijzingsplatform (art. 59)	
2018	3.2.2.	Opvolging van de implementatie NC CAM, BAL, INT + CMP via de publicatie van rapporten binnen ACER GWG. Actieve bijdrage van de CREG aan het opstellen van deze rapporten	Gereguleerde activiteiten – Ontwikkeling en controle van de juiste toepassing van de netcodes
2018	3.2.2.	Beslissing over aanpassingen van het toegangsreglement gas met betrekking tot NC CAM	Gereguleerde activiteiten – Ontwikkeling en controle van de juiste toepassing van de netcodes
2018	3.3.2.	Beslissing over de tariefmethodologie voor de periode 2020-2023 (elektriciteit)	Gereguleerde activiteiten – Vaststellen van de nettarieven
2018	3.5.2.	Waken binnen de uitvoering van het deel "Energy Market Design" van de publicatie van de Europese Commissie, over de uitwerking van de basisprincipes bij de ontwikkeling van het "Electricity Market Design"	Gereguleerde activiteiten – Samenwerking met de instanties op Europees en internationaal niveau
2018	3.5.2.	Opvolging van initiatieven gericht op de bouw van nieuwe voorzieningen die het aanbod van vervoerscapaciteit beïnvloeden	Gereguleerde activiteiten – Samenwerking met de instanties op Europees en internationaal niveau
2018	4.1.2.	Studie naar het ontwerp van een <i>Scarcity Pricing</i> -mechanisme dat is aangepast aan België met het oog op een eventuele implementatie	Energietransitie, integratie van de hernieuwbare energiebronnen en hogere flexibiliteitsbehoeften – Bevorderen van een maximale uitbouw van de flexibiliteit op de Belgische markt
2018	4.2.2.	Opvolging van het dossier van de uitbreiding van de verantwoordelijkheden van de evenwichtsverantwoordelijken	Energietransitie, integratie van de hernieuwbare energiebronnen en hogere flexibiliteitsbehoeften – Volgen van de ontwikkelingen op het gebied van bevoorradingszekerheid

2018	4.2.2.	Nadenken over de aan te wenden middelen om de evenwichtsverantwoordelijkheid van de ARP uit te bouwen	Energietransitie, integratie van de hernieuwbare energiebronnen en hogere flexibiliteitsbehoeften – Volgen van de ontwikkelingen op het gebied van bevoorradingszekerheid
2018	4.3.2.	Technisch, financieel en juridisch opvolgingsverslag van de laatste ontwikkelingen op het gebied van <i>offshore</i> -windenergie	Energietransitie, integratie van de hernieuwbare energiebronnen en hogere flexibiliteitsbehoeften – De <i>offshore</i> -energiemarkt reguleren
2018	4.3.2.	De ontwikkeling en de aanpassing van de databank voor het beheer en het verhandelen van de groenestroomcertificaten die door de CREG worden uitgereikt	Energietransitie, integratie van de hernieuwbare energiebronnen en hogere flexibiliteitsbehoeften – Reguleren van de <i>offshore</i> -energiemarkt
2018	5.1.2.	Monitoring van het CREG-netwerk en van de ICT-infrastructuur	Werking en communicatie – Interne organisatie
2018	5.1.2.	Het verder uitbouwen en beheren van een intranet (informatief + collaboratief)	Werking en communicatie – Interne organisatie
2018	5.1.2.	Toepassing van de HR-tools en verfijning ervan	Werking en communicatie – Interne organisatie
2018	5.2.2.	Regelmatige publicatie van nieuwsbrieven en persberichten	Werking en communicatie – Externe communicatie
<i>Ad hoc</i>	2.2.2.	Uitvoering van analyses met betrekking tot opmerkelijke of interessante gebeurtenissen op de Belgische groothandelsmarkten voor energie	Geliberaliseerde activiteiten – Toezicht op de werking van de groothandelsmarkt
<i>Ad hoc</i>	2.2.2.	Onderzoeken van gesignaleerde verdachte transacties in het kader van de REMIT-verordening	Geliberaliseerde activiteiten – Toezicht op de werking van de groot- en kleinhandelsmarkt

<i>Ad hoc</i>	2.3.2.	Evaluatie van de online prijsvergelijkers	Geliberaliseerde activiteiten – Beschermen van de belangen van alle Belgische consumenten
<i>Ad hoc</i>	2.5.2.	In voorkomend geval, identificatie van marktmisbruik op basis van het toezicht op <i>trading</i> activiteiten in groothandelsenergieproducten	Geliberaliseerde activiteiten – Samenwerken met instanties op Europees en internationaal niveau
<i>Ad hoc</i>	3.1.2.	Toezicht en besluiten met betrekking tot de implementering van de regionale mechanismen voor gecoördineerde toewijzing van capaciteiten op D-1 en <i>intraday</i> (elektriciteit)	Gereguleerde activiteiten – Verbetering van transparantie, aanbod en gebruik van de capaciteiten van de transmissienetten
<i>Ad hoc</i> (op vraag van de TNB)	3.1.2.	Beslissingen m.b.t. aanpassingen aan het gasvervoersmodel (gas)	Gereguleerde activiteiten – Toegang tot het transmissienet en de verbetering van de transparantie waarborgen
<i>Ad hoc</i>	3.3.2.	Beroepsprocedures van de samenstelling van het dossier tot de toepassing van de rechterlijke beslissing (elektriciteit)	Gereguleerde activiteiten – Vaststellen van de nettarieven
<i>Ad hoc</i>	3.3.2.	Beroepsprocedures van de samenstelling van het dossier tot de toepassing van de rechterlijke beslissing (aardgas)	Gereguleerde activiteiten – Vaststellen van de nettarieven
<i>Ad hoc</i> (hangt af van de datum van indiening van het voorstel van Elia)	3.4.2.	Beslissing omtrent de vraag tot goedkeuring van de evaluatiemethode voor en de bepaling van het vermogen van de primaire, secundaire en tertiaire reserve voor 2019	Gereguleerde activiteiten – De markt van de ondersteunende diensten ontwikkelen en omkaderen
<i>Ad hoc</i> (waarschijnlijk verschillende beslissingen per jaar, waaronder minstens één beslissing in Q1 over de implementatie van de energie-overdracht bij de tertiaire reserves;	3.4.2.	Beslissingen omtrent het voorstel van de N.V. Elia System Operator met betrekking tot de aanpassing van de werkingsregels van de markt in verband met de compensatie van de kwartieronevenwichten	Gereguleerde activiteiten – De markt van de ondersteunende diensten ontwikkelen en omkaderen

de data hangen af van de data waarop Elia de voorstellen indient)			
<i>Ad hoc</i> (op vraag van de FOD)	4.3.2.	Adviezen met betrekking tot eventuele wijzigingen of eventuele overdrachten van domeinconcessies	Energietransitie, integratie van de hernieuwbare energiebronnen en hogere flexibiliteitsbehoeften – Reguleren van de <i>offshore</i> -energiemarkt
<i>Ad hoc</i> (binnen de maand na aanvraag)	4.3.2.	Toekenning en overdracht van de garanties van oorsprong	Energietransitie, integratie van de hernieuwbare energiebronnen en hogere flexibiliteitsbehoeften – Reguleren van de <i>offshore</i> -energiemarkt
<i>Ad hoc</i> (binnen de 3 maanden na de aanvraag)	4.3.2.	Registratie van de houders van garanties van oorsprong	Energietransitie, integratie van de hernieuwbare energiebronnen en hogere flexibiliteitsbehoeften – Reguleren van de <i>offshore</i> -energiemarkt
<i>Ad hoc</i> (per concessie)	4.3.2.	Behandeling van ingediende verzoeken tot tussenkomst in het kader van de door Elia gefinancierde bijdrage van 25 miljoen euro voor de aansluiting van <i>offshore</i> -windmolenparken via onderzeese kabels	Energietransitie, integratie van de hernieuwbare energiebronnen en hogere flexibiliteitsbehoeften – Reguleren van de <i>offshore</i> -energiemarkt